

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΜΣΤ'

ΑΘΗΝΑΙ, ΑΓΙΑΣ ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 - ΤΗΛ. 227 - 689

15 ΙΟΥΝΙΟΥ 1969

ΑΡΙΘ. 12

Ο ΥΜΝΟΣ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

Α'

1. 'Επ' ευκαιρία τῆς μεγάλης 'Εορτῆς κατὰ τὴν 29ην τρ. τῶν πανευφῆμων καὶ πρωτοκορυφαίων 'Αποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου, ἐθεωρήσαμεν ὠφέλιμον νὰ διαπραγματευθῶμεν τὸ πάντοτε μὲν διδακτικὸν καὶ ἠθοπλαστικὸν κήρυγμα τῆς 'Αγάπης, κατ' ἐξοχὴν δὲ σήμερον ὠφελιμώτατον καὶ σωτηριῶδες. Τὸ θεῖον λοιπὸν, τὸ χριστιανικόν, τὸ πράγματι οὐράνιον καὶ ἀποκαλυπτικὸν ἐγκώμιον τῆς 'Αγάπης, ἐμπνευσθεὶς ὑπὸ τοῦ Παναγίου Πνεύματος ὁ Μέγας τῶν 'Εθνῶν 'Απόστολος Παῦλος συνέθεσε καὶ διεκήρυξε διὰ τῆς Κορίνθου τοῖς 'Εθνεσι καὶ ταῖς γενεαῖς τῶν ἀνθρώπων, πέραν παντὸς τοπικοῦ ἢ χρονικοῦ ὁρίου. Τὸ ὑπέροχον λοιπὸν τοῦτο ἐγκώμιον τῆς 'Αγάπης ἐπιθυμοῦμεν καὶ ἡμεῖς ν' ἀναλύσωμεν, χάριν τῶν εὐσεβῶν ἀναγνωστῶν μας.

*

2. Ὁ ἅγιος Σωφρόνιος, Πατριάρχης Ἱεροσολύμων (634/8) ἀφιέρωσεν εἰς τὸν Μέγαν τῶν 'Εθνῶν 'Απόστολον Παῦλον δύο Ὁδᾶς, ἐξ ἑκατὸν στίχων ἑκάστην, δι' ὧν ὕμνησε πρεπόντως τὸν θεοκῆρυκα 'Απόστολον (Migne, PG 87, 3776. Pars tertia). Τοὺς τέσσαρας πρώτους Οἴκους μετὰ τοῦ Κουκουλίου παρατίθεμεν κατωτέρω, μεστοὺς πράγματι σοφίας καὶ χάριτος:

Θ'. ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΙΟΝ ΠΑΥΛΟΝ ΤΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟΝ

«'Αρετῶν μέλιττα Παῦλε
'Επὶ σοὺς ἄγοις με σίμβλους,
'Ἰνα σὸν μέλι τρυγήσας
'Ιερᾶς τροφῆς μετάσχω.

5 Βασιλεῦ μελῶν προφήτα,
Κιθάρην δίδου τινάσσειν,
'Αρετῶν ὅπως γενάρχην
Μέλεσιν σοφοῖσι μέλψω.

10 Γένος 'Αβραάμ φύτεύει
'Ο μέγας Θεοῦ λάτρης,
Κιλικῶν τρέφουσι Ταρσοὶ
'Επὶ γῆς φανέντα Παῦλον.

15 Δρόμον ἐκ βρέφους ὀδεύων
'Αγίων σοφῆς γενέθλης,
'Ἰδίην ἀφήκε πάτην,
Πατέρων πόλιν γενναίαν.

Ρίζα φελευσεβέων ἔπλεο, Παῦλε,
'Εν χθονὶ τετραπόρῳ γείναο μόσχους».

3. Ὁ ἱερός Χρυσόστομος ἐν τῇ πρώτῃ ἐκ τῶν ἑπτὰ ἐγκωμιαστικῶν Ὁμιλιῶν τοῦ πρὸς τὸν ἅγιον 'Απόστολον Παῦλον γράφει, προσιμαζόμενος καὶ οἶονεὶ συμπυκνῶν τὰ περὶ τοῦ θεοῦ 'Αποστόλου ἐγκώμια, καὶ τὰ ἐξῆς χαρακτηριστικὰ ἀνθύλλια: «Οὐκ ἂν τις ἀμάρτοι λειμῶνα ἀρετῶν καὶ παράδεισον πνευματικὸν καλέσας τὴν Παύλου ψυχὴν οὕτω πολὺ μὲν ἦνθει τῇ χάριτι, ἀξίαν δὲ τῆς χάριτος ἐπεδείκνυτο τῆς ψυχῆς τὴν φιλοσοφίαν. Ἐπειδὴ γὰρ σκευὸς ἐκλογῆς γέγονε, καὶ καλῶς ἑαυτὸν ἐξεκάθηρε, δαψιλῆς ἢ τοῦ Πνεύματος ἐξεχύθη εἰς αὐτὸν δωρεά. Ὅθεν ἡμῖν καὶ τοὺς θαυμαστοὺς ἔτεκε ποταμούς, οὐ κατὰ τὴν τοῦ παραδείσου πηγὴν τέσσαρας μόνους, ἀλλὰ πολλῶ πλείους καθ' ἑκάστην ῥέοντας τὴν ἡμέραν, οὐ τὴν γῆν ἄρ-

δοντας, ἀλλὰ τὰς τῶν ἀνθρώπων ψυχὰς εἰς καρπογονίαν ἀρετῆς διεγείροντας» (Migne, PG 50,473).

4. Τοῦτ' αὐτὸ ἐπεύχεται καὶ ὁ ἅγιος Σωφρόνιος διὰ τὸν Παῦλον, καλῶν τοῦτον ἀπὸ τοῦ πρώτου στίχου τοῦ Ἑγκωμίου του «μέλιτταν ἀρετῶν». Παρακαλεῖ δ' ἐν συνεχείᾳ, ὅπως ὁδηγήσῃ τὸν ὑμνωδὸν εἰς τοὺς ἑαυτοῦ «σίμβλους», ἤτοι τὰς κυφέλας τὰς πνευματικὰς, τοὺς θησαυροὺς τῶν χαρισμάτων αὐτοῦ, διὰ νὰ τρυγήσῃ τὸ μέλι καὶ τὴν ὑπὲρ μέλι γλυκυτάτην ἡδονὴν τῆς ἱεράς πνευματικῆς τροφῆς, ἣν προσφέρουσιν ὁ βίος καὶ τὰ θαυμαστά ἔργα τοῦ μεγάλου τῶν Ἑθνῶν Ἀποστόλου.

Ἐξαιτεῖται εἶτα ἐκ τοῦ Προφητάνακτος Δαυὶδ, τοῦ κορυφαίου τῶν ποιητῶν, τοῦ βασιλέως τῶν Μουσαῶν, τοῦ ὑπερόχου μελοποιοῦ καὶ τοῦ ἀφθάστου τῆς θρησκευτικῆς λυρικῆς ποιήσεως ὑμνωδοῦ, ὅπως δώσῃ καὶ εἰς αὐτὸν τὴν χάριν νὰ παίξῃ τὴν κιθάραν, διὰ νὰ μέλψῃ καὶ νὰ ὑμνήσῃ μὲ μέλη σοφὰ καὶ ἅγια τὸν «γενάρχη τῶν ἀρετῶν», τὸν θεῖον Παῦλον!

5. Καὶ ὅτι δὲν εἶχεν ἄδικον ὁ ποιητὴς ἐξ ὑπ' ἀρχῆς τὸν θεῖον Ἀπόστολον ὡς τὸν «γενάρχη τῶν ἀρετῶν» κατονομάζων, ἀποδεικνύει αὐτὸς ὁ ἱερός Χρυσόστομος τὸν Παῦλον ὑμνῶν, ἐν οἷς οὗτος λέγει: «Τί ποτέ ἐστὶν ἄνθρωπος, καὶ ὅση τῆς φύσεως τῆς ἡμετέρας ἢ εὐγένεια, καὶ ὅση ἐστὶ λεκτικὸν ἀρετῆς τουτὶ τὸ ζῶον, ἔδειξε μάλιστα πάντων ἀνθρώπων ὁ Παῦλος· καὶ νῦν ἔστηκεν, ἐξ οὗ γέγονε, λαμπρᾶ τῇ φωνῇ πρὸς ἅπαντας τοὺς ἐγκαλοῦντας ἡμῶν τῇ κατασκευῇ ἀπολογούμενος ὑπὲρ τοῦ Δεσπότη, καὶ προτρέπων ἐπ' ἀρετῇ, καὶ τὰ ἀναίσχυντα τῶν βλασφημιῶν ἐμφράττων στόματα, καὶ δεικνύς ὅτι ἀγγέλων καὶ ἀνθρώπων οὐ πολὺ τὸ μέσον, ἐὰν ἐθέλωμεν προσέχειν ἑαυτοῖς. Οὐ γὰρ ἄλλην φύσιν λαχῶν, οὐδὲ ἑτέρας κοινωνήσας ψυχῆς, οὐδὲ ἄλλον οἰκήσας κόσμον, ἀλλ' ἐν τῇ αὐτῇ γῆ καὶ χώρα καὶ νόμοις καὶ ἔθεσι τραφεῖς, πάντας ἀνθρώπους ὑπερηκόντισε τοὺς ἐξ οὗ γεγονάσι ἄνθρωποι γενομένους. Ποῦ τοίνυν οἱ λέγοντες, ὅτι δύσκολον ἢ ἀρετῇ, καὶ εὐκόλον ἢ κακίᾳ; Οὗτος γὰρ ἀντιφθέγγεται τού-

τοις, λέγων· «Τὸ παραυτίκα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως, καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον βάρος δόξης κατεργάζεται» (Β' Κορ. 4,17). Εἰ δὲ τοιαῦται θλίψεις ἐλαφραί, πολλῶ μᾶλλον αἰ οἴκοθεν ἡδοναί».

*

6. Καὶ ὁ ἅγιος Σωφρόνιος, συνωδὰ τῶ ἱερῶ Χρυσοστόμῳ, ἄρχεται ἀφηγούμενος μὲ ἐπιγραμματικὴν χάριν τὴν καταγωγὴν τοῦ μεγάλου τῶν Ἑθνῶν Ἀποστόλου, τὴν γέννησιν αὐτοῦ ἐν Ταρσῶ τῆς Κιλικίας, τὴν θρησκευτικὴν ἀγωγὴν καὶ παιδείαν τούτου μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς του διὰ τοῦ θαύματος τῆς Δαμασκουῦ, τῆς θεραπείας τῆς τυφλώσεώς του ὑπὸ τοῦ Ἀνανίου καὶ τῆς ὑπὸ τοῦ ἰδίου βαπτίσεώς του, συμφώνως πρὸς τὴν ἐξιστόρησιν τῶν Πράξεων 9, 1-19.

Περὶ τῆς καταγωγῆς του ὁ ἴδιος ὁ Παῦλος λέγει: «Ἐγὼ ἄνθρωπος μὲν εἰμι Ἰουδαῖος, Ταρσεύς, τῆς Κιλικίας οὐκ ἀσήμου πόλεως πολίτης» (Πράξ. 21, 39). Καὶ κατωτέρω: «Ἐγὼ εἰμι ἀνὴρ Ἰουδαῖος, γεγεννημένος ἐν Ταρσῶ τῆς Κιλικίας, ἀνατεθραμμένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιὴλ πεπαιδευμένος κατὰ ἀκριβείαν τοῦ πατρῷου νόμου, ζηλωτὴς ὑπάρχων τοῦ Θεοῦ» (Πράξ. 22,3). Καὶ ὁ Σωφρόνιος τὴν Ἰουδαϊκὴν καταγωγὴν τοῦ Ἀποστόλου ἐπισημαίνων ἀναφέρει τὸν γενάρχη τῶν Ἰουδαϊκῶν Ἑθνῶν Ἀβραάμ, τὸν μέγαν τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀληθινοῦ λάτρη. Οὗτος λέγει ἐφύτευσε τὸ «γένος» τῶν Ἑβραίων, ἐξ οὗ καὶ ὁ θεὸς Παῦλος κατήγετο. Οἱ Ταρσοὶ δὲ τῶν Κιλικίων, ἔνθα εἶδε τὸ φῶς τὸ πρῶτον ὁ Παῦλος, τρέφουσι τὸ κατ' ἀρχὰς τὸν «ἐπὶ γῆς φανέντα Παῦλον». Τὸ «φανέντα» πρέπει νὰ ἐννοήσωμεν ἐμφαντικῶς λεγόμενον, ὅτι δηλ. ὁ Παῦλος ὡς ἀστὴρ πρώτου μεγέθους ἐπὶ γῆς ἐφάνη, ἵνα φωτίσῃ τὰ ἐν σκότει καὶ πλάνῃ διάγοντα εἰδωλολατρικὰ Ἑθνη.

7. Ἀπὸ βρεφικῆς ἡλικίας ὠδευσεν ὁ Παῦλος τὴν ὁδόν, ἣν τῆς σοφῆς γενεᾶς του τὰ ἅγια ὑποδείγματα τῶν Προφητῶν εἶχον διαγράψει. Καταγόμενος δ' ἐκ φαρισαϊκοῦ οἴκου, φαρισαῖος ὢν καὶ αὐτός, ἐκ ζήλου πρὸς τὰ ἱερά γράμματα τῆς ἰδίας Θρησκείας κι-

“ΙΔΟΥ ΚΑΙΝΑ ΠΟΙΩ ΠΑΝΤΑ,”

Γ'

II. Η ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΙΣ ΣΗΜΕΡΟΝ

Εἰς ποίας μορφὰς ἀνακαινίσεως καλεῖ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα τὰς Ἐκκλησίας σήμερον; Πάντοτε θὰ εἶναι σατήριος δι' ἡμᾶς ἡ ἀνάγνωσις τῶν κεφ. 2 καὶ 3 τοῦ βιβλίου τῆς Ἀποκαλύψεως. Τὰ διάφορα τμήματα τῆς παρούσης Συνελεύσεως θὰ ἀναζητήσουν τὰς κα-

νούμενος, ἀφῆκε τὴν ἰδιαιτέραν πατρίδα αὐτοῦ, τὴν ἔνδοξον πόλιν τῶν πατέρων του, τὴν Ταρσόν, διὰ νὰ ἔλθῃ εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς τελειοποίησιν ἐν τῇ ῥαββινικῇ διαλεκτικῇ. Παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Γαμαλιήλ ἀπὸ νεαρᾶς ἡλικίας φοιτῶν, ἡσκήθη ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐτελειοποιήθη ἐν τῇ σπουδῇ τοῦ Νόμου καὶ τῆς Γραφῆς καὶ ἐν τῇ ῥαββινικῇ διαλεκτικῇ.

Ἐν τῷ Κουκουλίῳ, ὀραματιζόμενος ὁ ποιητὴς τὸ ὅλον οἰκοδόμημα τοῦ μεγάλου τῶν Ἐθνῶν Ἀποστόλου, ἀναφωνεῖ πλήρης θαυμασμοῦ: «ὦ Παῦλε, ὄντως ρίζα καὶ βῆθρον καὶ ἔρεισμα ἐγένου ὅλων τῶν φιλευσεβῶν», τῶν πιστῶν τοῦ Ναζωραίου ὀπαδῶν καὶ φιλοχρίστων μαθητῶν σου, πασῶν τῶν ἐποχῶν καὶ τῶν γενεῶν. Σὺ, ὦ Παῦλε, ἐγέννησας τοὺς «μόσχους», ἦτοι τοὺς τρυφεροὺς βλαστούς, ἐξ ὧν τὸ μέγα-μεγαλωστὶ ὑψούμενον δένδρον τῆς ἀειθαλοῦς θείας Νύμφης, τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ἀπετελέσθη καὶ τοὺς γλυκυτάτους αὐτοῦ καρπούς ἀπέδωκεν ἐν πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ· «ἐν χθονὶ τετραπόρῳ», δηλ. εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης, ἢ τὰ τέσσαρα σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος, ὡς θὰ ἐλέγομεν σήμερον.

*

8. Θὰ μὲ ἀπέλιπεν ὁ χρόνος ἂν ἤθελον καὶ σκιωδῶς ἢ ἐπιγραμματικῶς ἔτι ν' ἀφηγηθῶ τὰ τοῦ πρωτοκορυφαίου Ἀποστόλου θεῖα ἐπιτεύγματα πρὸς διάδοσιν, στερέωσιν καὶ προβολὴν ἀνά τὴν οἰκουμένην τῶν Ἀρχῶν τῆς χριστιανικῆς Πίστεως, τῆς θείας τοῦ Θεανθρώπου Διδαχῆς, ἧς ἀρχὴ καὶ τέλος, ὑψίστη καὶ ἐσχάτη τῶν Ἀρετῶν εἶναι ἡ Ἀγάπη. Ὁ ἐνστερνισθεὶς εἶπερ τις καὶ ἄλλος τὸ Κήρυγμα τῆς θείας Ἀγάπης τοῦ Λυτρωτοῦ, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μὴ διακηρύξῃ

λυτέρας ἀπαντήσεις εἰς τὴν «καινότητα τοῦ Πνεύματος», τελείως ἀπηλλαγμένας «τῆς παλαιότητος τοῦ γράμματος» (Ρωμ. 7,6). Δὲν ἔχω πρόθεσιν νὰ προδικάσω τὰς ἀπαντήσεις αὐτάς, ἀλλὰ νὰ διαφωτίσω ὀρισμένας πλευρὰς τῆς ἐρεῦνης μας.

1. Μία πλευρὰ ἀναφέρεται εἰς αὐτὸ τὸ νόημα τῆς θεολογίας τῆς σήμερον. Ὁ κάθε χριστιανὸς εἶναι θεολόγος ἐὰν «ἀγαπᾷ τὴν ἐπιφάνειαν» τοῦ Χριστοῦ

τοῦτο, συνθέσας τὸν ὑπεροχώτερον Ὑμνον τῆς Ἀγάπης.

Δὲν εἶναι δὲ τυχαῖον τὸ γεγονός, ὅτι εἰς τὴν Κόρινθον ἠκούσθη ὁ τελειότερος, ὁ θεϊότερος καὶ ὁ ὑπεροχώτερος Ὑμνος τῆς Ἀγάπης, τῆς χριστιανικῆς Ἀγάπης· τῆς Ἀγάπης «τῆς πάντα νοῦν ὑπερεχούσης» καὶ χάριν τῆς ὁποίας ὁ Θεὸς Πατὴρ «τὸν Υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν» ὑπὲρ ἡμῶν, μάλιστα ἁμαρτωλῶν ὄντων. Οἱ Κορίνθιοι πρῶτοι ἔλαβον παρὰ Θεοῦ τὴν ὑψίστην χάριν καὶ τὴν ἀπὸ Θεοῦ τιμὴν ν' ἀκούσουν τὸ θεῖον κήρυγμα τῆς Ἀγάπης καὶ ν' ἀπολαύσουν τῆς ἱερᾶς καὶ ἀνεκφράστου συγκινήσεως τῶν μελωδικῶν τόνων τῆς θείας λύρας τοῦ Θεοῦ τῶν Ἐθνῶν Ἀποστόλου Παύλου. Καὶ ἀπὸ τοὺς Κορινθίους ἐπληροφόρηθη ὁ κόσμος ὅλον τὸ βάθος καὶ ὅλον τὸ ὕψος τῆς θείας Διδαχῆς τοῦ Ναζωραίου, «Ὅστις ἀπεκάλυψεν ὅτι ὁ Θεὸς «Ἀγάπη ἐστίν» καὶ ὅτι ὑπὲρ τὴν Πίστιν καὶ τὴν Ἐλπίδα, τὰς ὑψίστας ταύτας καὶ μεγίστας χριστιανικὰς ἀρετάς, ὑψοῦται ἡ παμμεγίστη καὶ ἡ πασῶν τῶν χριστιανικῶν ἀρετῶν ὑπερκειμένη, ἡ Ἀγάπη! Ἡ Ἀγάπη, ὡς τὴν ἐδίδαξε καὶ τὴν ἐφήρμοσεν ὁ «Υἱὸς τῆς Ἀγάπης», ὁ Ἰησοῦς· ὡς τὴν ἀνέλυσε καὶ τὴν ἀνύμνησεν ὁ ἐνδοξότερος τῶν Ἀποστόλων Τοῦ Παύλου. Οἱ Κορίνθιοι φέρουσι τὴν τιμὴν ὅτι ἐγίναν ὄχι μόνον οἱ πρῶτοι μύσται τοῦ Θεοῦ τούτου Ὑμνου τῆς Ἀγάπης, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ οἱ πρῶτοι διαγγελεῖς καὶ ἐνσαρκωταὶ καὶ προβολεῖς τοῦ Θεοῦ ἄσματος τῆς Ἀγάπης. Πῶς τοῦτο ἐγίνε καὶ ἐκ ποίας ἀφορμῆς; Ἀλλὰ θὰ συνεχίσωμεν εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον.

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

(Β' Τιμ. 4,8). Ἡ ἀγαπᾶσα τὸν ζῶντα Θεὸν γνῶσις του εἶναι πραγματικὴ καὶ συνάπτεται πρὸς τὸν Ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον αὐτόν. Ἡ νέα δημιουργικὴ ζωὴ, ὡς εἵπομεν, δὲν φανεροῦται εἰς τὸ παρελθόν, ἀλλὰ εἰς τὸ μέλλον, εἰς «τὰ ἐρχόμενα». Ἐξ αὐτοῦ ἔπεται, ὅτι ἡ αὐθεντικὴ θεολογία εἶναι πεπολωμένη ἀπὸ τὴν Παρουσίαν.

Ἄλλα συχνάκις ἡ λεγομένη «θεολογικὴ» ἔρευνα εἶναι μόνον σχόλια τοῦ παρελθόντος. Δὲν ὑπερασπιζόμεθα τὴν εἰκονικὴν θεολογίαν, ἀλλ' ἀπλῶς θέλομεν προφητικὴν θεολογίαν, ἱκανὴν νὰ διακρίνη τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ Κυρίου εἰς τὴν ἱστορίαν. Οἱ Χριστιανοὶ συχνάκις κατηγοροῦνται ὅτι μένουν ὀπίσω ἀπὸ τὴν ἐξέλιξιν τοῦ συγχρόνου κόσμου. Ἡ κατάστασις αὐτὴ δὲν ἤμπορεῖ νὰ θεραπευθῇ ἕαν αἱ Ἐκκλησίαι μᾶς παρακολουθοῦν σεμινάρια κοινωνιολογίας ἢ ἀνθρωπολογίας· χρειαζόμεθα πραγματικὴν θεολογικὴν ἀνακαινίσιν. Ἄντι νὰ ἐρμηνεύωμεν τὰ γεγονότα «ἐκ τῶν ὑστέρων» ὑπὸ τὸ φῶς τῆς Βίβλου, ὀφείλομεν νὰ τὰ ζῶμεν, διακρίνοντας εἰς αὐτὰ τὸν Ἐρχόμενον καὶ ἐπιταχύνοντες δι' αὐτῶν τὴν ἔλευσιν αὐτοῦ. Μήπως δὲν μᾶς ὠθεῖ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα νὰ ἐπιταχύνωμεν τὴν ἔλευσιν τοῦ δημιουργικοῦ Λόγου, τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, ὅστις «ὀδηγήσει ἡμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν... καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ἡμῖν» (Ἰωάν. 16,13);

Διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τὰ πάντα ἤρχισαν καὶ πάντοτε θὰ ἀρχίζον μετὰ τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου της. Ἡ Ἐκκλησία μόλις τὸν ὁμολόγησε «ζῶντα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων» (Ἀποκ. 1, 17-18), ἔγινεν Ἐκκλησία. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ νέα ἀνθρωπότης, εἰς τὴν ὁποίαν ἐδόθη νὰ γνωρίσῃ τὸν Πατέρα ἀπὸ τοῦδε καὶ διὰ τῆς ὁποίας τὸ Πνεῦμα κάμνει νὰ ζῆ εἰς τὸν κόσμον ἢ κένωσις τοῦ Κυρίου τῆς ἱστορίας. Ἡ κένωσις (Φιλιπ. 2,7) εἶναι ἡ ἐσχατολογικὴ προϋπόθεσις τῆς Βασιλείας, τ.ἔ. τῆς θεολογίας, ἡ ὁποία εἶναι ἡ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ θεολογία ἀπορρέει ἐκ τῆς προδήλου ἀληθείας, ὅτι ὁ Χριστὸς ὄντως ἀνέστη, διαρρηγνύων τὸν πέπλον τῆς πρώτης δημιουργίας. Ἄν ἡ ἀνακαινίσις μᾶς δὲν εἶναι θεολογικὴ, τότε θὰ εἶναι μόνον ξεπερασμένη ἀναπροσαρμογὴ. Ἡ ἀνακαινίσις ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ θὰ συντελεσθῇ μόνον ἂν ἡ Ἐκκλησία εἰσδύσῃ βαθύτερον εἰς τὸ Μυστήριον, τὸ δεύτερον αὐτὸ πεδῖον τῆς ἱστορίας, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐντὸς τοῦ πεδίου τῶν φαινομένων καὶ ἄνευ τοῦ ὁποίου τὰ φαινόμενα ὀδηγοῦν εἰς τὸν θάνατον.

Ἡ παρουσία τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ πίστει, ἰδοὺ ἡ θεολογία εἰς τὴν πηγὴν της. Ἡ παρουσία τοῦ κόσμου εἰς τὸ διαλογικόν, διαβολικόν, πασχάλιον καὶ παρουσιακὸν δράμα του, ἰδοὺ ἡ συνεχὴς ἀνανέωσις τῆς θεολογίας.

2. Μὴ παραδιδόμενοι εἰς τὸν συρμόν, ὀφείλομεν νὰ ἀναγνωρίσωμεν ὅτι ἡ Νέα Ζωὴ ἔχει ἀπαραίτητον ἀνάγκην τῆς «ἀνθρωπολογικῆς πληρότητος». Ἐὰν συχνάκις ὑποφέρωμεν ἀπὸ σχετικὴν ἔλλειψιν, τοῦτο εἶναι ἐν μέρει ἀποτέλεσμα τῆς ἀνωτέρω περιγρα-

φείσης ψευδοῦς διχοτομίας μεταξὺ τῆς νοητῆς ὑπερβατικότητος καὶ τῆς φαινομενολογικῆς ἐσωτερικότητος, ἐνῶ ἡ ἔντασις εἶναι ἐσχατολογικὴ. Αὐτὸ δὲν σημαίνει, ὅτι ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ μετατραπῇ εἰς ἴδρυμα ἀνθρωπολογικόν, κοινωνιολογικόν ἢ κοινωνικοοικονομικῆς ἀναπτύξεως. Ἡ θεολογικὴ σαφήνεια δὲν καταλύει οὔτε παραμελεῖ τὴν ψυχὴν τοῦ ἀτόμου, ἀλλὰ τὴν παρακολουθεῖ μέχρι τῆς πηγῆς της καὶ τὴν λυτρώνει. Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα δὲν εἶναι ὑπερψυχολογία, ἀλλὰ ἡ ζωὴ τοῦ ὄλου ἀτόμου. Ὁμοίως, ἡ θεολογικὴ σαφήνεια δὲν σημαίνει, ὅτι δὲν μᾶς χρειάζεται ἡ γνῶσις τῆς δομῆς ὄλων τῶν κατηγοριῶν τῆς ἀνθρωπίνης ἐμπειρίας· αὕτη προάγει καὶ μεταμορφώνει τὰς ἀξίας, αἱ ὁποῖαι τελοῦν εἰς ἀλληλεπενέργειαν μετὰ τὴν δομὴν. Ἡ σαφήνεια τοῦ Μυστηρίου, «ἡ ἀγάπη τῆς παρουσίας», τὴν ὁποίαν ἀνάπτει τὸ Ἅγιον Πνεῦμα εἰς τὴν καρδίαν τῶν βεβαπτισμένων Χριστιανῶν, δὲν δύναται νὰ ἀπορριφθῇ μόνον ὡς «θρησκευτικὴ ἐμπειρία» οὔτε νὰ ἐξηγηθῇ ψυχολογικῶς, κοινωνιολογικῶς ἢ δομικῶς... Ἡ Νέα Ζωὴ εἰσέρχεται εἰς ὅλας τὰς σφαῖρας αὐτάς, διὰ νὰ τὰς σώσῃ ἀπὸ τὸν θάνατον καὶ τὰς κατευθύνῃ πρὸς τὸν καινὸν οὐρανὸν καὶ τὴν καινὴν γῆν.

Ἡ σαφήνεια αὐτὴ εἶναι μία Ἀποκάλυψις. Ἐὰν δὲν εἴμεθα ἀποκάλυψις διὰ τοὺς ἀδελφούς μας, ἔαν τοὺς ἐκπλήττωμεν ἢ τοὺς ἐρεθίζωμεν, ἡ αἰτία εἶναι ὅτι ἐγκατελείψαμεν τὴν ἀρχικὴν σαφήνεια. Εἰς τὴν περὶπτωσιν αὐτὴν εἴμεθα μόνον θεϊσταί, καὶ πρὸς τί νὰ ἐκπληττώμεθα ἂν ἐδημιουργήσαμεν τὴν ἀθειαν; Ἐπὶ πλέον, τὸ πρῶτον ζήτημα εἰς τὸν σημερινὸν κόσμον συνδέεται στενῶς μετὰ τὴν πρώτην χριστιανικὴν μαρτυρίαν μας. Τὸ ἐρώτημα δὲν εἶναι: «Υπάρχει Θεός»; Τὸ ἐρώτημα δὲν εἶναι ἔτι μᾶλλον: «Τί εἶναι ὁ ἄνθρωπος»; Τὸ ἐρώτημα εἶναι: «Πῶς μπορεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ νικήσῃ τὸν θάνατον;», ὅπερ σημαίνει: «Ὅντως ἀνέστη ὁ Χριστὸς ἐκ νεκρῶν»;

3. Αἱ τοιοῦτου εἶδους ἐκκλήσεις μᾶς καλοῦν νὰ προβῶμεν εἰς ριζικὴν ἀνακαινίσιν εἰς τὰς Ἐκκλησίας μας. Πολλάκις μετετρέψαμεν τὸν οἶκον εἰς τὸν ὁποῖον κατοικεῖ ὁ Θεὸς μετὰ τῶν ἀνθρώπων εἰς ἄντρον ληστῶν. Θέλομεν νὰ τὸν καθαρίσωμεν. Ἡ Ἐκκλησία ὅμως δὲν μπορεῖ νὰ μεταρρυθμισθῇ: ἡ ἔλευσις τοῦ Νέου δὲν προέρχεται ἀπὸ ἡμᾶς. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι δεδομένη, ἔρχεται ἀπὸ τὸν Θεόν. Ἄλλὰ τί κάμομεν ἡμεῖς μετὰ τὸ δῶρον αὐτό; Ἰδοὺ τὸ πραγματικὸν ἐρώτημα. Δοθεῖσα εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἐν Χριστῷ ὡς θεία Κοινωνία καὶ ἐξαπλωθεῖσα διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἡ Ἐκκλησία εὐρίσκεται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἀγάπης. Ὅ,τι δὲν εὐρίσκεται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην ἔρχεται ἀπὸ τὸ παλαιὸν γράμμα τοῦ Νόμου.

Μία τῶν πλέον ἐπειγουσῶν μορφῶν ἀνακαινίσεως, κατὰ τὴν γνώμην μου, σχετίζεται μετὰ τὰ χαρίσματα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὅπως εἶναι ταῦτα συνδεδεμένα μετὰ τὸ κεντρικόν, τὴν Ἀγάπην. Τὰ χαρίσματα εἶναι ὄργανα τῆς καινότητος τοῦ Πνεύματος, ἡ φανέρωσις του, ἡ παρουσία, πρὸς τὸ κοινὸν συμφέρον

(Α' Κορ. 12,7). 'Αν ξαναδιαβάσωμεν προσεκτικά τί μᾶς λέγει ὁ 'Απόστολος Παῦλος εἰς τὸ τέλος τῆς Α' Κορ. 12 (στ. 27-28), ἤμποροῦμεν νὰ ἀναθεωρήσωμεν τὴν σήμερον ὑφισταμένην σειρὰν προτεραιότητος. «Πρῶτον ἀπόστολοι»· αἱ 'Αποστολικάι 'Εκκλησίαι ζοῦν μὲ τὴν μυσταγωγικότητα τοῦ χαρίσματος τούτου. «Δεύτερον προφήται»· ποίαν θέσιν κατέχουν σήμερον οἱ προφῆται εἰς τὰς 'Εκκλησίας μας; «Τρίτον διδάσκαλοι»· ἀναμφιβόλως ὑπάρχουν πάρα πολλοί. Θὰ ἠδύνατο κανεῖς συνεχίζων νὰ παρατηρήσῃ, ὅτι τὸ χάρισμα τῆς κυβερνήσεως (διοικήσεως) ἔρχεται ἐντελῶς εἰς τὸ τέλος, ἀκριβῶς πρὸ τοῦ χαρίσματος τῶν γλωσσῶν. Καὶ εἰς τὸ σημεῖον αὐτό, ποία εἶναι σήμερον ἡ κατάστασις εἰς τὰς 'Εκκλησίας μας;

Ὁ 'Απόστολος Παῦλος δὲν διεκδικεῖ νὰ δώσῃ πλήρη κατάλογον τῶν χαρισμάτων εἰς τὴν ἐπιστολὴν αὐτὴν ἢ ἀλλαχοῦ. Ποίας μορφᾶς θὰ ἠδύνατο νὰ ἔχουν σήμερον τὰ χαρίσματα τοῦ 'Αγίου Πνεύματος διὰ νὰ ἐρμηνευθῇ καὶ ὑπηρετηθῇ ἡ Νέα Ζωή, ἡ ὁποία ἔρχεται εἰς τὸν κόσμον μας; Φαίνεται ὅτι ἐν τῶν πλέον ἀναγκαίων εἶναι τὸ χάρισμα τῆς καταλλαγῆς. Τὸ χάρισμα τοῦ διαλόγου εἰς τὴν ἀφιλοκερδῆ ἀδελφικὴν διακονίαν εἶναι δύσκολον νὰ ἐφαρμοσθῇ περαιτέρω εἰς τινὰς περιοχὰς τοῦ κόσμου. 'Επίσης, ὑπάρχει τὸ παρουσιακὸν χάρισμα, τὸ ὁποῖον ὁ 'Απόστολος Παῦλος καὶ οἱ Πατέρες ἐκάλουν παρθενίαν καὶ τὸ ὁποῖον ἡμεῖς καλοῦμεν «μοναστικὸν βίον» ἔλλειπει καλυτέρου ὄρου. Τὸ πλήρες νόημα τοῦ ἀποδίδει ἡ «παρουσία», ἡ ὁποία ἀρχίζει ἀπὸ τώρα. Αἱ 'Εκκλησίαι μας λαμβάνουν, σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν τὰ χαρίσματα αὐτά.

4. Λόγω τῆς σημερινῆς καταστάσεως εἰς τὸν τομέα τῆς ἀτομικῆς, τῆς πολιτιστικῆς καὶ τῆς κοινωνικῆς ζωῆς, πρέπει νὰ ἔχωμεν ἠϋξημένην διακριτικότητα. Δὲν δυνάμεθα νὰ κάνωμεν παραχωρήσεις οὔτε εἰς τὸν πραγματισμὸν οὔτε εἰς τὸν «ἰρραλισμὸν». 'Αλλὰ πρὸ πάντων πρέπει νὰ ἀσκῶμεν τὴν ἐσχατολογικὴν μας ἀντίληψιν, διὰ νὰ ἴδωμεν τί εἶναι ἀπὸ χριστιανικῆς ἐπόψεως «νέον» εἰς αὐτὰς τὰς συγχρόνους καταστάσεις. Ἡ θεολογικὴ λύσις των θὰ εἶναι προσανατολισμένη πρὸς τὴν πραγματικὴν χριστιανικὴν θεολογίαν.

Εἰς τὰς διεκκλησιαστικὰς σχέσεις ἡ ἐν λόγῳ ἐσχατολογικὴ ἀντίληψις θὰ ἠδύνατο νὰ δώσῃ νέαν ἄθῃσιν εἰς τὸν διάλογον. Ὁ καλύτερος τρόπος διὰ τὴν ρύθμισιν τῆς δογματικῆς ἢ ποιμαντικῆς διαμάχης, ἡ ὁποία ἐξακολουθεῖ νὰ παρεμποδίζῃ τὴν πλήρη κοινωνίαν, δὲν θὰ εἶναι τὸ νὰ στραφῶμεν μαζὶ πρὸς τὸν ἐρχόμενον Κύριον; 'Εδῶ δὲν ὑπάρχει πραγματιστικὸς συναισθηματισμὸς, ἀλλὰ μᾶλλον ἡ ἰδία μαρτυρία τῆς πίστεως, ἡ ὁποία θὰ μᾶς καταστήσῃ ἱκανοὺς νὰ ἀνασυγκεντρώσωμεν τὰ πάντα εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Μυστηρίου. Ὁ διάλογος μεταξὺ τῶν 'Εκκλησιῶν εὐρίσκεται πιθανὸν ἐκεῖ ὅπου εὐρίσκετο κατὰ τὴν ἐποχὴν πρὸ τοῦ 'Ησ. 43,19, ὅτε ὁ ἄνθρωπος ἐθεώρει ἀκόμη «τὰ παλαιά». 'Αλλ' εἶναι βέβαιον, ὅτι ὁ Κύριος «ποιεῖ καινά, ἅτινα ἤδη ἀνατέλλουν, δὲν τὸ βλέπετε;».

'Επίσης, θὰ πρέπει νὰ διακρίνωμεν καλύτερον εἰς τὴν 'Εκκλησίαν τὴν δομὴν ἀπὸ τὴν ὀργάνωσιν. Τελικῶς, εἰς τὴν 'Εκκλησίαν ὑπάρχει μόνον ἡ μυσταγωγικὴ δομὴ, τ.ἔ. ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον τὸ 'Άγιον Πνεῦμα θέτει ὡς σημεῖον τῆς ἐλευθερίας τοῦ Κυρίου. Κατ' οὐσίαν ἡ 'Εκκλησία εἶναι μυσταγωγικὴ (ἱεροτελεστικὴ), διότι ὁ Κύριος δὲν εἶναι ἐκτὸς οὔτε ἐπέκεινα τοῦ κόσμου τούτου, ἀλλὰ ἔρχεται εἰς τὸν κόσμον αὐτόν. 'Αντιθέτως, ἡ ὀργάνωσις προέρχεται ἀπὸ ἡμᾶς. Αὐτὴ εἶναι ἀναμφιβόλως ἀναγκαία, εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἀγάπης, ἀλλ' ἱστορικῶς τυγχάνει περιορισμένη. Ἡ ὀργάνωσις καθ' ἑαυτὴν δὲν εἶναι ἡ Νέα Ζωή. Ἡ 'Εκκλησία δὲν εἶναι ἀντικειμενικὴ τάξις ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τῆς κοινωνιολογίας· ἡ 'Εκκλησία εἶναι δημιουργικὴ δύναμις, ὄργανον τοῦ 'Αγίου Πνεύματος. 'Επὶ τῆς βάσεως αὐτῆς εἶναι συγκεκροτημένη ἡ 'Εκκλησία.

6. Ἡ σχέσις μεταξὺ τῆς 'Εκκλησίας καὶ τοῦ κόσμου συχνάκις ἀντικρύζεται ἀποκλειστικῶς ἀπὸ ὀργανωτικῆς σκοπιᾶς, ὡς νὰ πρόκειται περὶ δύο συστημάτων, τὰ ὁποῖα ἐναρμονίζονται ἢ ἀπωθοῦνται. Ἡ σχέσις αὐτὴ πρέπει νὰ βιωθῇ ἐν τῇ συναντήσει τῆς θείας κοινωνίας, διαδεδομένης ἐν τῇ 'Εκκλησίᾳ διὰ τῶν Μυστηρίων, καὶ τῶν δομῶν τοῦ κόσμου τούτου, αἱ ὁποῖαι διαπνέονται ἀπὸ ὀρισμένας ἀξίας. Εἰς τὸ πεδῖον τῶν ἀξιῶν πρέπει νὰ ζήσωμεν τὸ δρᾶμα τῆς 'Αναστάσεως καὶ τῆς Παρουσίας, διὰ νὰ ἀναζωογονήσωμεν ὅτι εἶναι αἰχμάλωτον τοῦ θανάτου. 'Εκεῖ δύναται νὰ ἀνθῇ ἡ πραγματικὴ Νέα Ζωή.

Ἡ ἀποστολὴ τῆς 'Εκκλησίας εἰς τὴν ὀργάνωσιν τοῦ σημερινοῦ κόσμου δὲν εἶναι ἡ προμήθεια τεχνικῶν. Ἡ Νέα Ζωὴ τῆς Παρουσίας δὲν εἰσάγει πρωτοτύπους δομὰς εἰς τὸν κόσμον. Ἡ ἀποστολὴ ὀρισμένων 'Εκκλησιῶν δύναται καὶ πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἀμοιβαία βοήθεια, ἡ ἀγάπη «ἐν ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ» (Α' Ἰωάν. 3,18). 'Αλλ' ὅλαι αἱ 'Εκκλησίαι, πλούσιαι ἢ πτωχαὶ κατὰ κόσμον, ἔχουν ὡς ἀποστολὴν νὰ εἶναι ἡ ζῶσα καὶ προφητικὴ συνείδησις τοῦ δράματος τῆς ἐποχῆς μας. «Ἡ κτίσις συστενάζει καὶ συνωδίνει» (Ρωμ. 8,22). Τὸ γνωρίζομεν αὐτό, ὡς ὑποθέτει ὁ 'Απόστολος Παῦλος; Τὸ ζῶμεν; Πῶς τὸ μεταφράζομεν εἰς τὴν ἐμπειρίαν τῆς ἐργασίας, τοῦ χρήματος, τῆς ὕλης, τοῦ κόσμου;

7. Φαίνεται ὅτι ἐν τῇ πλήρει ἐσχατολογικῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ πρέπει νὰ τοποθετήσωμεν τὰς ἐρεῦνας μας ἐπὶ τῶν ἠθικῶν προβλημάτων καὶ τῆς λειτουργικῆς ἀνακαινίσεως. Συνελόντι εἰπεῖν, ἡ πολιτιστικὴ ἐπανάστασις, εἰς τὴν ὁποῖαν ὀλοκληροῦνται αὐτὰ τὰ δύο ζητήματα, ζητεῖ ἀπὸ ἡμᾶς ριζικὴν ἀνακαινίσιν ὄχι μόνον εἰς τὴν σφαῖραν τῶν μορφῶν, αἱ ὁποῖαι καθ' ἑαυτὰς εἶναι τυχαῖαι, ἀλλ' ἰδίως εἰς τὴν σφαῖραν τοῦ Πνεύματος. Ὁ πολιτισμὸς, ὑπὸ τὸ φῶς τῆς Παρουσίας, εἶναι ἡ ἀληθὴς εἰκονογραφία, ἔργον τοῦ 'Αγίου Πνεύματος τὸ ὁποῖον διαμορφώνει ὁ Χριστός, καινὴ κτίσις, ἀπὸ τῆς πρώτης κτίσεως.

Τὸ «Ἴδου καινὰ ποιῶ πάντα» δὲν εἶναι ἀπὸ μη-

Η ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Διὰ νὰ δώσωμεν μίαν πλέον εὐρείαν εικόνα εἰς τὸν ὀρθόδοξον ἀναγνώστην, θὰ ἐκθέσωμεν κατωτέρω λεπτομερείας τοῦ τρόπου εἰσπράξεως χρημάτων ἐν τῇ Ἀγγλικανικῇ Ἐκκλησίᾳ πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν μεγάλων ἀναγκῶν αὐτῆς.

Ἐκτὸς τῶν διαφόρων εἰσπράξεων τοῦ ἐνοριακοῦ Ναοῦ ἀπὸ τὰς διαφόρους ἱεροτελεστίας, Γάμους, Κηδείας κλπ., αἱ ὁποῖαι εἰσπράττονται ἀποκλειστικῶς διὰ τὸ ταμεῖον τοῦ Ναοῦ καὶ οὐχὶ ὡς «τυχερά» τοῦ ἐφημερίου — οὐδέποτε ὁ ἐφημέριος λαμβάνει τι ἐκ τούτων εἰμὴ εἰς πολὺ ὀλίγας περιπτώσεις —, ὡς ἤδη ἐλέγχθη, ἐφαρμόζονται διάφοροι τρόποι καὶ μέθοδοι διὰ τὴν εἰσπραξίν χρημάτων:

Πρῶτον, ἡ μέθοδος «ἐλευθέρως εἰσφορᾶς». Τὰ μέλη τῆς ἐνορίας ἀναλαμβάνουσι νὰ καταβάλουν ἐτησίαν εἰσφορὰν τινα, π.χ. 10 λιρῶν. Ἡ εἰσφορὰ αὕτη δύναται νὰ ὑποσχεθῇ μάλιστα καὶ νὰ κατοχυρωθῇ δι' ὑπογραφῆς συμβολαίου ὀρισμένης διαρκείας. Ὅταν ἡ διάρκεια τοῦ συμβολαίου εἶναι ἑπταετής, ὁ ἐπιβαλλόμενος φόρος τοῦ Κράτους ἐπὶ τοῦ ποσοῦ τῆς προσφορᾶς ἐπιστρέφεται ὑπὸ τῆς Οἰκονομικῆς Ἐφορίας εἰς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Συμβούλιον. Π.χ. μία συμβατικὴ εἰσφορὰ διαρκείας ἑπτὰ ἐτῶν, καθ' ἣν τὸ προβλεπόμενον ποσὸν εἶναι 59 Λίραι, ἐν τῇ πραγματικότητι ἡ εἰσφορὰ εἶναι 80 Λίραι, καθ' ὅσον ἡ Οἰκονομικὴ Ἐφορία ἐπιστρέφει εἰς τὸ Ἐνοριακὸν Ἐκκλησιαστικὸν Συμβούλιον τὸν ἐπὶ τῶν 59 Λιρῶν καταβληθέντα φόρον, ὁ ὁποῖος εἶναι σήμερον 31 Λίραι.

Δεύτερον, ἡ μέθοδος τοῦ «φακέλλου». Ὁ ἐνοριτὴς λαμβάνει ἀπὸ τὴν ἐνορίαν κατ' ἔτος 52 φακέλλους. Ἐκάστην Κυριακὴν ἀποστέλλει εἰς τὸν Ναὸν ἕνα φακέλλον, ὅστις περιέχει τὴν εἰσφορὰν του, ἀνεξαρτήτως ἐὰν μετέβῃ ἢ ὄχι εἰς αὐτόν.

Ἡ μέθοδος αὕτη χρησιμοποιεῖται σήμερον εἰς 4000 περίπου ἐνορίας καὶ ἀποφέρει ἐτησίως τὸ ποσὸν τῶν 2.000.000 Λιρῶν.

Τρίτον, εἰσπράξεις ἐκ τῆς ὀργανώσεως ἐνὸς ἐνοριακοῦ δείπνου ἢ καὶ δύο τὸ ἔτος, λαχειοφόρων ἀγορῶν, συναυλιῶν, θεατρικῶν παραστάσεων κλπ.

Τετάρτον, εἰσπράξεις ἐκ τῆς «Ἡμέρας τῶν δω-

χανῆς θεός, ὁ ὁποῖος ὀμιλεῖ καὶ ἐξαλείφει ὄλην τὴν σκηνὴν τοῦ κόσμου, ἀλλὰ ἡ εἰσδοσις τῆς μυσταγωγικῆς Λειτουργίας εἰς τὴν αἰώνιον Λειτουργίαν. Δὲν θὰ ἐξαφανισθῇ ὁ κόσμος οὗτος, αὐτὸ τὸ θαῦμα τοῦ δημιουργικοῦ Λόγου, ἀλλὰ ὁ θάνατος. Δὲν θὰ ἐκμηδενισθῇ τὸ ἔργον γενεῶν καὶ γενεῶν, ἀλλὰ θὰ μεταμορφωθῇ ἀπαξ διὰ παντός. Ὑπὸ τὸ φῶς αὐτῆς τῆς τελευταίας ἐπικλήσεως συνήγαγεν ἡμᾶς σήμερον τὸ Ἅγιον Πνεῦμα.

•Τέλος)

† Ὁ Λαοδικεῖας ΙΓΝΑΤΙΟΣ

ρεῶν». Μίαν ἡμέραν τοῦ ἔτους, ἦτις ἐξαγγέλλεται καὶ διὰ ποικίλων τρόπων διαφημίζεται, ὁ ἐφημέριος ἴσταται εἰς τὸν Πρόναον τοῦ Ναοῦ καὶ δέχεται δωρεὰς ἀπὸ τὰ μέλη τῆς ἐνορίας ἢ καὶ ἀπὸ περαστικούς διαβάτας. Εἷς τινὰς ἐνορίας τοῦτο κατέστη καθιερωμένον ἐτήσιον γεγονός, τὸ ὁποῖον πολλάκις ἐπιφέρει ἕως 500 Λίρας. Εἰς τὰς μικροτέρας ἐνορίας σπανίως λαμβάνει χώραν ἡ μέθοδος αὕτη. Μόνον εἰς ἐξαιρετικὰς οἰκονομικὰς κρίσεις, ὅπως π.χ. ἡ ἄμεσος ἐξέυρεσις ἐνὸς ποσοῦ διὰ τὴν ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἐτοιμορρόπου κωδωνοστασίου, ὀρίζεται μία ἡμέρα διὰ τὴν ἐξέυρεσιν τοῦ ποσοῦ τῶν 300 Λιρῶν ἢ ποσοῦ ἀντιπροσωπεύοντος μίαν Λίραν δι' ἕκαστον μέλος τῆς ἐνορίας.

Πέμπτον, ἐκ κληροδοτημάτων. Ὑπάρχει ἀκόμη καὶ ἐν τῇ Ἀγγλικανικῇ Ἐκκλησίᾳ, ὡς καὶ παρ' Ὀρθόδοξοις, ἡ συνήθεια τῆς διὰ διαθήκης κληροδοτήσεως περιουσίας εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Παλαιότερον ἡ συνήθεια αὕτη ἐλάμβανε χώραν εἰς μεγάλην κλίμακα, σήμερον βεβαίως εἶναι κάπως περιορισμένη. Οὕτω, π.χ. τὸ ἔτος 1958 μόνον, τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Συμβούλια ἔλαβον ὑπὸ τύπον κληροδοτημάτων τὸ ποσὸν τῶν 757.721 Λιρῶν ἀπὸ 2.992 διαθήκας (βλέπε Ἀρχιδ. Guy Mayfield μνημ. ἔργ. σελ. 116).

Ἐκτον, εἰσφοραὶ ἐκ τῆς «Χριστιανικῆς ἀλληλοβοηθείας». Τὸ Συνέδριον τοῦ Lambeth τοῦ 1958 εἰς τὴν ἐγκύκλιόν του συνέστησεν εἰς τοὺς πιστοὺς τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας αὐτὴν τὴν ἀλληλοβοήθειαν. «Διὰ τῆς ἀλληλοβοηθείας ἐννοοῦμεν, ἔλεγεν ἡ ἐγκύκλιος, ὅτι ὁ «χρόνος» μας, τὰ λεπτά μας, τὰ τάλαντά μας εἶναι χαρίσματα, τὰ ὁποῖα μᾶς ἐδόθησαν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ ὀφείλομεν νὰ τὰ χρησιμοποιῶμεν πρὸς διακονίαν Του. Τὸ δίδαγμα τοῦτο πρέπει νὰ ἀκουσθῇ καὶ νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς ὅλας τὰς ἐνορίας. Μία ἐνορία χωρὶς ἀλληλοβοήθειαν εἶναι καταδικασμένη εἰς παρακμὴν». Ἡ μέθοδος αὕτη τῆς «ἀλληλοβοηθείας» συνίσταται εἰς τὸ ἐξῆς: Ὁμάς Χριστιανῶν, οἱ ὁποῖοι ἐκλέγονται ἀπὸ τὸ Ἐνοριακὸν Ἐκκλησιαστικὸν Συμβούλιον, ἐπισκέπτεται τὰς εὐπορωτέρας οἰκογενείας τῆς ἐνορίας καὶ ἐκθέτει τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τῆς ἐνορίας καὶ ζητεῖ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν πιστῶν. Οἱ λαϊκοὶ οὗτοι διδάσκονται καταλλήλως ὑπὸ τοῦ ἱερέως εἰς εἰδικὰς συγκεντρώσεις, διὰ τὴν ἐπιτέλεσιν τῆς διακονίας των. Ἐτοιμάζονται πρὸς τοῦτο ἐπίσης διαφημιστικὰ φυλλάδια καὶ ἡ ἐκδήλωσις ἀρχίζει, τὰς περισσοτέρας φορές, διὰ τῆς ὀργανώσεως ἐνὸς μεγάλου ἐνοριακοῦ δείπνου. Κατ' αὐτὸ διανέμονται τὰ διαφημιστικὰ φυλλάδια, ἕκαστος δὲ τῶν συνδαιτυμόνων δηλώνει τὸ ποσόν, τὸ ὁποῖον προτίθεται νὰ συνεισφέρει καὶ ἐντὸς τῶν ἀκολουθῶν ἑβδομάδων οἱ ἐπισκέπται μεταβαίνουν εἰς τὰς οἰκίας τῶν μελῶν καὶ συλλέγουσι τὰ δηλωθέντα ὑπ' αὐτῶν ποσά. Καὶ διὰ τῆς μεθόδου ταύτης τὸ Ἐνοριακὸν Ἐκκλησιαστικὸν Συμβούλιον συγκεντρώνει

Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΧΕΣΕΩΣ ΤΩΝ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ

ΒΑΠΤΙΣΜΑΤΟΣ, ΧΡΙΣΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΘΕΙΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑΣ *

1. Ο ΚΟΙΝΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡ ΤΩΝ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ.

Τὰ μυστήρια τοῦ βαπτίσματος, τοῦ χρίσματος καὶ τῆς θείας εὐχαριστίας παρουσιάζονται εἰς τὰ βιβλία τῆς Καινῆς Διαθήκης ὡς τὰ τρία ἐκεῖνα βασικά μέσα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, δι' ὧν συντελεῖται ἡ προσωπικὴ οἰκειώσις τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας ὑπὸ ἐνὸς ἐκάστου τῶν πιστῶν. Ὅθεν ὁ κοινὸς χαρακτήρ τῶν μυστηρίων τούτων εἶναι πρωτίστως σωτηριολογικός. Ὡς πρὸς τὴν δι' αὐτῶν παρεχομένην σωτηρίαν ταῦτα παρουσιάζουν καὶ κοινὰ καὶ ἰδιαίτερα ἕκαστον χαρακτηριστικά, δι' ὧν καὶ ἀντιδιαστέλλονται τὰ μυστήρια ταῦτα ἀπὸ τοῦ μυστηρίου τῆς ἱερωσύνης, καθότι δι' αὐτοῦ καθίστανται ἐν τῷ ὀργανισμῷ τῆς Ἐκκλησίας «οἱ οἰκονόμοι» τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ (Α' Κορ. 4, 1-4), δι' ὧν συγκροτεῖται τὸ ἱερατεῖον, τὸ σῶμα δηλαδή τῶν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ ἐξουσιοδοτημένων ἀντιπροσώπων τοῦ θείου αὐτῆς ἰδρυτοῦ, οἵτινες καὶ εἶναι οἱ μόνοι ἀρμόδιοι διὰ τὴν τελεσιουργίαν τῶν μυστηρίων καὶ τὸν ἁγιασμόν τῶν πιστῶν. Οἱ ἀνήκοντες εἰς τὸ ἱερατεῖον, οἱ φορεῖς δηλαδή τῆς ἱερωσύνης, ἔχουν καὶ αὐτοὶ προσωπικὴν ἀνάγκην τῆς διὰ τῶν τριῶν πρώτων μυστηρίων τῆς Ἐκκλησίας παρεχομένης χάριτος, διὸ καὶ ἡ ἱερωσύνη αὐτῶν ἐδράζεται πρωτίστως ἐπὶ τῆς χάριτος τῶν μυστηρίων τούτων, τῆς παρασχεθείσης προσωπικῶς εἰς αὐτοὺς κατὰ τὴν τάξιν τῆς Ἐκκλησίας. Οὗτοι βεβαίως ἐξαγιαζονται ἐν τῇ ἐνασκήσει τοῦ θείου λειτουργήματός των καὶ δι' οὐ μόνον διὰ τῆς ἐν ἑαυτοῖς θείας δυνάμεως καὶ

ἐξουσίας τῆς ἱερωσύνης των, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς ἁγιαστικῆς χάριτος τῶν ὑπ' αὐτῶν τελεσιουργουμένων μυστηρίων (πρβλ. Ἰωάν. 17, 17-20), καθότι τὰ ὑπ' αὐτῶν ἱεουργούμενα ἁγιαστικά ἔργα τῆς Ἐκκλησίας συνιστοῦν τὴν κοινωνίαν τῶν μελῶν αὐτῆς εἰς σῶμα Χριστοῦ, ὃν καὶ ἀντιπροσωπεύουν ἐν τῇ ἐνασκήσει τοῦ λειτουργήματός των. (Πρβλ. Ἑβρ. 2, 1-14). Τὰ ὑπὸ ἐξέτασιν τρία ταῦτα μυστήρια ἀντιδιαστέλλονται ὡσαύτως καὶ ἀπὸ τῶν τριῶν ἄλλων μυστηρίων τῆς Ἐκκλησίας: ἤτοι α) ἀπὸ τοῦ μυστηρίου τῆς μετανοίας, καθόσον δι' αὐτοῦ ἡ διαταραχθεῖσα διὰ τῶν μετὰ τὸ βάπτισμα προσωπικῶν ἐκάστου ἁμαρτιῶν ἐν Χριστῷ ζωὴ ἀποκαθίσταται χάριτι θεία (πρβλ. Ἑβρ. 6, 4-6)· β) ἀπὸ τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου, ὡς καὶ τοῦ εὐχελαίου, καθόσον δι' ἀμφοτέρων τούτων τῶν μυστηρίων ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ παρέχει περιστατικῶς εἰς τοὺς πιστοὺς τὸν ἁγιασμόν αὐτῆς καὶ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ εἰς δύο κατ' ἐξοχὴν σοβαρὰς περιπτώσεις τῆς ζωῆς τῶν μελῶν τῆς, εἰς τὴν περίπτωσιν δηλαδή τῆς ἐνώσεως ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς πρὸς συγκρότησιν τῆς ὑπερατομικῆς ἐκείνης προσωπικότητος, τῆς ἀποτελούσης τὸ θεμέλιον τῆς χριστιανικῆς οἰκογενείας, ὡς καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ἀσθενείας σώματος καὶ ψυχῆς, ὅτε καὶ παρέχεται τοῖς πιστοῖς διὰ τοῦ μυστηρίου τοῦ εὐχελαίου ἡ πρὸς ἴασιν χάρις τοῦ Θεοῦ, κατὰ τὸ ἴδιον θέλημά Του.

2. Η ΠΙΣΤΙΣ ΩΣ ΚΟΙΝΗ ΒΑΣΙΣ ΤΩΝ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ.

Τὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας βασίζονται εἰς τὴν προσωπικὴν πίστιν ἐκάστου τῶν μελῶν αὐτῆς. Τὸ περιεχόμενον τῆς πίστεως ταύτης ἀναφέρεται: α) εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας καταδυναστευόμενον ἄνθρωπον· β) εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ὡς τὸν ἐνανθρωπήσαντα Υἱὸν καὶ Λόγον τοῦ Θεοῦ, τὸν Σωτῆρα καὶ Λυτρωτὴν τοῦ κόσμου· γ) εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ὡς τὸ μυστικὸν σῶμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐν ᾧ εἰς ἕκαστος τῶν χριστιανῶν ἐνσωματοῦται ὀργανικῶς διὰ τῆς πίστεως, διὰ τῆς ἁγιαστικῆς χάριτος τῶν μυστηρίων τῆς Ἐκκλησίας καὶ διὰ τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, καὶ διασφαλίζει τὴν ὑπόστασιν αὐτοῦ ἐν τῇ μετὰ τοῦ Χριστοῦ κοινωνίᾳ· δ) εἰς τὴν παρουσίαν καὶ δρᾶσιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ διὰ τὴν χάριν ἐνὸς ἐκάστου τῶν πιστῶν προσωπικὴν ἀξιοποίησιν τοῦ ἀπολυτρωτικοῦ ἔργου τοῦ Κυρίου (πρβλ. Πράξ. 9,31)· ε) εἰς τὴν ἀξίαν τῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ κατὰ Χριστὸν ζωῆς καὶ κοινωνίας τῶν πιστῶν.

Κατὰ τὴν Καινὴν Διαθήκην, ἡ πίστις αὕτη ἔχει

* Ἐδημοσιεύθη τὸ πρῶτον ἀγγλιστὶ εἰς τὸ περιοδικὸν «Eastern Churches News Letters», No 49 καὶ 50, Manadon, Plymouth, Devon 1968.

ἓνα σεβαστὸν ποσὸν διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ἐνορίας καὶ διὰ τὴν ἀναλογία» αὐτῆς πρὸς τὸ Ἐπισκοπικὸν Οἰκονομικὸν Συμβούλιον.

Ἐτέρα ἐνίσχυσις πρὸς τὴν ἐνορίαν εἶναι καὶ ἡ μίσθωσις πολλὰκις διαφόρων αἰθουσῶν τοῦ Ναοῦ (ὄλοι σχεδὸν οἱ Ἀγγλικανικοὶ Ναοὶ ἔχουν μίαν, πολλάκις δὲ καὶ περισσοτέρας αἰθούσας) ἢ καὶ οἰκημάτων καὶ ἄλλων ἀκινήτων αὐτοῦ.

Ἐπίσης, πόρους ἔχει ἡ Ἐνορία καὶ ἐκ τῶν ἐπενδύσεων τῶν χρημάτων αὐτῆς. Τὰ Ἐνοριακὰ Ἐκκλησιαστικὰ Συμβούλια, δυνάμει τοῦ Νόμου περὶ ἐπενδύσεων τοῦ ἔτους 1959, δύνανται νὰ ἐπενδύσουν τὰ χρήματά των μέσῳ τοῦ Κεντρικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας.

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Ἠλείας ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

ἀνθρωπολογικὸν ἅμα καὶ θεολογικὸν περιεχόμενον, νοεῖται δηλαδή ἡ πίστις καὶ ὡς προσωπικὴ συμβολὴ τοῦ πιστεύοντος εἰς τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἀποδοχὴν τοῦ ἔργου τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας καὶ ὡς δωρεὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος (πρβλ. Λουκᾶ 17,5, Ματθ. 13,11, Φιλίπ. 2,13. Ὅρα καὶ Μ. Α. Σιώτου, Αἱ δογματικαὶ παραλλαγαὶ τοῦ κειμένου τῆς Κ.Δ. Β', Ἀθήναι 1967 σελ. 60). Διὰ τῆς δωρεᾶς ταύτης γεννᾶται καὶ ἀναπτύσσεται εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου ἡ προσωπικὴ πίστις καὶ δὴ ἀπὸ τῆς στιγμῆς καθ' ἣν οὗτος τὸ πρῶτον ἤλθεν εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῆς ἐν Χριστῷ ἀποκαλύψεως διὰ τοῦ κηρύγματος καὶ τῆς διδασχῆς τῆς Ἐκκλησίας (πρβλ. Ρωμ. 10,14).

3. Η ΙΔΙΟΥΤΥΠΙΑ ΕΚΑΣΤΟΥ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ.

Ἡ ιδιουτυπία ἐκάστου τῶν ὑπὸ ἐξέτασιν μυστηρίων τῆς Ἐκκλησίας ἔγκειται: α) εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Κυρίου σύστασιν ἐκάστου τούτων διὰ πράξεως διακεκριμένης, β) εἰς τὴν ἰδιάζουσαν ἐκάστου θεολογικὴν ἀξίαν καὶ γ) εἰς τὰ διάφορα ἀποτελέσματα αὐτῶν. Πάντα τὰ στοιχεῖα ταῦτα, ἐξεταζόμενα ἐν πρὸς ἕν, συμβάλλουν εἰς τὴν καλυτέραν κατανόησιν τῆς μεταξὺ τῶν μυστηρίων τούτων ὑπαρχούσης στενῆς οὐσιαστικῆς σχέσεως. Διὰ τῆς ἐπι μέρους ἐξετάσεως τῶν στοιχείων τούτων ἐμφανίζεται καὶ ἡ μεταξὺ τῶν ὑπὸ ἐξέτασιν μυστηρίων σχέσις καὶ δὴ κατὰ τρόπον, ὥστε νὰ ἐκτιμῶνται ταῦτα ὡς ἀποτελοῦντα τὸ ἐν τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἄλλου κατὰ τὸ περιεχόμενον, τὴν ἀξίαν καὶ τὰ ἀποτελέσματα. Χαρακτηριστικὴ ἀποβαίνει ἐν προκειμένῳ ἡ σχετικὴ ἔκφρασις τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου: «...τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες, τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ αἷμα, καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἕν εἰσιν» (Α' Ἰωάν. 5, 7-8).

α) Τὸ μυστήριον τοῦ βαπτίσματος. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος σαφῶς καὶ κατηγορηματικῶς προβάλλει τὴν ιδιουτυπίαν τοῦ μυστηρίου τοῦ βαπτίσματος δι' ὧν λέγει σχετικῶς ἐν Ρωμ. 6, 1-11. (Πρβλ. Κολοσ. 2, 12-15 καὶ 3, 1-4 καὶ Ἐβρ. 10,15 ἐξ.). Ἡ δογματικὴ ὄντως διατύπωσις τοῦ χωρίου Ρωμ. 6, 1-11 παρουσιάζεται σύμφωνος πρὸς τὸ ὄλον πνεῦμα καὶ πρὸς τὴν διδασκαλίαν πάντων τῶν βιβλίων τῆς Καινῆς Διαθήκης. (Πρβλ. τὰ χωρία Ματθ. 28, 19-20, Ἰωάν. 3,5. Α' Πέτρ. 1,3-8 καὶ 3,21). Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος διδάσκει διὰ τῆς περικοπῆς ταύτης, ὅτι τὸ μυστήριον τοῦ βαπτίσματος συντελεῖται, ἵνα ὁ βαπτιζόμενος καταστῆ κοινωνὸς τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου καὶ ἀπολυτρωθῇ οὕτω διὰ τῆς χάριτος τῆς σταυρικῆς θυσίας καὶ τῆς δυνάμεως τῆς Ἀναστάσεως. Εἰς τὸ κλασσικὸν τοῦτο χωρίον τῆς Καινῆς Διαθήκης περὶ τοῦ μυστηρίου τοῦ βαπτίσματος ὁ Ἀπόστολος Παῦλος διακηρύσσει: «Ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν. Συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὡσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ Πατρὸς, οὕτως καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι

ζωῆς περιπατήσωμεν. Εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα· τοῦτο γινώσκοντες, ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ· ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. Εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι καὶ συζήσομεν αὐτῷ, εἰδότες ὅτι Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν οὐκέτι ἀποθνήσκει, θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι κυριεῖται. Ὁ γὰρ ἀπέθανεν, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ· ὁ δὲ ζῆ, ζῆ τῷ Θεῷ. Οὕτως καὶ ἡμεῖς λογίσεσθε ἑαυτοὺς εἶναι νεκροὺς μὲν τῇ ἁμαρτίᾳ ζῶντας δὲ τῷ Θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ». Τὸ κείμενον τοῦτο ἐκφράζει πλήρως πᾶν ὅ,τι συνιστᾷ τὴν ιδιουτυπίαν τοῦ βαπτίσματος ὡς μυστηρίου τῆς Ἐκκλησίας, ὡς καὶ τὴν δι' αὐτοῦ παρεχομένην εἰς τὸν βαπτιζόμενον θέσιν ἐν τῇ ὑποστάσει καὶ τῇ ζωῇ τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις καὶ διασφαλίζεται διὰ τῆς δυνάμεως καὶ τῆς χάριτος πρωτίστως τῶν μυστηρίων τοῦ χρίσματος καὶ τῆς θείας εὐχαριστίας.

β) Τὸ μυστήριον τοῦ χρίσματος. Ὁ διὰ τοῦ μυστηρίου τοῦ βαπτίσματος καταστάς ὀργανικὸν μέλος τῆς Ἐκκλησίας (πρβλ. Ἐφεσ. 4, 3-6, 15-16, Κολοσ. 3,4) ὑπόκειται συνεχῶς εἰς τὸν κίνδυνον τῆς ἐκπτώσεως καὶ τῆς ἀποκοπῆς αὐτοῦ ἐκ τοῦ σώματος καὶ τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας, ἀφ' ἑνὸς διότι τελεῖ διαρκῶς ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τοῦ περιβάλλοντος αὐτὸν ἁμαρτωλοῦ κόσμου, καὶ ἀφ' ἑτέρου διότι δὲν ἔχει εἰσέτι ἐθισθῆ εἰς τὴν νέαν ἐν Χριστῷ ζωὴν, διὸ καὶ ρέπει εὐκόλως πρὸς τὴν ἁμαρτίαν. Διὰ ταῦτα ἔχει οὗτος ἀπόλυτον ἀνάγκην τῆς παρὰ τοῦ Θεοῦ συνεχοῦς ἐνισχύσεως πρὸς στερέωσιν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς ἐν Χριστῷ νέας ζωῆς αὐτοῦ. Ἡ ἐνίσχυσις αὕτη παρέχεται διὰ τῶν μυστηρίων τοῦ χρίσματος (Ἐφεσ. 4,7 καὶ 22-24) καὶ τῆς θείας εὐχαριστίας. Ἐντεῦθεν ἐξηγεῖται καὶ ἡ ἀρχαιοτάτη συνήθεια τῆς Ἐκκλησίας, καθ' ἣν τὸ χρίσμα καὶ ἡ θεία εὐχαριστία παρεῖχοντο εἰς τοὺς πιστοὺς εὐθὺς μετὰ τὸ βάπτισμα.

Διὰ τοῦ μυστηρίου τοῦ χρίσματος ἐνεργεῖται εἰς τὸν βεβαπτισμένον ἡ ἐνοίκησις τῆς δυνάμεως καὶ τῆς χάριτος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἥτις καὶ ἐκφράζεται διὰ τοῦ θείου φωτισμοῦ νοῦς καὶ καρδίας, πρὸς ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, διὰ τῆς ἐνδυναμώσεως τῆς κατὰ Χριστὸν ἀγαθῆς θελήσεως, διὰ τῆς ἐλπίδος εἰς Χριστὸν, διὰ τῆς ἀποστροφῆς τῆς ἁμαρτίας καὶ διὰ τῆς κατὰ τοῦ κακοῦ ἀγωνιστικῆς διαθέσεως, ὡς καὶ διὰ τῆς ἐπιθυμίας τῶν ἀρετῶν καὶ τῶν ἀγαθῶν ἔργων. Τὰ πλούσια ταῦτα χαρίσματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος χαρακτηρίζει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ὡς τὸν ἀρραβῶνα τῆς κληρονομίας ἡμῶν «εἰς ἀπολυτρωσιν τῆς περιποιήσεως, εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ» (Ἐφεσ. 1,14). Περὶ τῶν χαρισμάτων τούτων, τῶν παρεχομένων διὰ τοῦ μυστηρίου τοῦ χρίσματος, ὠμίλησε σαφῶς ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Σχετικῶς πληροφορεῖ ἡμᾶς ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης λέγων: «ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ καθὼς εἶπεν ἡ γραφὴ ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ρεύσουσιν ὕδατος ζῶντος.

Τούτο δὲ εἶπεν περὶ τοῦ πνεύματος ὁ ἔμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν· οὐπω γὰρ ἦν πνεύμα, ὅτι Ἰησοῦς οὐδέπω ἔδοξάσθη». (Πρβλ. Α' Ἰωάν. 2,20-27. Πράξ. 8,15-17· 19, 1-7· 20,22· 21,21· Ρωμ. 8,15· 12,6-8· Α' Κορ. 2,10-16· 3,16-17· 12, 7-11· Β' Κορ. 1,21-22· 4,6· Γαλ. 4,6· 5,22-26· Ἐφεσ. 1,13-14· 17-18· 4,30· Α' Θεσ. 5,19· Α' Πέτρ. 4,10). Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἐνεργεῖ καὶ ἀναπτύσσει τὸ ἁγιαστικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τῆς πρώτης ἐκείνης ἐπιφοιτήσεώς Του (Πράξ. 2,4 ἐξ. πρβλ. Λουκ. 24, 49, Ἰωάν. 16,7-11 καὶ Πράξ. 1,8), εἰδικῶς δὲ διὰ τοῦ μυστηρίου τοῦ χρίσματος παρέχει εἰς ἕνα ἕκαστον τῶν βεβαπτισμένων τὴν δύναμιν τῶν πλουσίων αὐτοῦ χαρισμάτων πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐν Χριστῷ νέας ζωῆς αὐτῶν.

Κατὰ τὴν γενικωτέραν ἀντίληψιν τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἡ ἀρχὴ τῆς εὐεργετικῆς ἐπενεργείας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐπὶ τῶν προσερχομένων τὸ πρῶτον εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν γίνεται πρὸ τοῦ βαπτίσματος. Καρπὸς ταύτης εἶναι ὁ θεῖος φωτισμὸς πρὸς ἐπίγνωσιν τῶν ἀληθειῶν τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ἡ γένεσις τῆς πίστεως (πρβλ. Πράξ. 16,14). Ὁ φωτισμὸς οὗτος νοεῖται ὡς ἡ ἔκφρασις τῆς πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἀγάπης τοῦ Θεοῦ (Α' Ἰωάν. 4,19) καὶ ὡς ἡ ἐξ ἀντικειμένου ἐπενεργεία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐπὶ τῶν ἐρχομένων εἰς πρώτην γνωριμίαν μετὰ τοῦ Εὐαγγελίου (πρβλ. Ἐφεσ. 1,13). Ὁ φωτισμὸς οὗτος διακρίνεται τῶν χαρισμάτων, τῶν παρεχομένων διὰ τοῦ μυστηρίου τοῦ χρίσματος, διότι ταῦτα ἀποτελοῦν πλέον τὴν ἐξ ὑποκειμένου μυστηριακὴν ἐπενεργείαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐπὶ τῶν βεβαπτισμένων. Ἡ ταυτότης τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις καὶ δὴ πρὸς τὸν αὐτὸν πάντοτε σκοπὸν, τὴν σωτηρίαν τῶν πιστῶν, ἐπιτρέπει τὴν ἀναζητήσασιν στενῆς σχέσεως μεταξύ τῆς πρὸ καὶ τῆς μετὰ τὸ βάπτισμα ἐπενεργείας αὐτοῦ ἐπὶ τῶν πιστευόντων. Ὅθεν τὸ ἔργον τοῦ Ἁγίου Πνεύματος παρουσιάζεται ἔχον πλήρη ἐνότητα, παρὰ τὰς διακεκριμένας ἀπ' ἀλλήλων δύο ἐπενεργείας αὐτοῦ ἐπὶ τῶν πιστῶν, τὴν προβαπτισματικὴν καὶ τὴν μεταβαπτισματικὴν. Διὰ τῆς πρώτης παρέχεται τὸ χρίσμα τῆς πίστεως (Ρωμ. 8, 4-17· 26-27· 9,1· Α' Κορ. 2,4· Β' Κορ. 1,21-22· 4,13· 11,4· Γαλ. 3,2· Ἐφεσ. 1,13-14), ἄνευ τῆς ὁποίας δὲν εἶναι δυνατόν νὰ νοηθῇ ἡ μεταβαπτισματικὴ ἐπενεργεία, ἡ σφραγίς δηλαδὴ τῆς «υἰοθεσίας», ἥτοι τὰ χαρίσματα τοῦ μυστηρίου τοῦ χρίσματος. Ἡ σφραγίς αὕτη νοεῖται ὡς ἡ πλέον οὐσιαστικὴ ἔκφρασις τῆς ἐντάξεως τῶν βεβαπτισμένων εἰς τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, ἐντὸς τῆς ὁποίας τὰ πάντα καὶ τοὺς πάντας πληροὶ ἡ παρουσία καὶ ἡ χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Διὰ τοῦ μυστηρίου τοῦ χρίσματος παρέχεται εἰς ἕνα ἕκαστον τῶν πιστῶν ἡ δύναμις ἐκείνη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἄνευ τῆς ὁποίας δὲν εἶναι δυνατόν νὰ νοηθῇ φυσικῶς ἡ ἄλλως πως ἡ ἀκμὴ, ἡ καθαρότης καὶ ἡ συνεχῆς ἀνάπτυξις τῆς ἐν Χριστῷ πίστεως καὶ ζωῆς, ἐντὸς τοῦ περιβάλλοντος τὴν Ἐκκλησίαν κόσμου τῆς ἁμαρτίας. Ἄνευ τῆς δυνάμεως ταύτης

καὶ ἡ πίστις κινδυνεύει νὰ χαθῇ ἀνὰ πᾶσαν στιγμήν, καὶ αὐτὰ τὰ μυστήρια τοῦ βαπτίσματος καὶ τῆς θείας εὐχαριστίας χάνουν τὴν ἀξίαν τῶν ὡς μέσα τῆς προσωπικῆς σωτηρίας ἐνὸς ἑκάστου τῶν πιστῶν (πρβλ. Ἰωάν. 6,63). Τὸν κίνδυνον τοῦτον ὑπαινισσόμενος καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος λέγει «τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε, προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε» (Α' Θεσ. 5,19). Ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ κατανοεῖται καλύτερον καὶ ἡ περὶ τῆς βλασφημίας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἔκφρασις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ (Ματθ. 12,31-32, Μάρκ. 3, 28-30, Λουκ. 12,10). Ἡ διὰ τοῦ μυστηρίου τοῦ χρίσματος παρασχεθεῖσα εἰς πάντα χριστιανὸν πνευματικὴ δύναμις δὲν εἶναι, ὡς ἡδη κατεδείχθη, οὔτε ἀκαθόριστος, οὔτε ἀστάθμητος, οὔτε ἀπρόσωπος. Ἡ Καινὴ Διαθήκη κάμνει πολλάκις λόγον περὶ τῆς ἀφθονίας καὶ τῆς ἀξίας τῶν χαρισμάτων τούτων τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἐκεῖνο ὁμοῦς τὸ ὁποῖον ἔχει ἐνταῦθα ἰδιαιτέραν ἀξίαν εἶναι ἡ διὰ τοῦ μυστηρίου τοῦ χρίσματος ἐναποτιθεμένη ἐπὶ τῆς προσωπικῆς ὑποστάσεως τῶν χριστιανῶν σφραγίς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἥτις καὶ συνυφαίνεται ὀργανικῶς μετ' αὐτῆς ὡς νέον ἀνθρωπολογικὸν στοιχεῖον τῆς προσωπικότητός των. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, δι' ὅσων λέγει ἐν τῇ Α' Θεσ. 5,23 (πρβλ. Α' Ἰωάν. 4,13, Ἰούδα 19-21), γίνεται σαφῆς καὶ κατηγορηματικὸς ὡς πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῆς ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας. Τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἀποβαίνει οὕτω διὰ τοῦ μυστηρίου τοῦ χρίσματος παράγων οὐσιαστικὸς καὶ ἀναφαίρετος τῆς ἀναπτυσσομένης ἐν Χριστῷ προσωπικότητος τῶν πιστῶν. Τὸ «πνεῦμα» τοῦτο σβέννυται, μόνον ὁσάκις οἱ πιστοὶ παύσουν νὰ ζοῦν κατὰ Χριστόν.

γ) Τὸ μυστήριον τῆς θείας εὐχαριστίας. Ἡ θεία εὐχαριστία παρουσιάζει διπλὴν μυστηριακὴν ἀξίαν. Αὕτη ἔγκειται εἰς τὴν μεταβολὴν τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου εἰς σῶμα καὶ αἷμα Χριστοῦ καὶ εἰς τὴν διὰ τῆς μεταλήψεως τούτων ἄμεσον προσωπικὴν κοινωνίαν καὶ ἔνωσην ἐνὸς ἑκάστου τῶν μεταλαμβάνόντων μετὰ τῆς ὑπὲρ τοῦ κόσμου σωτηρίας θυσιαζομένης ζωῆς τοῦ Χριστοῦ (πρβλ. Γαλ. 2,20). Τὴν πρὸς τὸν πεπτακότα ἄνθρωπον ἄπειρον ἀγάπην τοῦ Θεοῦ ἐκφράζει τὸ μυστήριον τῆς θείας εὐχαριστίας περισσότερο ἢ πάσης ἄλλης ἐνεργείας τῆς θείας προνοίας, περισσότερο δηλαδὴ καὶ τῆς θείας ἐνσωρκώσεως, τοῦ φρικτοῦ Γολγοθᾶ, τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου, τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἰς τὸν κόσμον. Ἡ θεία εὐχαριστία ἀποτελεῖ τὴν ὑπερτάτην ἀποκάλυψιν τῆς πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, καθόσον δι' αὐτῆς παρατείνεται εἰς τὸ διηνεκές καὶ μέχρι τῆς δευτέρας παρουσίας τοῦ Κυρίου ἡ θυσία τοῦ φρικτοῦ Γολγοθᾶ, χάριν τῆς ἀδιαλείπτου προσωπικῆς κοινωνίας ἐνὸς ἑκάστου τῶν πιστῶν μετὰ τοῦ ἀπολυτροῦντος καὶ ἀνακαινίζοντος τὴν ζωὴν αὐτῶν σώματος καὶ αἵματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὅθεν τὸ μυστήριον τοῦτο ἐκφράζει τὸ ἀποκορύφωμα τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν τελείαν προσωπικὴν ἔνωσην τοῦ μεταλαμβάνον-

νοντος πιστοῦ μετὰ τοῦ σαρκωθέντος, σταυρωθέντος, ἀναστάντος καὶ εἰς οὐρανούς ἀναληφθέντος Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἰδρυτοῦ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν μυστηρίων αὐτῆς. Διὰ τῆς μεταλήψεως τοῦ μυστηρίου τῆς θείας εὐχαριστίας ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς καθίσταται κατὰ πλήρη κυριολεξίαν «ἡ ζωὴ ἡμῶν», ἥτις, ὡς θαυμασίως τονίζει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, κέκρυπται διὰ τῆς χάριτος τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἰδιαίτατα διὰ τοῦ μυστηρίου τῆς θείας εὐχαριστίας «σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ Θεῷ» (Κολοσ. 3,2). Τὸ μυστήριον τῆς θείας εὐχαριστίας προβάλλεται οὕτως ὡς ἡ ὑπεράτη θυσία τῆς Ἐκκλησίας, νοουμένης ὡς σώματος τοῦ Χριστοῦ, πρὸς διαρκῆ κοινωνίαν ἐκάστου τῶν μελῶν αὐτῆς μετὰ τοῦ θείου Ἰδρυτοῦ τῆς. Ἡ κοινωνία αὕτη ὑπερβαίνει πᾶσαν περὶ ἐνώσεως ἀντίληψιν, καθόσον καταλήγει εἰς τὴν θέωσιν τῶν χριστιανῶν. Ἡ θέωσις αὕτη νοεῖται ὡς ἡ ὑπεράτη ἐξύψωσις τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος καὶ ὡς ἡ αἰωνία διατήρησις αὐτῆς κατενώπιον τοῦ Θεοῦ, βασιζέται δὲ εἰς τὴν πνευματικὴν ἐκείνην καθαρότητα, ἣν παρέχουν εἰς πάντα χριστιανὸν ἡ πίστις, τὸ βάπτισμα, τὸ χρίσμα καὶ ἡ θεία εὐχαριστία¹.

4. ΧΩΡΙΑ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ ΕΚΦΡΑΖΟΝΤΑ ΤΗΝ ΥΠΑΡΧΟΥΣΑΝ ΣΧΕΣΙΝ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΤΟΥΤΩΝ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ.

Τὰ χωρία τῆς Καινῆς Διαθήκης, τὰ ἐκφράζοντα ἀμέσως ἢ ἐμμέσως τὴν ὑπάρχουσαν σχέσιν μεταξὺ τῶν τριῶν τούτων μυστηρίων εἶναι δυνατὸν νὰ διακριθοῦν εἰς τέσσαρας κατηγορίας. Εἰς τὴν πρώτην κατηγορίαν διακρίνονται ὅσα ἐξ αὐτῶν ἐκφράζουν τὴν σχέσιν ταύτην καὶ τῶν τριῶν τούτων μυστηρίων, εἰς τὴν δευτέραν ὅσα ἐκφράζουν τὴν αὐτὴν σχέσιν μεταξὺ τῶν μυστηρίων τοῦ βαπτίσματος καὶ τοῦ χρίσματος, εἰς τὴν τρίτην ὅσα ἀναφέρονται εἰς τὴν σχέσιν μόνον τῶν μυστηρίων τοῦ βαπτίσματος καὶ τῆς θείας εὐχαριστίας, καὶ εἰς τὴν τετάρτην ὅσα ἀναφέρονται εἰς τὴν σχέσιν τῶν μυστηρίων τῆς θείας εὐχαριστίας καὶ τοῦ χρίσματος.

α) Τὰ χωρία τῆς πρώτης κατηγορίας. Ἡ ἐντολὴ τοῦ ἀναστάντος Κυρίου «πορευθέντες οὖν μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν· καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος» (Ματθ. 28, 19-20) ἐκφράζει ἀναντιρρήτως τὴν σχέσιν ταύτην. Τὸ βάπτισμα ἀναφέρεται σαφῶς εἰς τὸ παρὸν χωρίον. Ἡ ἐν αὐτῷ ἐπίκλησις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μετὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ ἐκφράζει καὶ τὴν μετάδοσιν τῶν χαρισμάτων ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ἐπακολουθοῦν διὰ τῆς τελεσιουργίας τοῦ μυστηρίου τοῦ χρίσματος. Τὰ ὅσα τέλος λέγονται γενικώτερον εἰς τὸν στίχον 20 εἶναι εὐκό-

λως δυνατὸν νὰ νοηθοῦν ὡς ἀναφερόμενα καὶ εἰς τὴν θείαν εὐχαριστίαν, καθόσον ἡ φράσις «διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν» ἐμπερικλείει καὶ τὴν περὶ τῆς θείας εὐχαριστίας σύστασιν τοῦ Κυρίου «τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν» πρὸς τοὺς μαθητάς Του (Λουκ. 22,19). Ἐξ ἄλλου, ἡ ἐννοία τοῦ ρήματος «βαπτίζεσθε» χρησιμοποιεῖται ἐνταῦθα ὡς καὶ ὁ ὅρος «βάπτισμα» εἰς τὴν καθόλου γλῶσσαν τῆς ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, οὐχὶ ἀπλῶς πρὸς δήλωσιν τῆς τελεσιουργίας τοῦ μυστηρίου τοῦ βαπτίσματος, ἀλλὰ πρὸς ἐκφρασίαν τῆς προσωπικῆς σωτηρίας, τῆς συντελουμένης διὰ τῆς παρεχομένης ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἀπολυτρωτικῆς χάριτος τῆς σταυρικῆς θυσίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ (πρβλ. Μάρκ. 10,38-40, Λουκ. 12,50, Ἐφεσ. 4,5. Α' Πέτρ. 3,21).

Τὴν σχέσιν ταύτην ὑποδηλοῖ σαφῶς καὶ τὸ χωρίον Ἰωάν. 3,33-36· «ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν ἐσφράγισεν ὅτι ὁ Θεὸς ἀληθὴς ἐστίν. Ὅν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὰ ρήματα τοῦ Θεοῦ λαλεῖ, οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν τὸ πνεῦμα. Ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. Ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον». Εἰς τὸ παρὸν χωρίον σαφῶς γίνεται λόγος πρῶτον περὶ τῆς πίστεως, τῆς βάσεως δηλαδὴ καὶ τῶν τριῶν τούτων μυστηρίων (στίχ. 33), δευτέρον περὶ τοῦ βαπτίσματος, ὡς τοῦτο ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῆς σφραγίδος τῆς πίστεως ἐμπερικλείεται εἰς τὴν ἐννοίαν τοῦ ρήματος «ἐσφράγισεν», τρίτον περὶ τοῦ μυστηρίου τοῦ χρίσματος διὰ τῆς ἐκφράσεως τοῦ στίχου 34 «οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν τὸ πνεῦμα», καὶ τέταρτον περὶ τῆς θείας εὐχαριστίας, ἀκριβῶς δι' ὧν λέγονται εἰς τὸν στίχον 36 περὶ τῆς αἰωνίου ζωῆς, τῆς παρεχομένης εἰς τοὺς πιστοὺς διὰ τοῦ μυστηρίου τούτου.

Ἐτι σαφέστερον ἐκφράζει τὴν σχέσιν ταύτην τὸ χωρίον Ἰωάν. 6,35· «Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρὸς με οὐ μὴ πεινάσῃ, καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ διψήσῃ ὡποτε». Ἡ μετοχὴ «ὁ ἐρχόμενος» ἐμπερικλείει ἐνταῦθα τὸ μυστήριον τοῦ βαπτίσματος, διότι μετὰ τῆς πίστεως ἀποτελεῖ τὸ τοῦτο τὸν μοναδικὸν τρόπον προσελεύσεως τῶν πιστῶν πρὸς τὸν σωτήρα Χριστὸν (Μάρκ. 16,16). Τὴν θείαν εὐχαριστίαν πάλιν ἐκφράζουν οἱ λόγοι τοῦ Κυρίου «Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς» καὶ «ὁ ἐρχόμενος πρὸς με οὐ μὴ πεινάσῃ» (πρβλ. καὶ τὰ ὅσα λέγονται σχετικῶς ἐν συνεχείᾳ εἰς τοὺς ἐπομένους στίχους 48, 50-51, 53-56 καὶ 58).

Σαφῶς καὶ κατηγορηματικῶς ἐκφράζει τὴν σχέσιν ταύτην καὶ τὸ χωρίον Α' Ἰωάννου 5,6-8· «Οὗτός ἐστιν ὁ ἑλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος Ἰησοῦς Χριστός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ ἐν τῷ αἵματι· καὶ τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστιν ἡ ἀλήθεια. Ὅτι τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες, τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ αἶμα καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἓν εἰσιν». Ὡς ὀρθῶς ἀποδέχονται πάντες οἱ ἐρμηνευταί, γίνεται ἐνταῦθα λόγος περὶ τῶν τριῶν τούτων βασικῶν μυστηρίων τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας ἐκάστου τῶν πιστῶν, ὡς καὶ περὶ τῆς

1. Πρβλ. Μ. Α. Σιῶ τ ο υ, *Θεία Εὐχαριστία*, Θεσσαλονίκη 1957, σελ. 56 ἑξ.

στενής σχέσεως αὐτῶν πρὸς ἄλληλα. Ἡ πρόταξις ἐνταῦθα τοῦ ὄρου «τὸ πνεῦμα» δύναται νὰ δικαιολογηθῆ ἐκ τῆς ἰδιαιτέρας συμβολῆς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἰς τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας¹.

Καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐκφράζει συχνάκις τὴν μεταξὺ τῶν μυστηρίων τούτων ὑπάρχουσαν σχέσιν. Εἰς τὸ χωρίον λ.χ. Ρωμ. 5, 5-17 ὁμιλῶν περὶ τῆς ἐνεργείας τῆς χάριτος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἰς τὰς καρδίας τῶν πιστῶν, ὡς ἐκφράσεως τῆς πρὸς ἕνα ἕκαστον ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, ἀναφέρεται· α) δι' ὧν λέγει ἐν συνεχείᾳ περὶ τοῦ θανάτου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τὸ προσωπικὸν βάπτισμα ἐκάστου τῶν πιστῶν, β) δι' ὧν λέγει περὶ τῆς δικαιοσύνης αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ περὶ καταλλαγῆς ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ εἰς τὸ μυστήριον τῆς θείας εὐχαριστίας (στίχος 10). Οἱ στίχοι πάλιν 15-17 ἐκφράζουσιν ἔτι κατηγορηματικώτερον τὴν ἀναφορὰν ταύτην τοῦ Ἀποστόλου Παύλου εἰς τὴν σχέσιν τῶν τριῶν τούτων μυστηρίων. Περὶ τῆς σχέσεως ταύτης ἐκφράζονται σαφῶς καὶ τὰ χωρία Α' Κορ. 6,11 καὶ Ἐβρ. 6, 1-6. Εἰς ἀμφοτέρω ταῦτα προβάλλονται ἀπὸ κοινοῦ· α) τὸ βάπτισμα καὶ τὸ χρίσμα καὶ δὴ διὰ τῶν ἐκφράσεων «ἀπελούσθητε», «ἡγιασθητε», «ἐδικαιώθητε», «ἐν τῷ πνεύματι τοῦ Θεοῦ», «βαπτισμῶν διδαχῆς, ἐπιθέσεώς τε χειρῶν», «τοὺς ἀπαξ φωτισθέντας... καὶ μετόχους γεννηθέντας πνεύματος ἁγίου»· β) ἡ θεία εὐχαριστία, καὶ δὴ διὰ τῶν ἐκφράσεων «ἡγιασθητε», «ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ», «... ἀναστάσεως νεκρῶν...», «γευσασμένους τε τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπουρανίου».

β) Τὰ χωρία τῆς δευτέρας κατηγορίας. Πρωτίστως παρατηρεῖται, ὅτι τὰ χωρία ταῦτα σχετίζονται πρὸς τὰ κάτωθι γεγονότα· α) πρὸς τὸ κήρυγμα τοῦ Προδρόμου περὶ τοῦ κατὰ Χριστὸν βαπτίσματος, ὡς βαπτίσματος «ὑδατος καὶ πνεύματος» (Ματθ. 3,11· Μάρκ. 1,8· Πράξ. 1, 5-8· 2, 1-4· 4,31· 9,17-18· 11,16-17)· β) πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος κατὰ τὴν βάπτισιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν εἴδει περιστερᾶς (Ματθ. 3, 16, Μάρκ. 1,9, Λουκ. 3,22, Ἰωάν. 1,32)· γ) πρὸς τὰς σχετικὰς προδηλώσεις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ περὶ τῆς ἀποστολῆς καὶ δράσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἰς τὸν κόσμον (Ἰωάν. 14, 25-26· 15,26· 16,7 καὶ 14), εἰς ἃς ἀνήκουν πρωτίστως οἱ πρὸς τὸν Νικόδημον λόγοι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ (Ἰωάν. 3, 5-8)· δ) πρὸς τὴν ἐπιφοίτησιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐπὶ τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν λοιπῶν χριστιανῶν (Πράξ. 2, 1-4· 9,17-18· 10, 44-46 καὶ 47-48)· ε) πρὸς τὴν καθόλου πρᾶξιν τῆς ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, καθ' ἣν εὐθὺς μετὰ τὸ μυστήριον τοῦ βαπτίσματος παρῆρχετο τὸ μυστήριον τοῦ χρίσματος διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων, μεθ' ἣν ἐγένετο πλέον ἐμφανῆς ἡ δωρεὰ τῶν χαρισμάτων τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐπὶ τῶν βεβαπτισμένων (Πράξ. 2,38-39· 8, 14-17· 19, 2-7. Ἐνταῦθα θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ση-

μειωθῆ καὶ τὸ χωρίον τῶν Πράξεων 8, 36-39, καθόσον μνημονεύεται καὶ ἐν αὐτῷ ἡ παρουσία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὅπερ καὶ ἀνήρπασε τὸν ἀπόστολον Πέτρον μετὰ τὸ βάπτισμα τοῦ Εὐνούχου). Τὴν σχέσιν τῶν χωρίων τούτων ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐκφράζει σαφῶς καὶ διὰ τῶν χωρίων Α' Κορ. 12,13 καὶ Τίτου 3, 5-7 (πρβλ. καὶ Ἐφεσ. 4,4).

Θεολόγοι τινές, πρὸς ὑπογράμμισιν τῆς μεταξὺ τῶν μυστηρίων τούτων στενῆς σχέσεως, χαρακτηρίζουν τὸ μυστήριον τοῦ χρίσματος ὡς ἐπιβεβαίωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ βαπτίσματος. (Πρβλ. Κ. Δουβουνιάτου, Τὰ Μυστήρια τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐξ ἐπόψεως δογματικῆς, Ἐν Ἀθήναις 1912 σελ. 84). Ὁ Μέγας Βασιλεὺς ἀναφερόμενος εἰς τὴν σχέσιν τῶν μυστηρίων τοῦ βαπτίσματος καὶ τοῦ χρίσματος παρατηρεῖ λίαν χαρακτηριστικῶς: «Τούτου χάριν ὁ τὴν ζωὴν ἡμῶν οἰκονομῶν Κύριος τὴν τοῦ βαπτίσματος ἡμῖν ἔθετο διαθήκην, θανάτου τύπον καὶ ζωῆς περιέχουσαν· τὴν μὲν τοῦ θανάτου εἰκόνα τοῦ ὑδατος ἐκπληροῦντος, τὸν δὲ τῆς ζωῆς ἀρραβῶνα παρεχομένου τοῦ πνεύματος. Ὡστε σαφῆς ἡμῖν ἐντεῦθεν γέγονε τὸ ζητούμενον, διὰ τί τῷ Πνεύματι τὸ ὑδὼρ συμπαρελήφθη. Ὅτι δύο σκοπῶν ἐν τῷ βαπτίσματι προκειμένων, καταργῆσαι μὲν τὸ σῶμα τῆς ἀμαρτίας τοῦ μηκέτι αὐτῷ καρποφορεῖν τῷ θανάτῳ, ζῆν δὲ τῷ Πνεύματι, καὶ τὸν καρπὸν ἔχειν ἐν ἁγιασμῷ· τὸ μὲν ὑδὼρ, τοῦ θανάτου τὴν εἰκόνα παρέχει, ὡς περὶ ἐν ταφῇ τὸ σῶμα παραδεχόμενον· τὸ δὲ πνεῦμα τὴν ζωοποιὸν ἐνίησι δύναμιν, ἀπὸ τῆς κατὰ τὴν ἀμαρτίαν νεκρότητος εἰς τὴν ἐξ ἀρχῆς ζωὴν τὰς ψυχὰς ἡμῶν ἀνακαίνιζον. Τοῦτο οὖν ἐστὶ τὸ ἀνωθεν γεννηθῆναι ἐξ ὑδατος καὶ πνεύματος. Ὡς τῆς μὲν νεκρώσεως ἐν τῷ ὑδατι τελομένης· τῆς δὲ ζωῆς ἡμῶν ἐνεργουμένης διὰ τοῦ πνεύματος...» (ὄρα Μ. Βασιλείου, Περὶ Ἁγίου Πνεύματος ιε', 35 ἔκδ. Benoit Pruche, Paris 1945 σελ. 170).

γ) Τὰ χωρία τῆς τρίτης κατηγορίας. Τὴν ὑπάρχουσαν σχέσιν μεταξὺ τῶν μυστηρίων βαπτίσματος καὶ θείας εὐχαριστίας ὑπαινίσσονται οἱ ἀπόστολοι Παῦλος καὶ Ἰωάννης. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος συνδέει τὸ βάπτισμα πρὸς τὴν θείαν εὐχαριστίαν· α) δι' ὧν παρουσιάζει τὰ σώματα τῶν χριστιανῶν ὡς μέλη τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ καὶ ὡς ναὸν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος (Α' Κορ. 6, 15-19)· β) δι' ὧν ὁμιλεῖ περὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὡς μεγάλου ἀρχιερέως, ὡς καὶ περὶ τῆς θυσίας τοῦ αἵματος καὶ τῆς σαρκός Του, δι' ἧς «προσερχόμεθα μετὰ ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφῶρᾳ πίστεως ρεραντισμένοι τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς καὶ λελουσμένοι τὸ σῶμα ὑδατι καθαρῷ» (Ἐβρ. 10,22). Ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης, ὁ μόνος διαφυλάξας ἡμῖν τὴν πληροφῶρᾳ τῆς ἐκχύσεως «αἵματος καὶ ὑδατος» ἐκ τῆς νυγείσης πλευρᾶς τοῦ Κυρίου (Ἰωάν. 19,35), ἐκφράζει διὰ τῆς πληροφῶρας ταύτης, κατὰ τὴν κοινὴν ἀντίληψιν τῶν ἐρμηνευτῶν, τὴν στενὴν σχέσιν βαπτίσματος

1. Πρβλ. Μ. Α. Σιῶτοῦ, Αἱ δογματικαὶ παραλλαγὲς τοῦ κειμένου τῆς Κ. Δ. τεύχος Β'. Ἐν Ἀθήναις 1967, σελ. 59.

καὶ θείας εὐχαριστίας. Σημειωτέον ὅτι αἱ λέξεις «αἷμα» καὶ «ὔδωρ» ἀπέβησαν ἤδη ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τοῦ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου καὶ δὴ ἐν τῇ μυστηριακῇ πράξει τῆς Ἐκκλησίας οἱ τεχνικοὶ ὄροι ἐκφράσεως τῶν μυστηρίων τοῦ βαπτίσματος καὶ τῆς θείας εὐχαριστίας. Τὴν σχέσιν ταύτην ἐκφράζει γενικώτερον καὶ ἡ πρᾶξις τῆς ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, καθ' ἣν ἡ θεία εὐχαριστία παρείχετο μόνον εἰς τοὺς βεβαπτισμένους πιστοὺς καὶ δὴ ἀπὸ τῆς στιγμῆς τοῦ βαπτίσματος (πρβλ. Πράξ. 9, 18-19 καὶ 16, 33-34). Οὕτω παρουσιάζεται ἡ θεία εὐχαριστία ὡς ἡ μοναδικὴ τροφή, δι' ἧς ἐξασφαλίζεται εἰς τὸν διὰ τοῦ βαπτίσματος ἀναγεννηθέντα ἐν Χριστῷ πιστὸν ἡ ἀληθινὴ ζωὴ τῆς ἀφθαρσίας. Διὰ τῆς θείας εὐχαριστίας πᾶς πιστὸς κοινωνεῖ μετὰ τοῦ ἀθανάτου σώματος καὶ τοῦ παναχράντου αἵματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὸ καὶ ὀρθῶς ἐχαρακτηρίσθη αὕτη ὡς «φάρμακον ἀθανασίας» (Ἰγνατίου Ἀντιοχείας, Πρὸς Ἐφεσίους 20,2). Ὅθεν ἡ σχέσις μεταξὺ τοῦ βαπτίσματος καὶ τῆς θείας εὐχαριστίας εἶναι οὐ μόνον μυστηριακὴ καὶ τελετουργικὴ, ἀλλὰ καὶ οὐσιαστικὴ.

δ) Τὰ χωρία τῆς τετάρτης κατηγορίας. Εἶναι λίαν περιορισμένα τὰ χωρία, τὰ δηλοῦντα τὴν σχέσιν τῶν μυστηρίων τοῦ χρίσματος καὶ τῆς θείας εὐχαριστίας. Κυρίως εἰπεῖν εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ἀναφέρονται μόνον αἱ ἐκφράσεις «ἐν σῶμα καὶ ἐν πνεῦμα» καὶ «...ὁ τὸν υἶὸν τοῦ Θεοῦ καταπατήσας καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγησάμενος, ἐν ᾧ ἡγήσθη, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνιβρύσας», τῶν χωρίων Ἐφεσ. 4,4 καὶ Ἐβρ. 10,29.

5. ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΙΣ.

Τὰ μυστήρια τοῦ βαπτίσματος, τοῦ χρίσματος καὶ τῆς θείας εὐχαριστίας κατατείνουσι πρὸς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν σκοπὸν, τὴν διασφάλισιν τῆς προσωπικῆς σωτηρίας ἐκάστου τῶν πιστῶν καὶ τῆς προσωπικῆς οικειώσεως τῆς ἀπολυτρωτικῆς θυσίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἐκαστὸν τῶν μυστηρίων τούτων συμβάλλει κατ' ἴδιον τρόπον πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ κοινοῦ τούτου σκοποῦ, ἀποτελεῖ δὲ τὸ ἐν τὴν προϋπόθεσιν ἢ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἄλλου. Οὕτω καθίσταται πρόδηλος ἡ μεταξὺ αὐτῶν ὑπάρχουσα οὐσιαστικὴ σχέσις, ἣτις καὶ προσδιορίζεται· α) σωτηριολογικῶς, τουτέστιν ἐκ τοῦ συγκεκριμένου κοινοῦ αὐτῶν σκοποῦ· β) θεολογικῶς, καθόσον ἐκφράζεται δι' αὐτῶν ἢ πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἀγάπη τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ, ὡς καὶ ἡ ἐν αὐτοῖς τούτοις τοῖς μυστηρίοις συνεργία καὶ τῶν τριῶν προσώπων τῆς Ἁγίας Τριάδος· γ) χριστολογικῶς, καθόσον καὶ τὰ τρία βασίζονται εἰς τὸ

ἀπολυτρωτικὸν ἔργον καὶ τὴν σταυρικὴν θυσίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· δ) ἀνθρωπολογικῶς, καθόσον δι' αὐτῶν ἐκφράζεται τὸ ἠθικὸν κατάντημα καὶ αἱ πνευματικαὶ ἀνάγκαι τοῦ πεπτωκότος μέν, ἀλλ' ἀνακαινισθέντος ἀνθρώπου· ε) ἐκκλησιολογικῶς, καθόσον τὰ μυστήρια ταῦτα ἀποτελοῦν βασικωτάτους θεσμοὺς τῆς Ἐκκλησίας, συσταθέντας ὑπὸ τοῦ Θεοῦ αὐτῆς Ἰδρυτοῦ, καὶ καθόσον αὕτη μόνη ἔχει τὸ ἀποκλειστικὸν δικαίωμα τῆς τελεσιουργίας αὐτῶν, καὶ δὴ μόνον χάριν τῶν μελῶν τῆς. Ἡ ἐκκλησιολογικὴ αὕτη ἀναφορὰ τῶν τριῶν τούτων μυστηρίων ἀποδεικνύει πόσον εἶναι ταῦτα στενῶς συνοφασμένα πρὸς τὴν οὐσίαν καὶ τὴν ὑπόστασιν τῆς Ἐκκλησίας, ὡς τοῦ μυστικοῦ σώματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Διὰ τοῦτο καὶ παραμένει ἀδιανόητος πᾶσα περὶ Ἐκκλησίας ἀντίληψις, ἀπεστερημένη τῶν μυστηρίων τούτων, ὡς καὶ τοῦ μυστηρίου τῆς ἱερωσύνης. Ἡ ἐκκλησιολογικὴ αὕτη σχέσις τῶν μυστηρίων τούτων προσδιορίζεται καὶ δι' ἑνὸς εἰσέτι σοβαροῦ στοιχείου, τοῦ στοιχείου τῆς μαρτυρίας, ἣτις δι' αὐτῶν παρέχεται ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας πρὸς ἓνα ἕκαστον τῶν πιστῶν. Ἡ μαρτυρία αὕτη εἶναι μαρτυρία· α) περὶ τῆς ἱστορικότητος τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Λόγου τοῦ Θεοῦ· β) περὶ τῆς ἀναγκαιότητος καὶ τῆς ἀξίας τοῦ ἀπολυτρωτικοῦ Αὐτοῦ ἔργου· γ) περὶ τῆς παρουσίας καὶ τῆς δράσεως ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὡς παρατεινομένης μάλιστα ἐκφράσεως τῆς πρὸς τὸν κόσμον ἀποκαλυφθείσης ἐν τῷ Χριστῷ ἀγάπης τοῦ Θεοῦ (Α' Ἰωάν. 4,13-16). Ἡ μαρτυρία αὕτη νοεῖται συγχρόνως καὶ ὡς μαρτυρία αὐτῶν τούτων τῶν πιστῶν περὶ τῆς ἐκ τῶν μυστηρίων τῆς Ἐκκλησίας ἀποκτωμένης προσωπικῆς ἐκάστου ἐξ αὐτῶν ἐμπειρίας καὶ ζωῆς ἐκ τῆς μετὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ κοινωνίας καὶ ἐνώσεως.

Ἡ ἰδιαιτέρα ἀξία τῆς μεταξὺ τῶν μυστηρίων τούτων ὑπαρχούσης οὐσιαστικῆς σχέσεως ἔγκειται εἰς τὴν παρεχομένην δι' αὐτῶν συνεχῆ καὶ ἀδιάλειπτον μαρτυρίαν τῆς προσωπικῆς ἐμπειρίας καὶ τῶν προσωπικῶν βιωμάτων πάντων τῶν πιστῶν ἐκ τῆς μετὰ τοῦ Χριστοῦ προσωπικῆς αὐτῶν κοινωνίας. Τὸ προσωπικὸν τοῦτο βίωμα ἐκφράζει χαρακτηριστικῶς ὁ ὑπὸ τῶν πιστῶν ἀπαγγελλλόμενος εἰς τὸ τέλος τῆς θείας λειτουργίας τοῦ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἐνθουσιαστικὸς ὕμνος· «Εἶδομεν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ἐλάβομεν πνεῦμα ἐπουράνιον, εὔρομεν πίστιν ἀληθῆ, ἀδιαίρετον Τριάδα προσκυνούντες· αὕτη γὰρ ἡμᾶς ἔσωσεν».

ΜΑΡΚΟΣ ΑΝΤ. ΣΙΩΤΗΣ

Τακτικὸς Καθηγητὴς τῆς Ἑρμηνείας τῆς Κ. Διαθήκης
παρὰ τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΑΠΟΔΗΜΟΙ

Ὡς συνέπεια δὲ καὶ συνέχεια τῆς προπαρασκευῆς καὶ προετοιμασίας, ἐπιβάλλεται ἡ παρακολούθησις τοῦ μετανάστου διὰ τῆς συστάσεως:

1. Ἐκκλησιαστικῶν Κοινοτήτων. Αἱ Κοινότητες αὗται ὀφείλουν νὰ ἀποβοῦν αἱ κυψέλαι, τὰ κέντρα πέριξ τῶν ὁποίων θὰ διαμορφωθῇ, ἐντὸς τῶν νέων συνθηκῶν ζωῆς καὶ ἐργασίας, ἡ θρησκευτικὴ καὶ ἐθνικὴ του ζωῆ. Σημειῶνω τὴν λέξιν «ἐκκλησιαστικὴ» καὶ δίδω τὸν χαρακτηρισμὸν «Ἐκκλησιαστικὴ Κοινότης», διότι πᾶσα ἄλλη «Κοινότης», ὡς πλεῖστα ὅσα παραδείγματα μαρτυροῦν, ἐκτρέπεται τῆς εὐθείας ὁδοῦ καὶ ἀμαρτάνει τοῦ σκοποῦ, ὅστις εἶναι καὶ πρέπει νὰ παραμείνῃ εἰς καὶ μόνος: ἡ διατήρησις τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως, ἡ συνειδητὴ αὐτῆς βίωσις καὶ ἡ διαφύλαξις τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος, μεθ' ὧν τῶν «πατρικῶν μας παραδόσεων», αἵτινες συνιστοῦν ἡμᾶς αὐτοὺς.

Αἱ ἄλλας ὀνομασίας καὶ τίτλους φέρουσαι «κοινότητες», ὡς ἡ πείρα ἀπέδειξεν εἰς τὸ παρελθόν καὶ καθημερινῶς ἐπιβεβαίωσεν, οὐ μόνον δὲν ἀπέβησαν ἢ δὲν ἀποβαίνουσι ὁ συνδετικὸς κρίκος τῶν μεταναστῶν μας, ἀλλ' ὅλως τοῦναντίον ἀπεδείχθησαν φυτώρια καλλιεργοῦντα φαρμακία κομματικὰ καὶ διαμαχομένους μερίδας πολιτικὰς, ὅπου τὰ πάθη καὶ τὰ μίσση ἀναπτύσσονται διὰ ραδιοσυγκρούσεων, διαβολῶν, συκοφαντιῶν καὶ ποικίλων ἄλλων χθαμαλῶν διαθέσεων καιροσκοπῶν καὶ ἐκμεταλλευτῶν τῶν ἱερῶν καὶ τῶν ὁσίων τῆς Φυλῆς καὶ τῆς Πίστεώς μας.

Ὡς καὶ ἄλλοτε εἰς ἔκθεσίν μου πρὸς τὴν Α.Θ. Παναγιότητα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κ. κ. Ἀθηναγόραν καὶ τὴν περὶ Αὐτὸν Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἐτόνισα, παρακαλῶ νὰ μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ τονίσω καὶ ἐνταῦθα, ὅτι αἱ Ἐκκλησιαστικαὶ αὗται Κοινότητες δεόν νὰ διοικοῦνται ὑπὸ προσώπων, ἀριστίνδην τρόπον τινὰ ἐκλεγομένων μεταξὺ τῶν παλαιῶν καὶ νέων ἀποδήμων, τελούσαι ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐξάρτησιν τῆς Ἐκκλησίας, τηρουμένων βεβαίως ὧν ἐκείνων τῶν νομικῶν προϋποθέσεων καὶ καταστάσεων τῶν περὶ «συνδέσμων, συλλόγων κ.τ.τ.» νόμων τοῦ Κράτους καὶ τῆς Χώρας, ἐν ἧ ἡ σύστασις τῆς Κοινότητος πραγματοποιεῖται ὡς Σωματείου, νομικοῦ δικαίου. Μέλη τῶν Κοινοτήτων νὰ εἶναι ὅλοι ἀνεξαιρέτως οἱ ἀπόδημοι ἀδελφοί μας. Δυστυχῶς αἱ σήμερον ὑφιστάμενοι Κοινότητες, ὁμιλῶ διὰ τὴν Δντ. Γερμανίαν, τῆς ὁποίας ἔχω ἄμεσον τὴν ἐμπειρίαν τῆς θλιβερᾶς πραγματικότητος, α) ἐλάχισται εἶναι Ἐκκλησιαστικά, καὶ αὗται ἀνοργανῶτοι καὶ ἄνευ σκοποῦ τινος, καὶ χωρὶς νὰ περιλαμβάνουν τὸ σύνολον τῶν ὁμογενῶν καὶ β) αἱ λοιπαὶ σκοπίμως ἀποκλείουν τοὺς νέους ἀποδήμους ἀπὸ τοῦ νὰ γίνουν μέλη ἐνεργά, ἐκ λόγων περιέργου ἀντιλήψεως καὶ νοοτροπίας.

Διὰ νὰ ἀποβῇ δὲ ἡ «Ἐκκλησιαστικὴ Κοινότης» ζῶσα καὶ δρῶσα κοινωνικὴ ὀργάνωσις, ἐπιβάλλεται ἡ

ὑποχρεωτικὴ, ἔστω καὶ ἐλαχίστη, οἰκονομικὴ συνδρομὴ τῶν μελῶν, ὥστε σὺν τῷ χρόνῳ αἱ Κοινότητες νὰ καταστοῦν αὐτάρκει οἰκονομικῶς. Τοιοῦτοτρόπως, θὰ δυνηθοῦν νὰ ἀποκτήσουν ἴδιον Ναόν, κοινοτικὴν αἴθουσαν καὶ ὅ,τι ἄλλο εἶναι ἀπαραίτητον διὰ τὴν ἀνάπτυξιν συνειδητῆς ἐθνικοθηρησκευτικῆς ζωῆς ἐν τῇ ξένη.

2. Σχολείων. Τὰ Σχολεῖα πρέπει καὶ ὀφείλει νὰ συστήσῃ ἡ Ἐκκλησία καὶ ἐπανδρώσῃ αὐτὰ διὰ διδασκάλων, ἀφωσιωμένων εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν Πατρίδα, μὲ συναίσθησιν τῆς ὅλης ἰδιαζούσης ἀποστολῆς των. Οὕτω θὰ ἀσκήσῃ ἄμεσον τὴν ἐπιρροὴν καὶ θὰ διατηρῇ αὕτη στενὴν τὴν πρὸς τοὺς γονεῖς ἐπαφήν. Πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν δὲ θὰ προσβλέπουσι οἱ γονεῖς ὡς πρὸς τὴν ἐθνικοθηρησκευτικὴν κιβωτόν. Καὶ ἂν ἡ σύστασις τῶν Σχολείων ἀπὸ μέρους τῆς Ἐκκλησίας προσκρούῃ εἰς ἀντιθέτους ἀντιλήψεις τῶν ἀρμοδίων, ὡς συνῆβη ἤδη εἰς τὸ παρελθόν, τότε θὰ πρέπη αὕτη νὰ ἔχη βαρύνουσαν τὴν κρίσιν τῆς διὰ τὴν ἐπιλογὴν τῶν προσώπων τῶν διδασκάλων.

Ἐπιβάλλεται ἐπίσης ὁ καταρτισμὸς καὶ ἡ ἀποστολὴ Κοινωνικῶν Λειτουργῶν. Εἰς τὸ θέμα τοῦτο ἀνάγκη νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ἡ Ἐκκλησία δὲν ἐπέδειξε τὴν δέουσαν προσοχὴν, μολοντοὶ οἱ «κοινωνικοὶ λειτουργοὶ» ἀποτελοῦν λειτουργημὰ σοβαρόν. Ἐξέφρασα καὶ διετύπωσα πολλάκις τὴν γνώμην καὶ τὴν ἀντίληψιν, ἣν θὰ μοι ἐπιτραπῇ καὶ αὖθις ἐνταῦθα νὰ ἐκφράσω: ὅτι οἱ «κοινωνικοὶ λειτουργοὶ» πρέπει νὰ ληφθοῦν ἐκ τῆς πλειάδος τῶν ἀδιορίστων θεολόγων. Θὰ ἠδύνατο ἡ Ἐκκλησία νὰ ἐκπαιδεύσῃ καὶ ἐπανδρώσῃ τὰς «Ἐκκλησιαστικὰς Κοινότητας» τοῦ ἐξωτερικοῦ δι' ἑνὸς ἢ δύο λαϊκῶν θεολόγων, ὡς «κοινωνικῶν λειτουργῶν», οἵτινες ὡς ἡ δεξιὰ χεῖρ τοῦ ἱερατικῶς Προϊσταμένου ἐνεργοῦντες καὶ μετ' αὐτοῦ συνεργαζόμενοι καὶ συσκεπτόμενοι, θὰ μαρτυροῦν ἐναργῶς τὴν παρουσίαν τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰ καθημερινὰ προβλήματα τῶν ἀποδήμων καὶ τὸ ἐνδιαφέρον Αὐτῆς δι' αὐτὰ καὶ αὐτοὺς. Τολμῶ νὰ πιστεύω, ὅτι τοῦτο καὶ εὐκολὸν εἶναι, νὰ εὕρῃ δηλαδὴ ἡ Ἐκκλησία ἐκ τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν ἀδιορίστων θεολόγων «ἄνδρας μαρτυρομένους, οὓς καταστήσει ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης» (Πράξ. στ' 3). Ἄλλὰ καὶ ἔτι πλέον. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου, τῆς ἀναθέσεως δηλαδὴ εἰς τοὺς θεολόγους μας τοῦ ἔργου τούτου τῆς «κοινωνικῆς» ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας, θὰ ἐπιτευχθοῦν δύο τινά: ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς ἀριθμὸς τούτων θὰ δυνηθῇ νὰ καταρτισθῇ εἰς μίαν ξένην γλῶσσαν καὶ νὰ λάβῃ ἄμεσον πείραν πολλῶν καὶ πολλαπλῶν κοινωνικῶν προβλημάτων, ἅτινα ἀπασχολοῦν σήμερον τοὺς συνανθρώπους μας, ἀφ' ἑτέρου δέ, ἀντὶ νὰ ἀποβοῦν οὗτοι οἱ «κοινωνικοὶ ἐπαναστάται», στρεφόμενοι πρῶτοι κατ' αὐτῆς τῆς Ἐκκλησίας, θὰ καταστοῦν οἱ «κοινωνικοὶ ἀναμορφωταί», συνεργαζόμενοι μετ' Αὐτῆς εἰς τὰ μεγάλα Αὐτῆς προβλήματα καὶ πληροφοροῦντες τὴν διακονίαν των. Προχωρῶ δὲ καὶ

ΟΠΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ

«Οὐκ ἐγενόμην ἀπειθῆς τῇ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ»
(Πράξ. κατ', 9).

Εἶναι ἐξόχως ὠραία καὶ ἀναντιρρήτως σημαντικὴ ἡ εἰκὼν τῆς συναντήσεως τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς παραδεδομένης ἀνθρωπίνης σοφίας, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς Ἀπόστολος Παῦλος, ὄρθιος ἐπὶ τοῦ βήματος τοῦ ἀθηναίου δικαστηρίου ἐξαγγέλλει τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου. Οἱ Ἀθηναῖοι, ἄσημοι κληρονόμοι μιᾶς παλαιᾶς σειρᾶς μεγάλων σοφῶν, εἶχον μεταστρέψει τὴν σοφίαν εἰς μίαν μαραμμένην καὶ σκοτεινὴν ἀποψιν τῆς ζωῆς. Ἐν τούτοις ἐπίστευον ὅτι ἦσαν σοφοί. Φιλοπερίεργος, καὶ χλευαστικὴ διάθεσις ἔναντι τοῦ Παύλου τοὺς ὤθησε νὰ ἀκούσουν τὴν παράδοξον ὁμιλίαν του. Τὰ χεῖλη τοῦ Θεοῦ Ἀποστόλου κινούνται. Ἡ θεία σοφία, ἡ οὐσία τῆς Ἀποκαλύψεως, ἡ νέα Θεολογία τῆς λυτρώσεως καὶ ἡ νοσταλγία τῆς ἐπιστροφῆς πρὸς τὸν ἀληθινὸν Θεὸν εἶναι τὸ βαθὺ περιεχόμενον τοῦ εἰς δημοσθένιον πρότυπον συντεταγμένου λόγου του. Ὁ ἔνδοξος ἑλληνικὸς χώρος πληροῦται τὸ πρῶτον ἀπὸ τὴν σοφίαν τοῦ ἀληθοῦς Λόγου. Ἀλλ' ὅπως θὰ εἴπη ἀργότερον ὁ Ἀπόστολος, «οὐ πάντων ἡ πίστις» (Β' Θεσσαλ. γ', 2). Τὸ κήρυγμα τοῦ Σταυροῦ προσέκρουσεν εἰς τὴν ἔλλειψιν τῆς προπαρασκευῆς τῶν Ἀθηναίων, εἰς τὴν ἀπουσίαν τῆς εἰλικρινείας καὶ τοῦ πόθου διὰ τὴν ἀλήθειαν.

Ἀντιθέτως ὁ ἔνδοξος Ἀπόστολος Παῦλος ἐδυναίτο ἐσωτερικῶς ἀπὸ τὸν συγκλονισμὸν τὸν ὁποῖον τοῦ εἶχε δημιουργήσει ἡ ὑπερκόσμιος ὀπτασία τῆς Δαμασκοῦ. Ἐκεῖνη ἐφώτιζε τὸν νοῦν του. Ἐκεῖνη ἐπέτρωνε τὸν ζῆλόν του. Ἐκεῖνη ἐνέπνεε τὴν διάθεσίν του. Ἡ ὀπτασία τῆς Δαμασκοῦ ἔδιδε τὸ περιεχόμενον

τοῦ κηρύγματός του. Ὁ Παῦλος οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν «ἐγένετο ἀπειθῆς τῇ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ» (Πράξ. κατ', 9).

Ἐπὶ τοῦ ἱστορικοῦ βράχου τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ ἔναντι τοῦ ἄλλου βράχου τῆς Ἀχροπόλεως, ὅπου ἐκορυφώθη ἡ εἰς αἰῶνια καλλιτεχνικὰ πρότυπα ἐκφρασις τῆς θεοσεβείας ἐνὸς «δαισιδαίμονος» λαοῦ, ἀντήχησαν ἐν σχήματι προτύπου λόγου, αἱ βαρυσημαντοὶ καὶ ὑπερφυεῖς ἀλήθειαι, αἱ ἀποκαλυφθεῖσαι εἰς τὸν Παῦλον κατὰ τὴν οὐράνιον ἐκείνην ὀπτασίαν.

Τὸ δράμα τῆς Δαμασκοῦ εἶναι μία ἀποκάλυψις ἀριθμητικῶς μὲν προσωπικὴ, ἐξ ἐπόψεως δὲ περιεχομένου κοινὴ τῆς Ἐκκλησίας ὑπόθεσις. Ἡ ἀστραπιαίου ρυθμοῦ ἀποκάλυψις ὀδηγεῖ τὸν Παῦλον εἰς τὴν μεταστροφὴν. Κατακόρυφος ἀστραπὴ καὶ περίλαμψις. Φωτισμὸς πνεύματος καὶ θέα τοῦ Οὐρανοῦ. Παραδεισιακὴ γεῦσις καὶ προσωπικὴ ἐμπειρία τῆς λυτρώσεως. Αἱ στιγμαὶ αὗται εἶναι ὁ χρόνος «ἐνὸς μυστηριακοῦ θανάτου». Εἶναι ἡ γεμάτη μυστήριον ἀναγέννησις τοῦ Παύλου, ὁ ὁποῖος ἐνῶ ὡς ὁ ἴδιος ὁμολογεῖ, ἔλαβεν «ἀποκάλυψιν τοῦ ζῶντος Χριστοῦ», συγχρόνως «κατελήφθη ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ».

Μετὰ ταῦτα βεβαίως ἡ πνευματικὴ δυναμικότης τοῦ Παύλου ἐνισχύεται ἀπὸ τὴν γνωριμίαν καὶ τὴν ἐπαφὴν του μὲ τὰ πρόσωπα τῆς Ἐκκλησίας, τὰ ὁποῖα ἦσαν οἱ φορεῖς τῆς Παραδόσεως. Ἡ ὑπὸ τοῦ Κυρίου παραπομπή του εἰς τὸν Ἀνανίαν εἶναι παραπομπή εἰς τὴν Παράδοσιν. Νέα ἀποκαλυπτικὰ ὄραματα θὰ τὸν διδάξουν πολλὰς ἀληθείας, ἀλλ' ὁ κεντρικὸς πυρῆν, ὁ μέγας καὶ ἀνεπανάληπτος σταθμὸς τῆς μεταστροφῆς του θὰ εἶναι ἡ ὀπτασία τῆς Δαμασκοῦ. Πρὸ τοῦ ὄραματος ὑπῆρχεν ὡς πραγματικότης καὶ ὡς ἐνέργεια

ἐπι πλέον. Πιστεύω, ὅτι δὲν θὰ εἶναι μικρότερον τὸ κέρδος τῆς Ἐκκλησίας, ἂν ἐξ αὐτῆς τῆς οὕτω προπαιδευομένης χορείας τῶν λαϊκῶν θεολόγων μας κερδίση τινάς, καὶ λέγω τοῦτο μετὰ βεβαιότητος, διὰ τὸ θυσιαστήριον.

Ἡ κατάσταση, τὴν ὁποίαν παρουσιάζουν σήμερον οἱ «κοινωνικοὶ λειτουργοί», εἶναι ἄκρως ἀποκαρδιωτικὴ. Οἱ περισσότεροι τούτων εἶναι πρόσωπα ἐλαχίστην σχέσιν ἔχοντα μὲ τὴν Ἐκκλησίαν, ἂν μὴ καὶ ἐχθρικῶς ἔναντι ταύτης καὶ τῶν ἱερέων τῆς διακείμενα, ὅπως πλείστα ὅσα περιπτώσεις ἐπιβεβαιοῦν. Ἐπειτα, οὐδὲν κοινὸν σημεῖον ἐπαφῆς ἢ συνεργασίας ὑφίσταται μεταξύ αὐτῶν καὶ τῶν κατὰ τόπους ἱερέων μας, ἀφοῦ ὄχι μόνον ὑπὸ τῆς Εὐαγγελικῆς ἢ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας διορίζονται καὶ ὡς ὑπάλληλοι ταύτης ἢ ἐκείνης θεωροῦνται, ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτῶν καὶ δι' αὐτῶν τὰς ὁδηγίας καὶ κα-

τευθύνσεις λαμβάνουν καὶ πρὸς αὐτὰς τὴν ἀναφορὰν ἔχουν.

Διὰ τῶν ἐνταῦθα γραφομένων, κατ' οὐδένα λόγον ἐπιχειρῶ νὰ μειώσω τὴν ἠθικὴν ὑποχρέωσιν καὶ τὸ αἶσθημα εὐγνωμοσύνης, ἀτίνα ὀφείλομεν νὰ τρέφωμεν πρὸς ἀμφοτέρας τὰς ἀδελφὰς Ἐκκλησίας, αἵτινες τόσην, ὁμολογουμένως, βοήθειαν καὶ συμπαράστασιν προσέφερον εἰς τὸ ἔργον μας. Προσωπικῶς δὲ ἔχω πάντα λόγον νὰ μαρτυρήσω καὶ βεβαιώσω τὴν ἀγαστὴν ἀδελφικὴν συνεργασίαν καὶ τὴν συμπαράστασιν, ὧν ἔτυχον εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν καὶ κοινωνικὴν διακονίαν μου ἐπὶ μίαν ὄλην δεκαετίαν σχεδόν. Πλὴν πέραν τούτου, τὸ θέμα καὶ ἡ ὑπόθεσις τῶν «κοινωνικῶν λειτουργῶν» παραμένει δι' ἡμᾶς ἄλυτον καὶ πρέπει νὰ τύχη τῆς δεούσης προσοχῆς καὶ σημασίας.

(Συνεχίζεται) Ἄρχιμ. ΤΙΜΟΘΕΟΣ ΚΟΝΤΟΜΕΡΚΟΣ
Προϊστάμενος τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ Ἀθηνῶν

ή διώξις τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Μετὰ τὸ ὄραμα ἡ νέα καρδιά τοῦ Ἀποστόλου φλέγεται ἀπὸ τὸν ἱεραποστολικὸν ζῆλον εἰς περιοχὰς διεθνεῖς.

*

Τίθεται ἤδη τὸ ἐρώτημα: Ποία ἡ σύγχρονος πνευματικὴ πραγματικότητα ἐναντι τοῦ πνευματικοῦ γεγονότος, Χριστιανοὶ καὶ Ἀποκάλυψις τοῦ θαύματος («Ἐκκλησία»); Μήπως χρειάζεται νὰ ἐγκεντρισθῇ ἐντὸς ἡμῶν ἡ ὄπτασία τοῦ Παύλου, διὰ νὰ ἀναγεννηθῶμεν καὶ ἡμεῖς ὡς ὁ Παῦλος; Ἄς μὴ θεωρηθῇ τοῦτο ὡς ἀδύνατον, ἀφοῦ ὁ μέγας Πατὴρ τῆς Ἐκκλησίας Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος μεταφέρει τὴν περιπτώσιν τοῦ Παύλου εἰς πάντα Χριστιανὸν διὰ τῶν ἐξῆς:

«Ἐπεὶ οὖν οὕτω τὸ γένος ἡμῶν ἐτίμησεν ὁ Θεός, ὡς ἓνα ἄνθρωπον καταξιώσαι τοσοῦτον γενέσθαι κατορθωμάτων αἴτιον, ζηλώσωμεν, μιμησώμεθα, σπουδάσωμεν γενέσθαι κατ' ἐκείνον καὶ ἡμεῖς, καὶ μὴ ἀδύνατον τοῦτο εἶναι νομίζωμεν... Ἐὰν γὰρ παροστήσης σου τὴν διάνοιαν, οὐδὲν τὸ καλὸν τὴν αὐτὴν δέξασθαι χάριν. Οὐ γὰρ ἐστὶ προσωπολήπτης ὁ Θεός· καὶ ἐκείνον αὐτὸς ἔπλασε, καὶ σὲ αὐτὸς παρήγαγε· καὶ ὥσπερ ἐκείνον Δεσπότης, οὕτω καὶ σὸς· ὥσπερ ἐκείνον ἀνεκήρυξεν, οὕτω καὶ σὲ βούλεται στέφαι» (Δ' Ὀμιλία εἰς Ἀπ. Παῦλον).

Οἱ Χριστιανοὶ τῆς ἐποχῆς μας ζῶμεν τὰς κρισιμωτέρας στιγμὰς τῆς ἱστορίας τοῦ κόσμου καὶ τοῦ πολιτισμοῦ. Ἐνὸς πολιτισμοῦ ὁ ὁποῖος ἀνέρχεται διαμορφούμενος κάτω ἀπὸ νέας συνθήκας. Ἡ ἀσφυκτικὴ καταπίεσις τῆς τεχνικῆς προόδου τείνει νὰ σικρύνῃ τόσο πολὺ τὸν κλοιόν, ὥστε καταλήγομεν ἀσθμαίνοντες εἰς τὴν ψυχοκτόνον ἀντίληψιν περὶ μηχανοκρατικῆς ζωῆς.

Ἀφῆρέθη ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς ψυχῆς μας ἡ ἀστραπόβολος θεὰ τοῦ Οὐρανοῦ καὶ ἀτενίζομεν ἢ συνεχῶς πρὸς τὰ κάτω, τὰ γήινα πράγματα, ἢ πρὸς τὰ ἄνω, ἀλλ' ὡς πρὸς σταθμοὺς διαστημικῶν ταξιδίων. Οἱ ἄνθρωποι γινόμεθα ὄλον καὶ περισσότερο ζένοιο ὁ εἶς πρὸς τὸν ἄλλον, ἢ σαρκοποιήσις τοῦ ἀνθρώπου προχωρεῖ ὀλοταχῶς, ἐνῶ ὁ πολιτισμὸς μας ἔπαυσε πλέον νὰ προβάλλῃ φωτισμένους ἡγέτας. Ὑπ' αὐτὰς τὰς συνθήκας εἶναι ἄδικος καὶ ματαία πάσα προσμονὴ ἀνατολῆς μιᾶς νέας ἀναγεννητικῆς ἐποχῆς, ἢ ὅποια θὰ δώσῃ τὸν τύπον τοῦ νέου λυτρωμένου ἀνθρώπου.

Ἄς τὸ εἴπωμεν λοιπὸν ἄνευ περιστροφῶν. Ὑπάρχει ἓνα μόνιμον θαῦμα ἀναβαπτισμοῦ καὶ ἀνακαινίσεως ὀλοκλήρου τῆς ὑπάρξεώς μας. Εἶναι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ. Ἡ στρατευομένη Ἐκκλησία τῆς ὁποίας μέλη εἴμεθα ἡμεῖς· καὶ ἡ θριαμβεύουσα Ἐκκλησία τὴν ὁποίαν συγχροτοῦν οἱ ἐν Οὐρανοῖς ἀπογεγραμμένοι ἀδελφοὶ μας.

Στρατευόμενον μέλος τῆς Ἐκκλησίας κατέστησε τὸν Παῦλον ὁ Χριστὸς κατὰ τὴν ὄπτασίαν τῆς Δαμασκοῦ, πραγματώσας ἐν αὐτῷ ὅ,τι καὶ εἰς ἡμᾶς πραγματοποιεῖται ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τῆς Ἐκκλησίας. Τρία εἶναι τὰ κεντρικὰ σημεῖα τῆς ὄπτασίας τοῦ Παύλου

καὶ τῆς εἰς αὐτὸν γενομένης ἀποκαλύψεως κατὰ τὴν πορείαν του πρὸς τὴν Δαμασκόν.

1. Ἡ ἀναγέννησις τῆς προσωπικότητος διὰ τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς. Ποία ἡ σημασία τοῦ μηνύματος τούτου διὰ τὴν ἐποχὴν μας; Εἶναι ἀνάγκη νὰ κρημνισθοῦν ἐντὸς μας τὰ ἐρείπια τοῦ παλαιοῦ κόσμου, διὰ νὰ οἰκοδομηθῇ («ἡ καινὴ κτίσις») ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ἡ ἐναρξίς γίνεται μὲ τὴν ἐκρίζωσιν ἀπὸ τὴν ψυχὴν τῶν ριζῶν, αἱ ὁποῖαι εἶναι προεκτάσεις τῶν ὑλιστικῶν συνθηκῶν καὶ τοῦ ἐγκωκέντρισμοῦ τῆς συγχρόνου ζωῆς. Πρέπει λοιπὸν νὰ φυτευθοῦν ἐντὸς τῆς ψυχῆς νέαι ἀρχαὶ ζωῆς, ὅπως ἔγινεν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Ἀπ. Παύλου.

Καὶ προκειμένου νὰ ἀρχίσωμεν εἰδικώτερον ἀπὸ τὴν θεραπείαν τῆς θελήσεως χρειαζόμεθα ἓνα βαθύτατον ἐσωτερικὸν συγκλονισμόν καὶ νύξιν δξείαν διὰ νὰ καλλιεργηθῇ ἡ ψυχὴ ὡς μία περιοχὴ δημιουργικῆς ἀνησυχίας καὶ διὰ νὰ καθορισθοῦν αἱ προϋποθέσεις τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ζωῆς καὶ σωτηρίας. Ἐντὸς τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας καλλιεργεῖται τὸ αἶσθημα τῆς ἀπανταχοῦ παρουσίας τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ πνευματικοῦ φωτισμοῦ. Καθαίρεται ἐν συνεχείᾳ ἡ θεοειδὴς οὐσία τῆς προσωπικότητος καὶ οἱ ἄγιοι ἀντικρύζουν τὸ ἀνέκφραστον κάλλος τοῦ Χριστοῦ εἰς αὐτὸν τὸν βίον. «Τελείως καθαρθεῖς» τὸν νοῦν ὁ ἅγιος ἄνθρωπος διὰ τῆς προσευχῆς, διατηρεῖ τὴν ἁγίαν καθαρότητα τοῦ νοῦ αὐτοῦ καὶ «ἀρπαγείς» καθορᾷ τὴν ἄνω πόλιν Ἱερουσαλήμ καὶ τὰς ἐκεῖ φωτεινὰς οἰκίας καὶ φῶς ἄπειρον καὶ ἀπόρρητον. Ἡ ἀναγεννηθεῖσα προσωπικότης δέχεται τὴν ἀποκάλυψιν ὡς τὴν ὑψίστην πηγὴν γνώσεως, διὰ τοῦτο δὲ δι' αὐτὴν ἢ γνώσις σχεδὸν δὲν ἔχει ὄρια.

Ἄλλ' ἡ εὐρυνσις αὐτῆς τῆς γνώσεως κατ' οὐσίαν εἶναι ἐκκλησιαστικοῦ, καθολικοῦ χαρακτῆρος, διότι μόνον «σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις» ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ γνωρίσῃ τὰ μυστήρια τοῦ Χριστοῦ. Διότι πάντες οἱ πιστεύοντες Χριστιανοὶ «μέλη ἐσμέν τοῦ σώματος αὐτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ» (Ἐφ. ε', 30). Οἱ οὕτω καθιστάμενοι πνευματοφόροι ἄνθρωποι ἐμβαθύνουν εἰς «τὰ ἐπουράνια μυστήρια», ἐνίοτε δὲ εἶναι «ὥσπερ ἐν μέθῃ ποτοῦ, εὐφραινόμενοι καὶ μεθύοντες τῷ Πνεύματι μέθην θείων μυστηρίων πνευματικῶν, μεθύοντες μέθην ἀφράστον τῶν μυστηρίων τοῦ Πνεύματος» κατὰ τὸν ὅσιον Μακάριον.

Οἱ Χριστιανοὶ τοῦ θείου ὄραματισμοῦ ἔχουν ἄλλο φρόνημα. Τὸν νοῦν καὶ τὰ φρονήματα αὐτῶν δὲν σείει ἄνεμος ἄγριος» τῆς ἁμαρτίας, ἀλλὰ ἄνεμος θεῖος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἀναψύχει τὰς ψυχὰς αὐτῶν. Ὁ Χριστὸς ἤλθε διὰ νὰ ἐκθρονίσῃ τὸν Σατανᾶν, καὶ «ἐαυτῷ θρόνον» ποιῆσῃ τὸν ἔσω ἄνθρωπον καὶ νὰ κυβερνᾷ Αὐτὸς καὶ νὰ βασιλευῇ εἰς τὴν ζωὴν μας. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἤλθε «διὰ νὰ μεταβάλλῃ, νὰ ἀνακαινίσῃ καὶ νὰ ἀνακτήσῃ τὴν ἀνθρώπινην ψυχὴν, τὴν κατεστραμμένην ἀπὸ τὰ πάθη, «κεράσας τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ Πνεύματι τῆς θεότητος». Νέος

νοῦς, νέα ψυχὴ, νέοι ὀφθαλμοί, νέα ὄτα, νέα γλῶσσα, πνευματικοὶ καὶ νέοι ἄνθρωποι γινόμεθα ἐντός τῆς ἀγιαζούσης θείας Χάριτος καὶ τῆς μυστηριακῆς πράξεως τῆς Ἐκκλησίας.

Αὐτὴν τὴν ἀναγέννησιν τῆς προσωπικότητος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἀπαιτοῦν οἱ καιροὶ μας. Αὐτὸ παραγγέλλει ἡ Ἐκκλησία. Αὐτὸ μὴνύει ὁ πάντοτε τιμώμενος θεῖος Ἀπόστολος Παῦλος βασιζόμενος εἰς τὴν προσωπικὴν του ἐμπειρίαν «ὥστε εἴ τις ἐν Χριστῷ καινῇ κτίσιν· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθε, ἰδοὺ γέγονε καινὰ τὰ πάντα. Τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἐαυτῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς» (Β' Κορ. στ', 7-8).

2. Δεύτερος εὐρύτατος κύκλος οὐρανόθεν ἀποκαλύψεως καὶ ὑπερφῶν μηνυμάτων διὰ τὸν Παῦλον καὶ δι' ὅλους τοὺς Χριστιανούς, εἶναι ὅτι ὁ καλὸς καὶ ἁγίος καὶ ἁγιώτατος καὶ πάντας ἡμᾶς καλῶν εἶναι ὁ Ἀναστάς Χριστός. Ὁ Παῦλος συνετρίβη κάτω ἀπὸ τὴν σκέψιν, ὅτι ὁ Κύριος ἔχει μόνον προώριεν αὐτὸν ὡς σκεῦος τῆς Ἐκκλησίας ἐκλεκτόν, ἀλλ' ὅτι ἐσταυρώθη δι' αὐτόν, ἀνέστη δι' αὐτόν καὶ ὤφθη αὐτῷ «Ὡσπερὶ τῷ ἐκτρώματι». Τὸ ὄραμα τῆς Δαμασκοῦ εἶναι διὰ τὸν Παῦλον ἡ ἀπαρχὴ ἐνός πανηγυρικοῦ καὶ ἀκαταπαύστου Πάσχα. Ὁ Ἀναστάς Χριστός, ὡς λέγει ὁ ἱερός Αὐγουστίνος, ἐκτύπησε τὸν Παῦλον καὶ τὸν ἐθεράπευσε, τὸν ἐθανάτωσε καὶ τὸν ἐζωοποίησε.

Ποία ἡ θέσις τοῦ μηνύματος τῆς Ἀναστάσεως εἰς τὴν ζωὴν τῶν Χριστιανῶν τῆς ἐποχῆς μας; Ὅχι μόνον ἡ λαοφιλὴς ἀκολουθία τοῦ Πάσχα, ἀλλὰ πᾶσα θεία Λειτουργία τῆς Κυριακῆς εἶναι ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ. Συλλογισμοὺς θεοπνεύστους παρέδωκεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ὁ θεῖος Ἀπόστολος Παῦλος διὰ τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου. Ἀπαριθμεῖ τὰς ἐμφανίσεις του, ἐρωτᾷ καὶ ἀπαντᾷ, διὰ τὰ καταλήξει εἰς τὴν σκέψιν «αἰ δὲ Χριστός οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ καὶ ἡ πίστις ὑμῶν». Ἀλλ' εὐθὺς ἀμέσως βεβαιώνει μετ' ἀπόλυτον πίστιν «Νοῦν δὲ Χριστός ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κοιμημένων ἐγένετο» (Α' Κορ. ιε', 15, 20). Καὶ δὲν εἶναι ἡ πίστις αὕτη, ἡ ὁμολογία ἐνός μεγάλου καὶ σοφοῦ μαθητοῦ. Εἶναι ἡ προσωπικὴ του ἐμπειρία ἐκ τοῦ ἐξαισίου ὄραματος τῆς Δαμασκοῦ, τὸ ὁποῖον τὸν μετέφερον ἀπὸ τὸν δρόμον τῆς ἀρνήσεως εἰς τὸν δρόμον τῆς παγκοσμίου ἱεραποστολῆς. Θεᾶται ὁ ἱερός Ἀπόστολος τὸν Οὐρανὸν καὶ ἀκούει νὰ σαλπίζουν χαρμοσύνως αἱ ἀγγελικαὶ σάλπιγγες τοῦ οὐρανοῦ, καθὼς μεταδίδουν τὸ μῆνυμα διὰ τὰ θυρανοίξια τοῦ Παραδείσου.

Διακρίνει ἐγκαίρως διαρκῶς νέα καὶ οὐρανόθεν πανηγυρισμούς. Αἰσθάνεται νὰ δονοῦνται τὰ δώματα τῶν οὐρανῶν ἀνακτόρων. Ἐναλλασσόμεναι αἱ στρατιαὶ τῶν ἀγγέλων ὑπηρετοῦν τὸν Παντοκράτορα. Ἡ ψυχὴ του γεύεται θεάματα καὶ ἀκροάματα, τὰ ὅποια ἀδυνατεῖ νὰ ἐκφράσῃ ἀνθρώπινως. Τοιαύτη ἡ χαρὰ τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ κάτω ἐκεῖ εἰς τὰ τάρταρα, συντετριμμένος καὶ κατησχυμένος ὁ Ἄδης βοᾷ καὶ

στενάζει. Αὐτὴν τὴν νίκην καὶ τὸν θρίαμβον τοῦ οὐρανοῦ τὸν ζῆ ἐνσυνειδήτως ὁ Παῦλος. Αὐτὸ εἶναι τὸ ἄσμά του, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος τοῦ κηρύγματός του, ἡ αἰτία τοῦ διωγμοῦ καὶ τοῦ μαρτυρίου του.

Σημεῖον ἀπαισιόδοξον διὰ τὴν πορείαν τῆς συγχρόνου ἀνθρωπότητος εἶναι ἡ ἀπουσία τοῦ μηνύματος τῆς Ἀναστάσεως ἀπὸ τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς μας. Μία τοιαύτη ἀνθρωπότης παρουσιάζει τὴν εἰκόνα, περὶ τῆς ὁποίας ὁμιλεῖ ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν «οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι ὄνομα ἔχεις, ὅτι ζῆς καὶ νεκρὸς εἶ» (Ἀποκ. γ', 1). Αἱ κακίαι, αἱ ἐριθειαί, οἱ φθόνοι, τὰ ψεύδη, τὰ μίσση, οἱ πόλεμοι φονεύουν τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων. Περισσότερον ἀπὸ ἄλλοτε οἱ Χριστιανοὶ καλοῦνται νὰ συνεργήσουν εἰς τὸ νὰ περιλάβῃ εἰς τὸν κόσμον τὸ ἄπλετον καὶ ἀνέσπερον φῶς τῆς Ἀναστάσεως.

Τιμὴ καὶ δόξα, καύχησις καὶ ἐλπὶς, εἶναι διὰ τὸν ἀγωνιζόμενον πιστὸν ὁ Ἀναστάς Κύριος. Ἐδῶ ἐλπίζει νὰ ἀπαλύνη τὴν τραχύτητα καὶ τὴν δοκιμασίαν τῆς ζωῆς. Ἐδῶ προσβλέπει διὰ τὰ ἐνισχυθῆ. Ὁ θεῖος Παῦλος ἐζήτην «γνώσιν αὐτόν καὶ τὴν δύναμιν τῆς Ἀναστάσεως αὐτοῦ καὶ τὴν κοινωνίαν τῶν παθημάτων αὐτοῦ, συμμορφούμενος τῷ θανάτῳ αὐτοῦ, εἴ πως κατανήσῃ εἰς τὴν ἐξανάστασιν τῶν νεκρῶν» (Φιλ. γ', 10-11).

Αὐτὸ εἶναι τὸ μέγα βραβεῖον τῶν Χριστιανῶν. Ἀποθήσκουν καθ' ἡμέραν ὡς πρὸς τὴν ἁμαρτίαν, διὰ τὰ ἀπολεύσονται τὴν προσωπικὴν των Ἀνάστασιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

3. Ἡ τρίτη μεγάλη πτυχὴ τῆς οὐρανόθεν ἀποκαλύψεως εἶναι ἡ κλησις τοῦ Παύλου διὰ τὰ γίνῃ Ἀπόστολος τῶν εἰδώλων λατρῶν «εἰς οὓς ἐγὼ σὲ ἀποστέλλω, λέγει ὁ Κύριος, ἀνοίξει ὀφθαλμούς αὐτῶν, τοῦ ἐπιστρέφειν ἀπὸ σκοτότος εἰς φῶς καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ σατανᾶ ἐπὶ τὸν Θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἀφῆσιν ἁμαρτιῶν καὶ κληρὸν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πιστεῖ τῇ εἰς ἐμὲ» (Πράξ. κστ', 8).

Ταύτης τῆς ἐντολῆς εἶναι ἐκτελεστής, ὅταν εὐρισκόμενος ἐπὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου, κηρύσσει εἰς τοὺς εἰδωλολάτρους προγόνους μας τὸν ἀληθινὸν Θεόν, τὴν ἐν Αὐτῷ ἁγίαν ζωὴν, τὴν Ἀνάστασιν καὶ τὴν μετάνοιαν. Ὅσον καὶ ἂν ἡ πρώτη ἀπόπειρα ἐφάνη ἀποτυχεῖ, ἐν τούτοις ἔχει γραφῆ τὸ προοίμιον τοῦ κατακρημνισμοῦ τῶν εἰδώλων ἀπὸ τῶν ψυχῶν τῶν Ἀθηναίων, ἐνῶ εἰς τὰ βάθη τοῦ ὀρίζοντος εἶχεν ἀρχίσει νὰ ροδίξῃ ἡ ὀρθρινὴ ἀνατολὴ τῆς ἐσωτερικῆς των Ἀναστάσεως.

Ὡ αὐτὸς ὁ ἱεραποστολικὸς ζῆλος τοῦ Παύλου! Ὡ αὕτη ἡ φλόγα τῆς ἀποστολικῆς του καρδίας! Τὸ διακηρύσσει μετ' ἑνὴν βαθεῖαν συναίσθησιν, ὅτι δὲν δύναται νὰ αἰσθανθῆ ἐλεύθερος, ἐὰν δὲν κηρύξῃ Χριστόν· «ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ δέ μοι ἐὰν μὴ εὐαγγελίζωμαι» (Α' Κορ. θ', 6).

Εἰς τοὺς λόγους αὐτοὺς περιλαμβάνεται ἡ θέσις ὅλου τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἔργου τοῦ Παύλου, ἀλλὰ

και των άλλων αγίων Ἀποστόλων και τῆς Ἐκκλησίας ὁλοκλήρου· εἶναι ἓνα ἔργον δυνάμεως και σοφίας τοῦ Θεοῦ, τὸ ἔργον τῆς μεταστροφῆς τοῦ κόσμου εἰς τὸν Χριστιανισμόν. Ὁ Ἀπ. Παῦλος ἀναλαμβάνει νὰ κηρύξη τὸ Εὐαγγέλιον εἰς πάντα τὰ ἔθνη, μὲ μιαν ἀκλόνητον πίστιν εἰς τὴν δύναμιν και τὴν σοφίαν τοῦ Θεοῦ.

Ἡ πίστις αὐτὴ διεδόθη εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης. Μεγαλυτέραν νίκην ἀπὸ αὐτὴν δὲν εἶδον οἱ ἄνθρωποι τῆς γῆς οὔτε οἱ Ἄγγελοι τοῦ Οὐρανοῦ. Διὰ τοῦτο ἀνεφώνησε προφητικῶς ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης: «αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμὸν, ἡ πίστις ἡμῶν». Μία νίκη ἡ ὁποία ἰσχύει διὰ πάντα χρόνον εἰς τὸ μέλλον, εἶναι τὸ «παρὸν» μέσα εἰς τὴν προφητικὴν ὄρασιν του μέχρι τῆς συντελείας τῶν αἰώνων. Καμμία σκοτεινὴ δύναμις τοῦ κόσμου δὲν θὰ νικήσῃ τὸ ἱεραποστολικὸν πάθος τοῦ Θεοῦ Παύλου, διότι τὰ πάντα λέγονται και γίνονται ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι τὸ αἷμα τῶν μαρτύρων, εἶναι ἡ πίστις τῶν Ἀποστόλων, εἶναι ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ, εἶναι ὁ Χριστὸς, εἶναι ἐκεῖνος περὶ τοῦ ὁποίου λέγει ὁ Πατὴρ: «αἰτησαί παρ' ἐμοῦ και δώσω σοι ἔθνη τὴν κληρονομίαν σου και τὴν κατάσχεσίν σου τὰ πέρατα τῆς γῆς· ποιμανεῖς αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ, ὡς σκεῦη κεραμέως συντρίβεις αὐτοὺς» (Ψαλμ. 2,8). Μέσα εἰς ὅλην τὴν ἀκαταστασίαν τοῦ κόσμου, τὰς ἀνατροπὰς και τὰς ἀναστατώσεις, τὰς συγκρούσεις τῶν ἐθνῶν και τὰς κοινωνικὰς τρικυμίας ἓνα τελεῖται, ἡ βουλὴ τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἓνα πραγματοποιεῖται, ἡ νίκη τοῦ Χριστοῦ και τῆς Ἐκκλησίας.

Εἰς ἀνάλογον ἱεραποστολικὴν δρᾶσιν καλεῖται σήμερον ὁ Χριστιανικὸς κόσμος ὁλόκληρος. Ὅχι μόνον οἱ ἐπίσκοποι και οἱ ἱεροκήρυκες, ἀλλ' ὅλοι οἱ ἐστρατευμένοι ἐπὶ γῆς ἀδελφοί. Ἔχομεν εἰς χεῖρας μας ὄπλον ἰσχυρότατον, τὸ ὄπλον τῆς Ἐκκλησίας, ὄπλον πνευματικόν, τὴν δύναμιν τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ. Νὰ κηρύξωμεν εἰς ἑαυτοὺς και ἀλλήλους, νὰ κηρύξωμεν και εἰς τὰ ἔθνη πόλεμον εἰρηλικὸν διὰ τῶν ὄπλων τοῦ κηρύγματος τοῦ Χριστοῦ. Οὔτε ἡ δύναμις τοῦ πλούτου, οὔτε ἡ ἰσχὺς τῆς οἰασδήποτε ἀνθρωπίνης ἐξουσίας, οὔτε ἡ κοινωνικὴ δραστηριότης ἐπέβαλον εἰς τὸν κόσμον τὴν πίστιν τοῦ Εὐαγγελίου, ἀλλὰ τὸ Θεῖον κήρυγμα. Τὸ κήρυγμα τὸ ὁποῖον συνθέτουν «ῥήματα ζωῆς», δύναμις Θεοῦ και σοφία «ἄνωθεν κατεχομένη»: «ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς σοφίας τὸν Θεόν, ἐδόκησεν ὁ Θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος σώσαι τοὺς πιστεύοντας» (Α' Κοριν. α', 21).

Εἰς τὴν κλήσιν τῆς ἐλευθέρας ἀποδοχῆς πρὸς ἱεραποστολικὴν διακονίαν περιλαμβάνονται πάντες οἱ Χριστιανοί. Ὁ Χριστὸς καλεῖ τοὺς πάντας. Ἐξ

ἀφορμῆς τῆς κλήσεως τοῦ Παύλου ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος προτρέπει: «πίστευε τοίνυν, ἀδελφέ· και γὰρ και σὲ καλεῖ ἐξ οὐρανοῦ, ἐὰν ψυχὴν εὐγνώμονα ἔχῃς».

Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ ἀνανεωθῇ εἰς παγχριστιανικὴν κλίμακα τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου, διὰ νὰ ἐπανεύρῃ ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος τὸ σωσίβιον τῆς σωτηρίας. Τίποτε ἐκ τοῦ κόσμου τούτου δὲν εἶναι ἱκανὸν νὰ κορέσῃ τὴν πείναν και τὴν δίψαν τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, τίποτε δὲν εἶναι κατάλληλον νὰ ἐπουλώσῃ τὰ χαινόντα ψυχικὰ τραύματα, εἰμὴ μόνον τὸ κήρυγμα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.

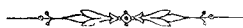
*

Ὁ θεὸς Ἀπόστολος Παῦλος ἀνέβη μέχρι τρίτου Οὐρανοῦ και ἰδὼν ἐγεύθη τὴν οὐράνιον παραδεισιακὴν εὐδαιμονίαν. Μετὰ ταῦτα δι' ἀγῶνος συνεχοῦς ἀνεγεννήθη εἰς προσωπικότητα νέαν, ἐν ἧ ἔζη ὁ Χριστὸς. Ἐνεδυναμοῦτο και ἰσχυροποιεῖτο κάτω ἀπὸ τὴν προστατευτικὴν δύναμιν τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ, ἡ δὲ καρδιά του ἐφλέγετο ἀπὸ τὸν ἱεραποστολικὸν ζῆλον πρὸς δόξαν Χριστοῦ.

Τὸ αὐτὸ φωτεινὸν διάγραμμα ἄς καθοδηγήσῃ τὰς ψυχὰς τῶν Χριστιανῶν ὅλου τοῦ κόσμου. Ἀναγέννησις, Ἀνάστασις, Ἱεραποστολή, τὰ τρία ταῦτα τοποθετημένα ἐντὸς τοῦ γνησίου λατρευτικοῦ κλίματος τῆς Ἐκκλησίας μας, εἶναι τὸ διάγραμμα τῆς πραγματικῆς ζωῆς, τῆς προσδοκίας τοῦ οὐρανοῦ και τῆς εὐθύνης ἐναντι τῶν ἀδελφῶν μας. Ἡ ἀποκάλυψις τῆς ὀπτασίας ταύτης, ἐνῶ ἔχει γίνεαι εἰς πάντα τοὺς Χριστιανούς, καλύπτεται ἀπὸ τὴν ἀχλὺν τῶν βιοτικῶν μεριμνῶν και τοῦ σαρκικοῦ φρονήματος. Ἀλλ' ἡ ἀποκάλυψις εἶναι ἓνα διαρκὲς παρὸν διὰ τοῦ θαύματος τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Ἰδιαιτέρως κατὰ τὰς στιγμὰς τῆς λατρευτικῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας μας, ὅτε «τὴν βιοτικὴν ἀποτιθέμεθα μέριμναν» καθὼς τὸ Πνεῦμα πτερυγίζει ὑπὲρ τὸ ἱερὸν θυσιαστήριον, ἡ θεοειδὴς ψυχὴ μας θεᾶται ὅλον τὸ μυστήριον τῆς θείας Οἰκονομίας, ζῆ στιγμὰς ὑπερκοσμίου και ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ λαμβάνει ἐντὸς μας διάστασιν ἱεραποστολικὴν. Ἰδοὺ λοιπὸν ὅτι τὰ πάντα εἶναι δυνατὰ εἰς τοὺς πιστεύοντας.

Μιμηταὶ διὰ τοῦτο τοῦ Παύλου καλούμεθα νὰ γίνωμεν ὅλοι, καθὼς και ἐκεῖνος Ἰησοῦ Χριστοῦ. «Υπόσχωμεν τοίνυν ἑαυτοὺς και καθάρωμεν, ἵνα και ἡμεῖς δαυιλῇ δεξάμενοι τὴν χάριν, τῶν αὐτῶν ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι και φιλανθρωπία τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα και τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν».

Ἄρχμ. ΑΝΘΙΜΟΣ Δ. ΡΟΥΣΣΑΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Β. ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 214*

Περί καθορισμού των αρμοδιοτήτων του Αρχιερέως των Ένόπλων Δυνάμεων.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Έχοντες υπ' όψιν:

1. Το άρθρον 53 παρ. 2 του Α. Ν. 833)1937 «περί στελέχους έφédρων Άξιωματικών του κατά γην στρατού» (ΦΕΚ 351 Α'/1939).

2. Το άρθρον 1 παρ. 3 του Α. Ν. 320)1968 «περί συμπληρώσεως των διατάξεων του άρθρου 53 του Α. Ν. 833)1937 «περί στελέχους έφédρων Άξιωματικών του κατά γην στρατού» (ΦΕΚ 56 Α'/1968).

3. Την υπ' αριθ. 146)21.2.1969 γνωμοδότησιν του Συμβουλίου της Έπικρατείας, προτάσσει του Ημετέρου επί της Έθνικης Άμύνης Υπουργού, άπεφασίσασμεν και διατάσσομεν:

Άρθρον 1.

1) Ο Αρχιερέως των Ένόπλων Δυνάμεων είναι Διευθύντης Θρησκευτικού του Αρχηγείου Ένόπλων Δυνάμεων και υπό την ιδιότητά του ταύτην τυγχάνει σύμβουλος του Αρχηγού Ένόπλων Δυνάμεων επί πάντων των ζητημάτων των άφορώντων:

α) Είς τα Θρησκευτικά θέματα, και

β) Είς την Έλληνοχριστιανικήν διαφώτισιν των Ένόπλων Δυνάμεων έν στενή συνεργασία μετά της άρμοδίας Διευθύνσεως του Αρχηγείου.

2. Κατευθύνει και συντονίζει την λειτουργίαν των Θρησκευτικών Υπηρεσιών των τριών Κλάδων Ένόπλων Δυνάμεων.

3. Έλέγχει την όρθήν έκπλήρωσιν του πνευματικού έργου άπάντων των στρατιωτικών ιερέων των Ένόπλων Δυνάμεων συμφώνως προς τους ύφισταμένους κανόνας της Έκκλησίας.

4. Κατευθύνει και συντονίζει την ιεραποστολικήν δραστηριότητα ως προς τους τρόπους και τας μεθόδους ενεργείας.

5. Επιμελείται της όργανώσεως της Θρησκευτικής διαφωτίσεως και του έφοδιασμού των Μονάδων

διά καταλλήλου διαφωτιστικού ύλικού Θρησκευτικού περιεχομένου.

6. Μεριμνά διά την έκδοσιν έντύπων και περιοδικών Θρησκευτικού περιεχομένου, καθώς και ειδικών δημοσιεύσεων είς τόν στρατιωτικόν τύπον.

7. Εισηγεΐται επί του διορισμού και κατατάξεως των μονίμων, έφédρων και έπικούρων στρατιωτικών ιερέων.

8. Ένεργεί, τή έκρίσει του Αρχηγού Ένόπλων Δυνάμεων, επισκέψεις είς άπάσας τας Θρησκευτικές Υπηρεσίας των Ένόπλων Δυνάμεων, όσάκις θεωρεί τούτο άναγκαΐον.

9. Επισκέπτεται, τή έγκρίσει του Αρχηγού Ένόπλων Δυνάμεων, τας Μονάδας των Ένόπλων Δυνάμεων διά πραγματοποιήσιν διαλέξεων Θρησκευτικού περιεχομένου, ως και Θείων Άκολουθιών και Τελετών, όσάκις κρίνει τούτο άναγκαΐον, ή τή αίτήσει, γνωστοποιών είς τους κατά τόπους Μητροπολίτας περί των επισκέψεών του.

Άρθρον 2.

Οί χώροι ένθα εύρίσκονται έγκατεστημένοι Μονάδες των Ένόπλων Δυνάμεων (Άρχηγεία, Στρατόπεδα, Σχολαί, Κέντρα Έκπαιδεύσεως, Βασιλικά Πλοΐα, Άεροδρόμια και γενικώς μόνιμοι ή προσωρινά έγκαταστάσεις) άνήκουν έκκλησιαστικώς είς την δικαιοδοσίαν του Μητροπολίτου των Ένόπλων Δυνάμεων, κατά τας Ιεράς δέ Άκολουθίας, αίτινες τελούνται υπό στρατιωτικών ιερέων έντός αύτών, δέον όπως μνημονεύηται ό Μητροπολίτης των Ένόπλων Δυνάμεων, όσάκις δέν ίερούργει έτερος Αρχιερέως.

Είς τόν Πρωθυπουργόν και επί της Έθνικης Άμύνης Υπουργόν ανατίθεμεν την δημοσίευσιν και έκτέλεσιν του παρόντος Βασ. Διατάγματος.

Έν Αθήναις τή 3 Άπριλίου 1969

Έν Όνόματι του Βασιλέως

Ο ΑΝΤΙΒΑΣΙΛΕΥΣ
ΓΕΩΡΓ. ΖΩΪΤΑΚΗΣ

Ο ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΚΑΙ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
Γ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

* Έδημοσιεύθη είς τό υπ' αριθ. 59 Φ.Ε.Κ. (τ. Α') της 7 Άπριλίου 1969.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

«Ἐκκλησιαστικοὶ Πατέρες καὶ Παιδεία».

Τὸ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου συγκροτηθὲν Δ' Πανελλήμιον Θεολογικὸν Συνέδριον, ἀσχοληθὲν περὶ τὸ ὅπως ἐπικαιρὸν καὶ ἴαν ἐνδιαφέρον θέμα («Ἐκκλησιαστικοὶ Πατέρες καὶ Παιδεία»), κατέστησεν εἰς πάντας συνειδητὴν ἔνθεν μὲν τὴν μεγάλην μορφωτικὴν καὶ παιδαγωγικὴν ἀξίαν τῶν πατερικῶν κειμένων, ἐτέρωθεν δὲ τὴν μετὰ τῆς διδακτικῆς αὐτῶν συνδεομένην προβληματολογίαν.

Ὡς ἐτόνισεν ἐν τῷ μνημιώδει λόγῳ του πρὸς τοὺς συνέδρους ὁ Ἐξοχώτατος ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ τῶν Ὁρησκευμάτων Ὑπουργὸς κ. Θ. Παπακωνσταντίνου, «διὰ τῆς γνωριμίας τοῦ μαθητικοῦ κόσμου μετὰ τῆς πατερικῆς γραμματείας ἐπιδιώκεται: ἢ μύησις τοῦ εἰς τὴν χριστιανικὴν πίστιν, ὡς αὕτη ἡρμηνεύθη καὶ ἐβιώθη ὑπὸ τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας· ἢ συνειδητοποίησις τοῦ ἀδιασπαστοῦ τοῦ ἐθνικοῦ βίου διὰ τῆς γλωσσικῆς καὶ πνευματικῆς συνεχείας· ἢ διαμόρφωσις ὀρθοδόξου χριστιανικοῦ ἥθους καὶ ἀκαίμων ἔθνικοῦ φρονήματος καὶ ἡ καλλιέργεια τῶν κοινωνικῶν ἀρετῶν».

Οἱ ὑψηλοὶ οὗτοι στόχοι θὰ ἐπιτευχθοῦν μόνον, ὅταν οἱ θεολόγοι «καταστήσουν τὸ μάθημα τῶν Ὁρησκευτικῶν τὸ πλέον ἐγκυρτικὸν μάθημα». Πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται μὸχος, συνεχῆς προσπάθεια αὐτοβελτιώσεως καὶ ἐνεργὸς παρακολούθησις τῶν κατακτήσεων τῆς ἐπιστήμης καὶ τῶν προβλημάτων, τὰ ὁποῖα ἀπασχολοῦν τὸν σύγχρονον ἄνθρωπον».

Ἐπίσημοι διακηρύξεις.

Ἐν συνεχείᾳ δέον νὰ ἐξαρθῇ ὁ ἐξαιρέτος λόγος, τὸν ὁποῖον ὁ Ἐξοχώτατος Α' Ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως κ. Στ. Παττακὸς ἐξεφώνησε πρὸς τοὺς μετασχόντας τοῦ ἐν τῇ προηγουμένῃ παρατηρήσει ἀναφερομένου Θεολογικοῦ Συνεδρίου, εἰπὼν πρὸς τοὺς ἄλλοις τὰ ἑξῆς:

«Ἐὰν ἕκαστος ἐπιστήμων εἶναι καὶ εἰς ἐργάτης τοῦ πολιτισμοῦ, ὁ θεολόγος εἶναι ὁ πρῶτος ἐργάτης. Εἰς τοὺς τεταραγμένους δὲ καιροὺς μας δύναται ν' ἀποβῇ καὶ εἰς ἀποφασιστικῆς σημασίας μαχητῆς εἰς τὴν μάχην τῆς σωτηρίας τῆς ἀνθρωπότητος». Ἡ ἀποστολὴ τοῦ θεολόγου εἶναι ἔνθεν μὲν ἡ καλλιέργεια καὶ βίωσις τῆς ἀληθείας, ἥτις ἀπεκαλύφθη διὰ τοῦ Ἐσταυρωμένου Ἀνθρώπου, ἐτέρωθεν δὲ («ἢ συνεχῆς προσφορὰ τοῦ Σίμανος τοῦ Κυρηναίου, πρὸς ἀνακούφισιν ἐκ τοῦ βάρους τοῦ Σταυροῦ, τὸν ὁποῖον καθημερινῶς φέρουν στρατιὰι κοπιῶντων καὶ πεφορτισμένων»).

Ἀναφερόμενος εἶτα ὁ κ. Ἀντιπρόεδρος εἰς τὰς σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, ἐτόνισεν ὅτι («ἢ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἢ Ἁγία αὕτη Κιβωτὸς τῆς Χριστιανοσύνης, μετέχει καὶ ὀλοκληρῶνει τὴν ἰστο-

ρικὴν ὑπόστασιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους. Ἀναμορφωμένοι ἤδη καὶ τοῦ ἀνθρωπίνου μηχανισμοῦ τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας μας καὶ ρυθμισθειῶν ἐπὶ τὰ βελτίω τῶν σχέσεων Κράτους καὶ Ἐκκλησίας, νέα ρώμη παρέχεται Αὐτῇ ἐν τῇ ἐπιτελέσει τοῦ χρέους, πρὸς ἀνακαίνισιν τοῦ Ἔθνους»).

Σημαντικὸν βῆμα.

Ἡ ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου ἀπονομὴ ἐιδικῶν διπλωμάτων εἰς τοὺς ἀποφοιτήσαντας ἐκ τοῦ ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ὀργανωθέντος «Φροντιστηρίου Στελεχῶν Ἐκκλησιαστικῆς Προνοίας» ἐπισφραγίζει γεγονὸς ἄξιον ἰδιαιτέρας ἐξάσεως.

Τὰ μαθήματα τοῦ Φροντιστηρίου, διαρκέσαντα ἐπὶ ἑπτὰ μῆνας καὶ γενόμενα ὑπὸ 41 δμλητῶν, ἀνεφέρθησαν εἰς τὴν Ἱστορίαν τοῦ διακονικοῦ καὶ προνοιακοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας, εἰς τὰς διαφόρους πτυχὰς τῆς ἐν Ἑλλάδι κοινωνικῆς προνοίας, εἰς τὴν καθ' ὅλον θεολογικὴν καὶ ἐιδικώτερον ἐκκλησιολογικὴν θεμελιώσιν τῆς διακονίας καὶ προνοίας, εἰς τὰς κυρίας ἀρχάς, αἵτινες συνιστοῦν τὴν εἰδοποιὸν διαφορὰν αὐτῆς ἔναντι τοῦ ἔργου τῶν λοιπῶν Κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ εἰς τὰ οὐσιώδη στοιχεῖα τοῦ θεραπευτικῶς ἢ προληπτικῶς δρώντος κοινωνικοῦ ἔργου (κατὰ περιπτώσιν, καθ' ὁμάδας εἰς ἰδρύματα καὶ εἰς κοινότητες).

Ὡς εἶναι φανερόν, διὰ τοῦ Φροντιστηρίου τούτου ἐγένετο σημαντικὸν βῆμα πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς ἐπιμορφώσεως καὶ ἀξιοποιήσεως τοῦ ἐξαιρέτου δυναμικοῦ τῶν ἐθελοντῶν καὶ ἐθελοντριῶν, οἵτινες πάντοτε, ὅταν ἐπεστρατεύθησαν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, ἀνταπεκρίθησαν εἰς τὴν μητρικὴν τῆς κλήσις, μετὰ προθυμίας καὶ ἐνθουσιασμοῦ. Ἀσφαλῶς οἱ ἀποφοιτήσαντες καὶ αἱ ἀποφοιτήσασαι ἐκ τοῦ Φροντιστηρίου θὰ γίνουν πολὺτιμα στελέχη τοῦ ἀναδιοργανωμένου διακονικοῦ καὶ προνοιακοῦ ἔργου τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ δημοσίευσίς λογοτεχνικῶν ἔργων.

Ὁρθῶς ἐξήρθη τὸ γεγονὸς, ὅτι κατ' ἀπόφασιν τῆς Κυβερνήσεως ὁ καθημερινὸς τύπος ἀπὸ τινῶν ἐβδομάδων δημοσιεύει ταπεινῶς ἔργα διακεκριμένων λογοτεχνῶν πρὸς πνευματικὴν τροφοδοσίαν καὶ αἰσθητικὴν καλλιέργειαν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἡ ἀπόφασίς αὕτη θὰ ἦτο δυνατόν νὰ συντελέσῃ τὰ μέγιστα εἰς τὴν μόρφωσιν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἐὰν ἀφ' ἑνὸς ἢ παράθεσις τῶν λογοτεχνικῶν αὐτῶν ἔργων συνοδεύηται καὶ ὑπὸ ἐπιμελημένης εἰσαγωγικῆς τινος ἀναλύσεως καὶ ἐὰν ἀφ' ἐτέρου ὑπάρχῃ συνεχῆς ἐπαγρύπνησις, ἵνα μὴ δημοσιεύονται καὶ ἔργα, ἀτι-

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἱερά Σύνοδος

— Ἡ Ἱερά Σύνοδος συνήλθεν ἀπὸ 23-30 Μαΐου ἐ. ἔτους εἰς ἑπτὰ συνεδριάσεις, καθ' ὧς ἐπεξεργάσθη τὸν περὶ Ἀποστολικῆς Διακονίας Κανονισμόν καὶ ἐψήφισε τοὺς Κανονισμοὺς περὶ Ἱερῶν Μονῶν καὶ περὶ Ἑνιαίας Νομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

— Ὡσαύτως ἡ Ἱερά Σύνοδος, κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 28 Μαΐου 1969, λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸν ἱερὸν προσκυνηματικὸν χαρακτήρα τῆς νήσου Τήνου, κεκτημένης τὴν ὑπὸ σύμπαντος τοῦ εὐσεβοῦς ἑλληνικοῦ λαοῦ τιμωμένην θαυματουργὸν εἰκόνα τῆς Παναγίας Εὐαγγελιστρίας, ἀπεφάσισεν ὅπως ἀνακηρύξη τὴν Τήνον εἰς «Ἱεράν Νήσον».

— Ἐν συνεχείᾳ, ἡ Ἱερά Σύνοδος ἀπεφάσισεν, ὅπως κατὰ μῆνα Μαΐου 1970 διοργανωθῶσιν ἐν Ἑλλάδι ἑορταὶ πρὸς τιμὴν τῶν ἁγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου ἐπὶ τῇ χιλιοστῇ ἑκατοστῇ ἑπτεταίῳ τῆς κοιμήσεως τοῦ πρώτου ἐξ αὐτῶν.

— Ἐξ ἑράνου διενεργηθέντος μεταξὺ τῶν μαθητῶν τῶν Σχολείων Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως Ζ' Περιφέρειας Πατρῶν, συνεκεντρώθη ποσὸν ἑκ δραχμ. 275.353,50 ὑπὲρ τοῦ Ναοῦ τοῦ Σωτήρος, κατατεθὲν μερίμνη τοῦ Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως Ζ' Περιφέρειας κ. Κ. Μαντᾶ εἰς τὸν εἰδικὸν παρὰ τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς (Ὑποκατάστημα Πατρῶν) λογαριασμόν.

— Τὴν 3ην Ἰουνίου ἐδέχθη ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ. Ἱερώνυμος τὸν Ἀ' Γραμματέα τῆς Ἀμερικανικῆς Πρεσβείας κ. George Churchill, συνοδευόμενον ὑπὸ τοῦ κ. Bill Bartlett, διοικητικοῦ συνεργάτου τῆς Π. Ε. Υ. καὶ τοῦ κ. Ἀντωνίου Παπαντωνίου, Γραμματέως τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Ἀλληλοβοήθειας. Ἡ ἐπίσκεψις ἀφώρᾳ εἰς τὸ θέμα τῆς ἐνισχύσεως τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ἰδρυμάτων, τὰ ὁποῖα ὑπερβαίνουν αὐτὴν τὴν στιγμὴν τὰ 200, μὲ σύνολον τροφίμων 17.489.

να ἐξ ἐπόψεως κοσμοθεωριακῆς ἢ βιοθεωριακῆς εἶναι οὐχὶ μορφωτικά, ἀλλὰ παραμορφωτικά.

Ἀδυνατοῦμεν νὰ τὸ πιστεύσωμεν.

Ἐπιστολὴ τις σταλεῖσα πρὸς τὴν («Ἐκκλησίαν»), καταγγέλει, ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐργασιῶν τοῦ 2ου Πανελληνίου Συνεδρίου τῶν Διπλωματούχων Ἀδελφῶν Νοσοκόμων καὶ Ἐπισκεπτριῶν ἐγένετο ὁμιλία Καθηγητοῦ τινος τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς, ἐκφρασθέντος ἀσεβῶς διὰ τὸν Θεόν, εἰρωνευθέντος τὸ ἱερὸν μυστήριον τοῦ γάμου, ταχθέντος ἀναφανδὸν ὑπὲρ τῶν ἐκτροῦσεων καὶ συστήσαντος εἰς τὰς Ἑλληνίδας Ἀδελφάς, καταπατούσας βαναύσως τὸν δοθέντα ὑπ' αὐτῶν ὄρκον, νὰ μεταφέρουν καὶ εἰς τὴν τελευταίαν γωνίαν τῆς ἑλληνικῆς γῆς τὴν ἀντιχριστιανικὴν καὶ ἀντεπιστημονικὴν ἀντίληψιν περὶ τοῦ σκοπίμου τῆς ἐλευθέρως διενεργείας τῆς δολοφονίας τῶν ἀνθρωπίνων ἐμβρύων.

Εἶναι τόσο ἐξωφρενικὸν τὸ γεγονός, ὥστε ἀδυνατοῦμεν νὰ τὸ πιστεύσωμεν. Ἐὰν ὁμως ἐχρηται ἀληθείας, εἶναι περιττὸν νὰ σχολιασθῇ. Τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἔχουν πλέον οἱ ἀρμόδιοι προϊστάμενοι τοῦ ὁμιλητοῦ καὶ ἐκεῖνοι, εἰς τοὺς ὁποίους εἶναι ἐμπειπιστευμένη ἡ περιφροδῶσις τῆς ἠθικῆς τάξεως καὶ τῶν ἰδανικῶν τοῦ ἔθνους.

Ὁ Μακαριώτατος ἐξέθεσεν εἰς τὸν κ. Churchill τόσο τὴν ἑκτασίαν ὅσον καὶ τὴν ἰδιάζουσαν σημασίαν τοῦ προβλήματος τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ἰδρυμάτων, τούσας ἰδιαίτερώς, ὅτι πρὸς τὸ παρὸν τοῦλάχιστον ἡ Ἐκκλησία ἔχει ἄμεσον ἀνάγκη ἐθελοντικῶν εὐγενῶν προσφορῶν εἰς εἶδη, διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ ἀνταπεξέλθῃ εἰς τὴν τιτάνειον προσπάθειάν της ἐπὶ τοῦ νευραλγικοῦ τούτου κοινωνικοῦ τομέως.

Ὁ κ. Churchill ἐξέφρασε τὴν εὐχάριστον ἐκπληξίν του διὰ τὴν ἑκτασίαν τοῦ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας συντελουμένου ἔργου, καθὼς ἐπίσης καὶ τὴν βάσιμον ἐλπίδα του, ὅτι θὰ δυνηθῇ ἕκ τῆς θέσεώς του νὰ ἔλθῃ ἀρωγὰς εἰς τὸ Ἰδρυματικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας. Ἐν συνεχείᾳ, ὁ κ. Churchill ἐνδιεφέρθη καὶ ἐπληροφορήθη περὶ τοῦ γενικωτέρου ἀναδιοργανωτικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, περὶ τοῦ ὁποίου μεθ' ἱκανοποιήσεως πάντοτε ἀκούει.

Ἐκκλησιαστικὸν Συνοδικὸν Δικαστήριον

Τὸ δι' ἱερεῖς καὶ μοναχοὺς Ἐκκλησιαστικὸν Συνοδικὸν Δικαστήριον, συνεδρίασαν τὴν 27 καὶ 28 Μαΐου 1969, ἐξέδωκε τὰς ἐξῆς ἀποφάσεις:

1) Τὸν Ἱερέα Γεώργιον Ψύλλαν, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἡλείας, ἐκήρυξεν ἀθῶον.

2) Εἰς τὸν Ἱερέα Κωνσταντῖνον Δεληγιάνην, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαντινείας καὶ Κυουρίας, ἐπέβαλε τὴν ποινὴν τῆς ἀργίας ἑνὸς μηνὸς ἄνευ στερήσεως τῶν ἀποδοχῶν του.

3) Εἰς τὸν Ἱερέα Δημήτριον Παπαδόπουλον, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἐλευθερουπόλεως, ἐπέβαλε τρίμηνον ἀργίαν ἄνευ στερήσεως τῶν ἀποδοχῶν του.

4) Εἰς τὸν Ἱερέα Εὐάγγελον Σαραντόπουλον, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαντινείας καὶ Κυουρίας, ἐπέβαλε δίμηνον ἀργίαν ἄνευ στερήσεως τῶν ἀποδοχῶν του.

5) Εἰς τὸν Ἱερέα Χρυσόστομον Νικολαΐδην, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Λαγκαδᾶ, ἐπέβαλε πεντάμηνον ἀργίαν ἄνευ στερήσεως τῶν ἀποδοχῶν του.

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ τῆς 20 Μαΐου μέχρι τῆς 5 Ἰουνίου ἐ. ἔτους:

Ἐπέλεσε τὴν 21 Μαΐου ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν τὴν θείαν Λειτουργίαν καὶ ἔχειροτόνησεν εἰς Ἱεροδιάκονον, τὴν δὲ ἐπομένην εἰς πρεσβύτερον τὸν κ. Φίλιππον Μύσαρην.

— Τὴν 25 Μαΐου ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν τὴν θείαν Λειτουργίαν καὶ ἔχειροτόνησεν εἰς Πρεσβύτερον τὸν Ἱεροδιάκονον Χρυσόστομον Ζυνὸν καὶ εἰς Ἱεροδιάκονον τὸν μοναχὸν Μάξιμον Ψιλόπουλον. Ἐπίσης, τὴν ἰδίαν πρωίαν ἐτέλεσε Τρισάγιον ἐπὶ τοῦ νεκροῦ τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Ἀργυροκάστρου κυροῦ Παντελεήμονος ἐν τῷ Παρεκκλησίῳ τοῦ Ἁγίου Ἐλευθερίου.

— Τὴν 1 Ἰουνίου τὴν θείαν Λειτουργίαν ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐτέλεσε καὶ τὸν Μέγαν Ἑσπερινὸν τῆς Πεντηκοστῆς.

Ἐχοροστάτησε τὴν 31 Μαΐου ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν, καθ' ἣν ἐκήρυξεν ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου κ. Νικόδημος.

Πρόεστη τὴν 21 Μαΐου ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν τῆς Δοξολογίας ἐπὶ τῇ ὀνομαστικῇ ἑορτῇ τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου.

— Τὴν 25 Μαΐου ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν τοῦ Μνημοσύνου ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν κατὰ τὴν μάχην τῆς Κρήτης τοῦ 1941 πεσόντων Ἑλλήνων καὶ συμμά-

χων πολεμιστών, ως και τῆς Δοξολογίας ἐπὶ τῇ 105ῃ ἐπιτελεῖται τῆς ἐνώσεως τῆς Ἑπτανήσου μετὰ τῆς Μητρὸς Ἑλλάδος.

— Τὴν 25 Μαΐου τῆς ἐν Νικαίᾳ Πειραιῶς λιτανεύσεως τῆς σεπτῆς Εἰκόνης τῶν ἁγίων 318 θεοφόρων Πατέρων τῆς ἐν Νικαίᾳ Α' Οἴκουμηνικῆς Συνόδου.

— Τὴν 26 Μαΐου ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῶ Ἀθηνῶν τῆς Νεκρωσίμου Ἀκολουθίας κατὰ τὴν κηδεῖαν τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Ἀργυροκάστρου κυροῦ Παντελεήμονος.

Προήδρευσε τὴν 20 Μαΐου τῆς συσκέψεως τῆς Διοργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Δ' Πανελληνίου Θεολογικοῦ Συνεδρίου, τὴν δὲ 31 Μαΐου καὶ 1 καὶ 2 'Ιουνίου τῶν συνεδριῶν αὐτοῦ ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας. Ἐπίσης, τὴν 20 Μαΐου προήδρευσε τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Νοσηλευτικοῦ Ἰδρύματος Κληρικῶν Ἑλλάδος (Ν.Ι.Κ.Ε.), ὡς καὶ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Βαφειαδακείου Ἰδρύματος.

— Τὴν 22 Μαΐου τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Σιβιτανιδείου Σχολῆς.

— Τὴν 23 Μαΐου τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε.

— Τὴν 31 Μαΐου τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ο.Δ.Δ.Ε.Π.

Παρέστη τὴν 20 Μαΐου εἰς τὴν τελετὴν λήξεως τῶν μαθημάτων τοῦ Κατηχητικοῦ Φροντιστηρίου τῆς Μαρασλείου Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας.

— Τὴν 23 Μαΐου εἰς τὴν δεξίωσιν τῆς ἐν Ἀθήναις Βουλγαρικῆς Πρεσβείας.

— Τὴν 31 Μαΐου εἰς τὴν θεμελίωσιν τοῦ Γυμνασίου Θηλέων Καλλιθέας, τελέσας τὸν Ἄγιασμόν.

— Τὴν 2 'Ιουνίου εἰς τὰ ἐγκαίνια τῆς Διεθνoῦς Ναυτιλιακῆς Ἐκθεσεως ἐν τῷ Ζαπτεῖῳ Μεγάρῳ.

— Τὴν 5 'Ιουνίου εἰς τὰ ἐγκαίνια τοῦ Οἴκου ἀδελφῶν νοσοκόμων τοῦ Γενικοῦ Κρατικοῦ Νοσοκομείου Ἀθηνῶν.

Ἐγευμάτισε τὴν 21 Μαΐου εἰς «Τὸ Σπίτι τῆς Στοργῆς», τὸ δὲ ἑσπέρας τῆς ἰδίας ἡμέρας ἐδείπνησεν εἰς τὸ ὄρφανοτροφεῖον τοῦ Συνδέσμου Ἀγάπης «Ὁ Ἱερὸς Χρυσόστομος».

— Τὴν 31 Μαΐου ἐν τῇ Ἀποστολικῇ Διακονίᾳ μετὰ τῶν μελῶν τοῦ Α' Πανελληνίου Θεολογικοῦ Συνεδρίου.

Ὡμίλησε τὴν 24 Μαΐου ἀπὸ Ραδιοφώνου ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς Ἑβδομάδος προλήψεως ἀτυχημάτων.

Συμειράσθη τὴν 3 'Ιουνίου μετὰ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Νέας Πελαγονίας κ. Νικολάου, τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Τσιριντάνη καὶ τοῦ διευθυντοῦ τῆς Τραπέζης Ἑλλάδος κ. Γ. Μακρίδην.

Ἀπένειμε τὴν 3 'Ιουνίου ἐν τῇ Ἀποστολικῇ Διακονίᾳ τὰ διπλώματα εἰς τοὺς ἀποφοίτους τοῦ Α' κύκλου τοῦ Φροντιστηρίου Στελεχῶν Ἐκκλησιαστικῆς Προνοίας, πρὸς τοὺς ὁποίους καὶ ὠμίλησε δι' ὀλίγων περὶ τῆς προσωπικότητος τοῦ κοινωνικοῦ ἐργάτου.

Ἐδέχθη τὴν 20 Μαΐου τὸν τοποτηρητὴν τῶν ἐν Ἀθήναις ὀρθοδόξων Ἀρμενίων πανοσ. ἀρχιμ. κ. Βαρτάν Δεμιρτζιάν, τὸν διευθυντὴν τῆς Τραπέζης Ἑλλάδος κ. Μακρίδην, καὶ τοὺς διευθυντὰς τῆς Ἑταιρείας Λίττον κ. κ. Warshault καὶ Μοντιάνο.

— Τὴν 21 Μαΐου τὸν Α.Θ.Μ. τὸν Πάπαν καὶ Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς κ. Νικόλαον τὸν ΣΤ'.

— Τὴν 22 Μαΐου τὸν δημοσιογράφον κ. Σάββαν Κωνσταντόπουλον.

— Τὴν 23 Μαΐου τὸν ἡγούμενον τῆς ἐν Πάρῳ Ἱ. Μονῆς Λογοβάρδας (Ζωοδόχου Πηγῆς) πανοσιολ. ἀρχιμ. κ. Φιλθέου Ζερβάκου.

— Τὴν 24 Μαΐου τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Βασιλικῷ Ἐθνικῷ Ἰδρύματι κ. Παπαμιχαλόπουλον.

— Τὴν 26 Μαΐου τὸν Προϊστάμενον τῆς Νομικῆς Ἰπηρεσίας τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. κ. Γ. Σταυρόπουλον καὶ τὸν κ. Μελισσοῦργόν.

— Τὴν 27 Μαΐου τὸν Πρύτανιν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Στυλιανὸν Κορρέν, τὸν Γενικὸν Διευθυντὴν τοῦ Ν.Ι.Κ.Ε. ἱατρὸν κ. Ἀθανάσιον Καραντώνην καὶ τὴν ὁσιωτάτην μοναχὴν Παρασκευὴν Πέππα.

— Τὴν 28 Μαΐου τὸν Γενικὸν Διοικητὴν τῆς Δ.Ε.Η. στρατηγὸν κ. Καρδαμάκην, τὸν Καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Βουρβέρην καὶ τὸν αἰδεσ. Ὁβαδίαν Bassanitalo.

— Τὴν 3 'Ιουνίου τὸν Α' γραμματέα τῆς Ἀμερικανικῆς Πρεσβείας κ. Τσῶρτσιλ, τὸν Γενικὸν Διευθυντὴν τοῦ Ο.Δ.Δ.Ε.Π. κ. Στεργιόπουλον, τὸν Γενικὸν Διευθυντὴν τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. κ. Καρράν, τὸν κ. Θ. Λαμπρόπουλον, τὸν εἰδικὸν σύμβουλον τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν κ. Κωνσταντόπουλον, τὸν διευθυντὴν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ὀρφανοτροφείου Βουλιαγμένης κ. Ἀρταβάνην καὶ τὸν Προϊστάμενον τοῦ Γραφείου Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν κ. Χατζηδάκην.

— Τὴν 4 'Ιουνίου τὸν αἰδεσιμολ. πρωτοπρεσβύτερον κ. Ἰωάννην Ράμφον καὶ τὸν πανοσ. ἀρχιμ. Κάλλιστον Λαβδάκην.

— Τὴν 5 'Ιουνίου τὸν Σεβασμ. Μητροπολίτην Ἱερισσοῦ καὶ Ἄγιου Ὀρους κ. Παῦλον, τὸν Γεν. Διευθυντὴν τοῦ Ο.Δ.Δ.Ε.Π. κ. Ἡλ. Στεργιόπουλον, τὸν νομομηχανικὸν κ. Ἰωάννην Κουμμέλλην καὶ τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Πανελληνίου Ἐνώσεως Θεολόγων.

Ἐορτασμός τοῦ προστάτου τῶν ὀδοντιάτρων.

Πρωτοβουλία τοῦ Ὀδοντιατρικοῦ Τμήματος τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, τὴν 23ην Ἀπριλίου ἐ. ἔτους ἐρωτάσθη ἐν τῷ Πανεπιστημιακῷ ἱερῷ Ναῶ τῆς Καπνικαρῆς ἡ μνήμη τοῦ Ἁγίου Ἀντίπα, προστάτου τῶν Ἑλλήνων ὀρθοδόξων ὀδοντιάτρων.

Κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν, ὠμίλησεν ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὀδοντιατρικοῦ Τμήματος, καθηγητῆς κ. Ὁρέτης Λουρίδης, ὁ ὁποῖος ἐξήρε τὴν θερμουργὸν πίστιν, τὴν εὐαγγελικὴν ζωὴν καὶ τοὺς ὑπὲρ τῆς χριστιανικῆς πίστεως ἀγῶνας τοῦ ἱερομάρτυρος Ἀντίπα, ὅστις ὑπῆρξε ἐπίσκοπος Περγάμου καὶ πρῶτος μάρτυς τοῦ Χριστοῦ ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ.

«Ἡ ἐπιστημονικὴ τῶν ὀδοντιάτρων εἰδικότης — εἶπεν ὁ καθηγητῆς κ. Λουρίδης — καθαγιάζεται ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας διὰ τοῦ προστάτου αὐτῆς Ἁγίου Ἀντίπα. Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς δυνάμεθα μετὰ τοῦ Ὑμνωδοῦ νὰ ἐπαναλαμβάνομεν: «...ἔχοντες τὴν εἰκόνα Σου τὴν σεπτὴν, Ἀντίπα τρισάκαρ, ὡς προτύπων ὄχρυν, προσφεύγομεν ταύτῃ ἐν πάσι τοῖς κινδύνοις καὶ πόνου τῶν ὀδόντων ἀπολυτρούμεθα».

Χειροτονία νέων κληρικῶν.

Τὴν 22 Μαΐου ἐ. ἔτους, ἐορτὴν τῆς Ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος ἐτέλεσεν ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῶ Ἀθηνῶν τὴν θείαν Λειτουργίαν, κατὰ τὴν ὁποίαν χειροτόνησεν εἰς πρεσβύτερον τὸν Διάκονον κ. Φίλιππον Μύαρη, ἀπόφοιτον τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Φροντιστηρίου Τήνου, τὸν ὁποῖον καὶ προσεφώνησε καταλλήλως, ὑπογραμμίσας τὸ ὕψος καὶ τὰς εὐθύναις τοῦ ὑπουργήματος τοῦ λειτουργοῦ τοῦ Ὑψίστου.

Ἀπαντῶν εἰς τὴν προσφώνησιν τοῦ Μακαριωτάτου, ὁ ἱεροδιάκονος κ. Φίλιππος, βαθύτατα συγκινημένος, εἶπε τὰ ἑξῆς:

«Μακαριώτατε,

Αἰσθήματα χαρᾶς, ἀλλὰ καὶ φόβου Θεοῦ με διακατέχουν. Χαρᾶς μὲν, διότι ἐκπληροῦται ἕνας βαθὺς παιδικὸς μου πόθος. Φόβου δὲ Θεοῦ, διότι ἐγώ, ὁ μικρὸς καὶ ἐξουθενημένος δυνάμει ἐχων, προσέρχομαι νὰ διακονήσω τὸν Ἅγιον Θεόν, νὰ γίνω ταπεινὸς ἐργάτης τοῦ λόγου τοῦ Κυρίου.

Προσέρχομαι εἰς μίαν φοβερὰν διακονίαν. Καὶ εἶναι πραγματικῶς φοβερὰ, διότι λόγω τοῦ ὕψους τοῦ ὑπουργήματος, οἵαδήποτε πτώσις θὰ εἶναι καταστρεπτικὴ.

Ἀναμετρῶν τὰς δυνάμεις μου, δειλιῶ καὶ φοβοῦμαι, ὅτι ἐκπειράζω τὸν Θεὸν μετὰ τὴν παρουσίαν μου, διότι «τὸ διακονεῖν σοι, Κύριε, μέγα καὶ φοβερὸν καὶ ἀδύνατον αἰς ἐποικονομίας δυνάμεσιν».

Ἐκείνη ἡμέρα, ὁ Θεὸς ἀποστείλει σε» (Ἐξόδ. 3,10). Ἔλα νὰ σὲ ἀποστείλω νὰ ὀπηρετήσης Ἐμὲ καὶ τὴν εἰκόνα μου, τὸν ἄνθρωπον. Ἀνελογιζόμεν τὸ βῆρος καὶ τὴν εὐθύνην τῆς ἀποστολῆς. Ἡρεῖνησα τὸ ἐσωτερικόν μου, ἐμέτρησα τὰς δυνάμεις μου καὶ δηρωτώμην «πρὸς ταῦτα τίς ἰκανός;» (Β' Κορ. 2,16). Ὑστερα ἀπὸ ἐσωτερικὸν ἀγῶνα, αἰσθανόμενος ἢ κλίσις μου πρὸς τὴν ἱερωσύνην νὰ γίνεταί βαθὺς πόθος καὶ θεωρῶν, ὅτι ἐξ οὐρανοῦ ἀπρηθύνετο τὸ κέλευσμα, ἐτόλμισα μὲ φόβον Θεοῦ καὶ πολλὴν ταπεινώσιν νὰ εἶπω «λάλει, Κύριε, ὅτι ἀκούει ὁ δοῦλός σου» (Βασ. Α', 3,3).

Καὶ τώρα, Μακαριώτατε, πλησιάζω ἵνα ὁ αἰώνιος Ἀρχιερεὺς, ὁ Ὅποιος «τὰ ἀσθενῆ θεραπεύει καὶ τὰ ἐλλείποντα ἀναπληροῖ», μεταβάλῃ τὸ «σκεῦος τὸ δοτράκιον» εἰς «σκεῦος ἐκλογῆς», τοποθετῶν ἐντὸς αὐτοῦ τὸν θησαυρὸν τὸν ἀτίμητον, τὸν μαργαρίτην τὸν πνευματικόν.

Μία ἰσχυρὰ δόνησις σημιούται εἰς τὰ βάθη τῆς ὑπάρξεώς μου, διότι ἐντὸς ὀλίγου θὰ διαποτισθῆ καὶ πάλιν ἀπὸ τῆν χάριν τοῦ Παναγίου Πνεύματος. Καλοῦμαι νὰ γίνω ὄργανον τῶν σχεδίων τοῦ Θεοῦ. Εἰς τοὺς ἀσθενεῖς ὤμους μου θὰ εἴρη ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς τὸν πλέον τιμητικὸν χιτῶνα, καὶ αὐτῆς τῆς βασιλικῆς ἀλοουργίδος τιμιώτερον.

Εἶναι τὸ ὑπόδηγμα τοῦ ἱερέως ἀνώτερον καὶ αὐτοῦ τῶν ἁγίων Ἀγγέλων, οἱ ὅποιοι «ἐπιθυμοῦσι παρακλῆσαι καὶ οὐ δύνανται». Καὶ ἐγὼ; Καλοῦμαι νὰ δανείσω τὴν γλῶσσαν καὶ τὰς χεῖράς μου, ἵνα δοξολογῶ καὶ ἱεροουργῶ τὸν Κύριον. Ὡ θεία συγκολλητικὰ καὶ εὐσπλαγγνία! Ἐπιστρατεύομαι σήμερον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ μας δι' ἕνα μέγα ἔργον· τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας τῶν ψυχῶν. Καλοῦμαι ἐγὼ ὁ προσκεκολλημένος εἰς τὰ γῆνα νὰ φέρω τὸ μήνυμα τοῦ Οὐρανοῦ εἰς τὰ τέκνα τῆς γῆς, νὰ προσανατολίσω τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὸν Θεόν, νὰ ἀνυψώσω τὰς ψυχὰς εἰς τὸν Οὐρανόν, «πτερώσω ψυχὴν καὶ δοῦναι Θεῷ. Θεὸν ποιῆσαι τὸν ἄνθρωπον». Ἀλλὰ μὲ ποίας δυνάμεις προσέρχομαι νὰ ἀναλάβω τοῦτο τὸ θεϊκὸν ἔργον; Εἶμαι πτωχός· πῶς θὰ σκορπίσω πλοῦτον καὶ δωρεάς; Εἶμαι ἀσθενής· πῶς θὰ δώσω τὴν ἴασιν εἰς τὰς πονεμένας ψυχάς;

Προσέρχομαι ὁμως μὲ τὴν πίστιν, ὅτι «πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοσέντι με Χριστῷ» (Φιλ.δ' 13). Προσέρχομαι «οὐ διὰ τὸ ἄξιον εἶναι με, ἀλλὰ διὰ τὴν χάριν, τὰ ἔλεη καὶ τοὺς οἰκτιρμοὺς» τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

Δέξα τῷ ἐν Τραάδι Θεῷ, διότι εἰς ὅλην μου τὴν ζωὴν ἔστειλεν ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι μὲ ἐβοήθησαν εἰς τὴν πνευματικὴν μου πορείαν καὶ ἐδρίσκονται τώρα εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν.

Πολλὴν χρεωστῶ ἐγνωμοσύνην εἰς τοὺς γονεῖς μου, οἱ ὅποιοι μὲ ἐγαλοῦνησαν ἀπὸ μικρὸν μὲ χριστιανικὰς ἀρχάς.

Εἰς τὸν ἀδελφόν μου, ὅστις μὲ πραγματικὸν πατρικὸν ἐνδιαφέρον μὲ ἐβοήθησεν ἀποφασιστικῶς καὶ ἀπέκτησα τὰς ἀπαρατήτους γνώσεις.

Εἰς τὸν πνευματικόν μου πατέρα, ὅστις πάντοτε μὲ καθωδήγει εἰς τὸν δρόμον τοῦ Θεοῦ.

Εἰς τὸν ἄξιον ἐργάτην τοῦ ἀμπελώνου τοῦ Κυρίου, τὸν Σεβ. Χίον κ. Χρυσόστομον, ὁ ὅποιος διὰ τοῦ κηρύγματός του, ἐπὶ δεκαετίαν ὀλόκληρον ἔσπειρε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν ψυχὴν μου καὶ τὴν σπῆραν τῆς κλίσεώς μου πρὸς τὴν ἱερωσύνην τὴν κατέστησε μόνιμον καὶ φλογερὸν πῶθον.

Τέλος εὐχαριστῶ ὄσους μὲ ἐβοήθησαν εἰς τὴν πορείαν μου αὐτὴν.

Μακαριώτατε,

μετ' ὀλίγον, διὰ τῶν τιμίων χειρῶν Σας, ἡ θεία Χάρις θὰ κατέλθῃ καὶ πάλιν, ἵνα μὲ καταστήσῃ οἰκονόμον τῶν Μυστηρίων τοῦ Θεοῦ. Ἴδου ἐγὼ, κλῖνω γόνυ ψυχῆς καὶ καρδιάς καὶ παραδίδω ἑμαυτὸν εἰς τὰς χεῖράς καὶ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ.

Παρακαλῶ θερμῶς, ὅπως ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης, οἱ μετ' Ὑμῶν συμπροσευχόμενοι ἅγιοι Ἀρχιερεῖς, τὸ ἱερὸν πρεσβυτέριον καὶ ὁ περιεστὼς λαὸς ἐδχηθῆ ἐκ βάθους καρδιάς καὶ ἐν κατανύξει πολλῇ, ἵνα ἡ θεία Χάρις ἔλθῃ ἐπ' ἐμέ.

Ἐπιβλεπον, Κύριε, ἐπὶ τὸν ἁμαρτωλὸν καὶ ἀχρεῖον δοῦλόν σου καὶ καθάρσον μου τὴν ψυχὴν καὶ τὴν καρδίαν ἀπὸ παν-

τὸς μολυσμοῦ καὶ ἰκάνωσόν με τῇ δυνάμει τοῦ Παναγίου Σου Πνεύματος. Ἀμήν».

*

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας, τὴν Κυριακὴν τῶν Ἁγίων 318 Θεοφῶρων Πατέρων τῆς ἐν Νικαίᾳ Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου (325 μ.Χ.), ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Ἱερώνυμος ἐδοκίμασε διπλὴν χαρὰν καὶ ἱκανοποίησιν ἐκ τῆς χειροτονίας δύο εἰσέτι ἐκλεκτῶν κληρικῶν, τοῦ μοναχοῦ Μαξίμου Ψιλοπούλου εἰς Ἱεροδιάκονον καὶ τοῦ Ἱεροδιακόνου τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ Ἀθηνῶν κ. Χρυσόστομου Ζυνοῦ εἰς Πρεσβύτερον. Ἀμφότεροι αἱ χειροτονίαι ἐγένοντο εἰς τὸν Καθεδρικὸν Ναὸν Ἀθηνῶν.

Προσφωνῶν τὸν Ἱεροδιάκονον κ. Χρυσόστομον, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Ἱερώνυμος εἶπε τὰ ἑξῆς.

«Ἱεροδιάκονε Χρυσόστομε,

Ἐπὶ συναπτὰ ἔτη διηκόνησες ἀξίως καὶ θεοφιλῶς τὴν Ἐκκλησίαν ὡς Ἱεροδιάκονος, μετὰ τὰς ἐν τῇ Ἱερᾷ Θεολογικῇ Σχολῇ Χάλκης σπουδὰς σου καὶ ὑπὸ τὰς ὁδηγίας τοῦ σεπτῶ γέροντός σου, τοῦ ἀειμνήστου προκατόχου μου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσόστομου, δεινῶς τὸν ἐν τῷ μεταξὺ βίον σου μετὰ σεμνότητος, εὐλαβείας, ζήλου παραδειγματικῶ καὶ ταπεινώσεως ἐξαιρέτου.

Ἦδη καλεῖσαι, ἵνα ἀναδεχθῆς τὸν τῆς ἱερωσύνης ζυγὸν καὶ νὰ συνεχίσῃς τὴν διακονίαν σου ἐν τῷ ἱερατικῷ βαθμῷ, προσφέρων εἰς τὸν Κύριον ὄχι μόνον τὰ τίμια δῶρα καὶ διακονῶν τοῖς πιστοῖς διὰ τῆς ἱεροουργίας τῶν Ἁγίων Μυστηρίων καὶ διὰ τῆς ποιμαντικῆς φροντίδος, ἢ ὅποια σοὶ ἀνατίθεται, ἀλλὰ καὶ ὀλόκληρον τὸν ἑαυτὸν σου, ὡς προσφορὰν καὶ θυσίαν δεκτὴν ἐνώπιόν Του.

Ἐδχόμεθα πάντες οἱ συμπροσευχόμενοι κατὰ τὴν στιγμήν ταύτην, ἵνα ὁ Κύριος ἐξακολουθήσῃ νὰ σὲ χαριτώνη καὶ νὰ σὲ ἐνισχύῃ ἐν τῷ ἀμπελώνι Του καὶ νὰ σὲ ἀναδείξῃ τίμιον ἐργάτην ἄχρι τῆς τελευταίας σου πνοῆς, ἵνα ἀπερχόμενος τοῦ κόσμου τοῦτου ἀπαλάσῃς τοῦ μισθοῦ τῶν πιστῶν καὶ φρονίμων οἰκονόμων, οἱ ὅποιοι παρέσχον τὴν τροφήν τὴν πνευματικὴν εἰς τὰς ψυχὰς τὰς ἐμπιστευμένας εἰς αὐτοὺς μετὰ ζήλου, μετ' αὐτοθυσίας καὶ μετὰ παραδειγματικῆς ἀφοσιώσεως εἰς τὸ ὑψηλὸν καὶ θεάρεστον ἔργον, εἰς τὸ ὅποιον καλεῖσαι».

Ὁ Ἱεροδιάκονος κ. Χρυσόστομος, κατεχόμενος ἀπὸ βαθυτάτην συγκίνησιν, ἀπήντησεν εἰς τὴν προσφώνησιν τοῦ Μακαριωτάτου ὡς ἑξῆς:

«Μακαριώτατε Πάτερ καὶ Δέσποτα,

Μὲ ἀνάμικτα συναισθήματα, τὰ ὅποια ἀναμοχλεύουν τὴν ὥραν καὶ τὴν ἱερὰν αὐτὴν στιγμήν τὴν ψυχὴν μου, ἵσταμαι πρὸ Ὑμῶν.

Πάντοτε, ἀλλ' ὅλος ἰδιαιτέρως αὐτὴν τὴν στιγμήν, μνημονεύω τῆς βιβλικῆς ἐκείνης σκηπῆς τοῦ τρίτου κεφαλαίου τοῦ βιβλίου τῆς Ἐξόδου, ὅπου ἀναφέρεται, ὅτι ὁ Μωϋσῆς «ἦν ποιμαίνων τὰ πρόβατα Ἰσθὸρ τοῦ ἱερέως Μαδιάμ εἰς τὴν ἔρημον» ἔταν «ὄφθη αὐτῷ Ἄγγελος Κυρίου ἐν πυρὶ φλογὸς ἐκ τοῦ βάτου καὶ ὄρα ὅτι ὁ βάτος καίεται πυρὶ ἀλλ' οὐ κατακαίεται» (Ἐξοδ. γ', 1-5).

Τὸ αὐτὸ ὄραμα, Μακαριώτατε Δέσποτα, τῆς φλεγομένης καὶ οὐ κατακαυομένης βάτου ἔχω ἐπὶ ἔτη τώρα πρὸ ὀφθαλμῶν, ὡς τοῦ πρώτου βαθμοῦ τῆς Ἱερωσύνης καταξιωθεῖς. Ἀλλὰ τί λέγω; Πλέον τῆς βάτου ἐνταῦθα. Αὐτὸ τοῦτο τὸ θυσιαστήριον τοῦ Θεοῦ, ὁ θρόνος τοῦ Θεοῦ, ἢ κατάπανσις τοῦ Ὑψίστου, ἢ Τραπέζης ἢ θεία καὶ μυστικῆ, ὅπου αὐτὸς ὁ Θεὸς «μελιζέται καὶ διαμερίζεται» μελιζέται καὶ δὲν διαμερίζεται· ἐσθίεται καὶ δὲν δασπαίνεται, ἀλλὰ τοὺς μετέχοντας ἀγιάζει».

Τούτου τοῦ θρόνου καὶ ταύτης τῆς Τραπέζης τῆς μυστικῆς μέγχι τοῦδε μόλις ἐτόλμισα νὰ ἐγγίξω... Καὶ τώρα, πῶθω ἱερῶ κινήσεις καὶ ἔρωτι θεῷ τρωθεῖς, εἰς τὸ ἐνδότερον τοῦ καταπετάσματος νὰ εἰσέλθω ἐπιθυμῶ καὶ παρ' Ὑμῶν τὸν ὑπερμέγιστον βαθμὸν τῆς Ἱερωσύνης προσερχόμενος αὐτῷ.

Ἐκεῖ νὰ παρακλῶμαι ἐπιθυμῶ, ὅπου οἱ ἅγιοι «Ἄγγελοι ἐπιθυμοῦσι καὶ ἀκοῦσαι τῆς Ἐδαγγελικῆς φωνῆς Κυρίου τοῦ Θεοῦ

και θεάσασθαι αὐτοῦ τὸ πρόσωπον τῆς Ἁγίας ἀναφορᾶς και ἀπολαύσαι τῆς θείας και ἱερᾶς Λειτουργίας».

Φωνῆς ὁμοῦ ἀκροῶμαι μυστικῆς τὸν ἦχον: «Χρυσόστομε, μὴ ἐγγίσῃς ἄδε' λύσαι τὸ ὑπόδημα ἐκ τῶν ποδῶν σου» ('Εξ. γ', 5). Νὰ ἐγγίσω, Μακαριώτατε, ἢ νὰ στραφῶ εἰς τὰ ὀπίσω; Γνωρίζω, ὅτι «οὐ διὰ τὰς δικαιοσύνας μου», διότι «οὐδὲν ἐποίησα ἀγαθὸν ἐπὶ τῆς γῆς», ἀλλὰ διὰ τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ Θεοῦ θὰ καταστῶ τῶν Μυστηρίων Αὐτοῦ ἱεροουργός.

'Εν συναισθήσει τῶν ὄσων ὑπολείπομαι μετὰ φόβον διὰ τὸν πόθον μου και τῆς ψυχῆς μου τὴν ἐπιθυμίαν, τὰ ὁποῖα Ὑμῖς τὴν στιγμήν αὐτήν, ὡς ἔργον τῶν χειρῶν Ὑμῶν ἀποδέχεσθε, δὲν στρέφομαι εἰς τὰ ὀπίσω, ὡς ὁ Ἰορδάνης ποταμός, «ὄρων τὸ πνεῦμα τὸ Ἅγιον κατερχόμενον και εἰσερχόμενον ἐπ' ἐμὲ», διότι εἰς τοὺς λόγους ἐκείνους τοῦ Κυρίου θαρρῶ, ἀφοῦ Ἐκεῖνον διάκονος ὑπ' Ἐκεῖνον κατεστάθην και διὰ τῶν τιμῶν Ὑμῶν χειρῶν τῶν ἐπουρανίων και φρικτῶν Ἐκείνων Μυστηρίων λειτουργός ἐγκαθίσταμαι. Ἐκεῖνος εἶπεν: «Ὅπου ἐγὼ εἰμι ἐκεῖ και ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται».

Ποῦ ἄλλοῦ ἀπτότερον και ψηλαφητότερον εὐρίσκειται ὁ Κύριός μου, ὁ Ἀνθρωπῆς και Θεός μου εἰμὴ ἐπὶ τοῦ φρικτοῦ θυσιαστηρίου; Δι' αὐτὸ και θαρρῶν και τολμῶν προσέρχομαι, Μακαριώτατε, «λύσας τὸ ὑπόδημα ἐκ τῶν ποδῶν μου» και παραδίδω ἐμαυτὸν εἰς τὰς σειπτάς Ὑμῶν χεῖρας, ἵνα με εἰσαγάγητε «εἰς τὸ ἐνδότερον τοῦ καταπετάσματος, εἰς τὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων», ἐκεῖ, ὅπου μηδαμινός ἐγὼ και ὅλος ἀνίσχυρος, ἐνδυναμούμενος διὰ τῆς χάριτος τῆς Ἱερατείας, προσφορᾶν και θυσίαν Ἐκεῖνον θὰ προσφέρω και θὰ θυσιάζω «ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἀμαρτημάτων και τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων», ὅση μοι δύναμις «τοῖς ἴσθεσι Ἐκεῖνον κατακολουθῶν» και τοῖς πιστοῖς «ὑπογραμμός και τύπος» ἀποβαίω.

Ἐπιτρέψατέ μοι, Μακαριώτατε, ὅπως τὴν στιγμήν ταύτην, ἰστάμενος ἐπὶ ἐπὶ τῆς ἀσροτελευταίας βαθμίδος τῆς διακονικῆς μου πορείας, περιστοιχοῦμαι ὑπὸ τῶν σεβαστῶν και ἀγαπητῶν πρεσβυτέρων τοῦ πανσέπτου τούτου Καθεδρικοῦ Ναοῦ και τῶν ἄλλων ἀδελφῶν και ἀγαπητῶν, στραφῶ με ἀισθήματα ἐγνωμοσύνης πρὸς τὰ πρόσωπα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα παντοιοτρόπως με ἐνηργέτησαν εἰς τὴν μέχρι τοῦδε ζωὴν μου.

Πρὸς ἐκεῖνον στρέφεται ἐγνωμονοῦσα ἡ ψυχὴ μου τὸν ἐν μακαριστοῖς Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηῶν και πάσης Ἑλλάδος κενρὸν Χρυσόστομον τὸν Β', διὰ τὰς πολλὰς πρὸς με εὐεργεσίας του.

Τῶν κατὰ πνεῦμα ἀναθρεψάντων με σεβαστῶν τῆς Θεολογικῆς τῆς Χάλκης Σχολῆς καθηγητῶν και τοῦ Σχολάρχου αὐτῆς Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σταυρουπόλεως κ. Μαξίμου και ὑπὲρ πάντας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Ἀθηναγόρου, δι' ὅσην ἐπεδείξατο πατρικὴν ἀγάπην και στοργήν, μετ' ἐγνωμοσύνης ἀναμνησθῆται ἡ ψυχὴ μου.

Και πρὸς τοὺς γονεῖς μου στρέφεται ἡ ψυχὴ μου, τοὺς τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου και τὸ ζῆν χαρίζαντάς μοι και πολλὰ μοχθήσαντας διὰ τὴν κατ' ἄμφω προκοπὴν μου.

Τὸν σεβαστόν μου πατέρα, ὁ ὁποῖος «πολὸν ἐπεθύμησεν, ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμὴν και οὐκ εἶδε», διότι ἄλλως ἔδοξε τῷ Κυρίῳ τῷ ζῶντι και θανάτῳ ἀρχηγῷ. Τὴν σεβαστὴν μου μητέρα, ἡ ὁποῖα διὰ τῶν ἐνδῶν και προσευχῶν τῆς μοῖ παρεστάθη ὡς ἀληθὴς χριστιανὴ μητέρα.

Νὰ τολμήσω νὰ μνημονεύσω και τῆς Ὑμετέρας Μακαριώτητος τὴν ἀγάπην τὴν πατρικὴν; «Οὐδὲν Ὑμῖν προσφέρω ἄξιον...». Κύριος ὁ Θεός ἀποδώσει Ὑμῖν δι' ὅσα ὑπὲρ ἐμοῦ ἐμοχθήσατε. Ἐνχαριστῶ Ὑμᾶς, Μακαριώτατε, πάντων ἐνεκῶν.

Ἴδου ἐγὼ. Ἀδύναμος. Ἀνίσχυρος. Ταπεινός. Μεταφέρεται ἐκ τῶν οὐρανῶν τὴν Χάριν τοῦ Θεοῦ διὰ νὰ με ἐνδυναμώσῃ, ἐνισχύσῃ και τελειώσῃ εἰς τὸ ἔργον, εἰς τὸ ὁποῖον με καλεῖ».

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Ἀνταποκρινόμενος εἰς σχετικὴν πρόσκλησιν τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Βουλγαρίας κ. Κυρίλλου, ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Ἀθηναγόρας ἀνεχώρησε τῇ 8ῃ Μαΐου ἐ.έτους διὰ τὴν Σόφειαν, ὅπου μετέσχε τῶν εορταστικῶν ἐκδηλώσεων τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῇ 1100ῇ ἐπετειῶ ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ ἱεραποστόλου και φωτιστοῦ τῶν Σλάβων ἁγίου Κυρίλλου. Ἡ ἀκολουθία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἀπετελεῖτο ἐκ τῶν Σεβασμ. Μητροπολιτῶν Χαλκηδόνος κ. Μελίτωνος, Δέρκων κ. Ἰακώβου και Λαοδικείας κ. Μαξίμου, τῶν πανοσιολ. διακόνων δευτερεύοντος κ. Καλλινίκου και τριτεύοντος κ. Θεοκλήτου, τοῦ ἐντιμολ. Ἀρχιεπισκόπου Μεγάλου Ὑπομνηματογράφου κ. Χαραλάμπου Χαρισιάδου και τοῦ ἀρχιεπισκόπου κ. Δημητρίου Ὀρφανοπούλου.

—Ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Ἀθηναγόρας ἀπένευμε τὸ ὄφφικιον τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Μεγάλου Νομοφύλακος τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας εἰς τὸν ἐντιμολογιώτατον κ. Γεώργιον Μόδην, εἰς ἀναγνώρισιν τῶν πολυτιμῶν ὑπηρεσιῶν, ἃς προσέφερε πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον, τὴν Ὀμογένειαν και τὴν γενέτειραν αὐτοῦ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἄρτης

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰ ἄρθρα 46 και 47 τοῦ Α.Ν. 2200 τοῦ 1940 (περὶ Ἱερῶν Ναῶν και Ἐφημεριῶν), καλοῦμεν τοὺς βουλομένους και ἔχοντας τὰ κανονικά και νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας εἰς τὸ δελτίον «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Ἄρτης τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικὰ πρὸς κατάληψιν τῆς χηρευούσης θέσεως Ἐφημερίου Ἁγίου Νικολάου Στουραρίου Γρέβιας.

Ἐν Ἄρτῃ τῇ 23ῃ Μαΐου 1969.

† Ὁ Ἄρτης ΓΙΝΝΑΤΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Δημητριάδος

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακέρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πληρωσιν τῆς κενῆς Ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἁγίου Μοδέστου Μικροῦ Περιβολακίου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους και ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 47 τοῦ Α.Ν. 2200/1940 (περὶ Ἱ. Ναῶν και Ἐφημεριῶν), ὡς και τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 16 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 580/1941 Ν. Δ/τος (περὶ τροποποιήσεως και συμπληρώσεως τοῦ Α.Ν. 2200/40) ὀριζόμενα προσόντα, ἵνα ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ σχετικὰ δικαιολογητικὰ των.

Ἐν Βόλῳ τῇ 31ῃ Μαΐου 1969.

† Ὁ Δημητριάδος ΗΛΙΑΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἐδέσσης, Πιέλλης και Ἀλμωπίας

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰ ἄρθρα 46,47 και 48 τοῦ Α.Ν. 2200/1940 (Περὶ Ἱερῶν Ναῶν και Ἐφημεριῶν), ὡς ἐτροποποιήθη και διὰ μεταγενεστέρων Νομοθετικῶν Διαταγμάτων, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακέρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πληρωσιν τῶν κενῶν Ἐφημεριακῶν θέσεων τῶν Ἱερῶν Ναῶν: 1) Ἁγίου Νικολάου Ἁγίας Φωτεινῆς, 2) Ἁγίου Δημητρίου Ἁγίου Γεωργίου, 3) Ἁγίου Δημητρίου Ἀετοχωρίου, 4) Ἁγίου Νικολάου Ἀλώρου, 5) Ἁγίου Ἀθανασίου Ἀμπελειῶν, 6) Ἁγίου Νικολάου Ἀνύδρου, 7) Ἁγίου Νικάνδρου και Ἰωαννικίου Ἀριδαίας, 8) Ἁγίου Νικολάου Ἀρχαγγέλου, 9) Γεννήσεως τῆς Θεοτόκου Ἀχλαδοχωρίου, 10) Ἁγίου Ἀθανασίου Ἀφάλου, 11) Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Βαλτοχωρίου, 12) Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Βορεινοῦ, 13) Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου Βρυτῶν, 14) Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Γαρεφίου, 15) Ἁγίων Κων/νου και Ἐλένης Γιαννακοχωρίου, 16) Ἁγίου

Γεωργίου Γιαννιτσών, 17) Ἁγίου Κων/νου καὶ Ἑλένης Γιαννιτσών, 18) Θείας Ἀναλήψεως Δωροθέας, 19) Ἁγίας Σκέπης Ἐδέσσης, 20) Ἁγίου Δημητρίου Ἐδέσσης, 21) Ἁγίων Ἀρχαγγέλων Ἐπισκοπῆς, 22) Θείας Ἀναλήψεως Θεοδωρακείου, 23) Ἁγίου Νικολάου Καισαριανών, 24) Ὑψώσεως Τιμίου Σταυροῦ Καλλῆς, 25) Ἁγίου Δημητρίου Καλλιπόλεως, 26) Ἁγίου Νικολάου Κορυφῆς, 27) Ἁγίου Ἀθανασίου Κουφαλίων, 28) Ἁγίου Γεωργίου Κουφαλίων, 29) Γενήσεως τοῦ Σωτῆρος Κρύας Βρύσης, 30) Ἁγίου Νικολάου Κρώμνης, 31) Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Λάκκας, 32) Ἁγίου Ἀθανασίου Λειβαδίτης, 33) Ἁγίου Νικολάου Λεπτοκαρυῆς, 34) Ὑψώσεως Τιμίου Σταυροῦ Λουδία, 35) Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου Λουτρακίου, 36) Ἁγίου Νικολάου Μεγαπλατάνου, 37) Ἁγίου Γεωργίου Νέου Μυλοτόπου, 38) Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Νεοχωρίου, 39) Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Πιπεριῶν, 40) Ἁγίου Δημητρίου Πολλῶν Νερῶν, 41) Ἁγίου Δημητρίου Ποντοχωρίου, 42) Ἁγίου Γεωργίου Ριζοχωρίου, 43) Ἁγίου Γεωργίου Σαμαρίου καὶ 44) Ἁγίου Νικολάου Σαρακηνῶν, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ Νόμων τοῦ Κράτους προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας προκηρῦξεως ἐν τῷ Δελτίῳ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα πιστοποιητικά.

Ἐν Ἐδέσῃ τῇ 22α Μαΐου 1969.

† Ὁ Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀλμωπίας ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ

Ἐκκλησιαστικὸν Συνοδικὸν Δικαστήριον

Κλητήριον ἐπίκριμα [1]

Πρὸς

Τὸν ἱερομόναχον Χρυσόστομον Χαρτᾶν

τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης

(Ἀγνώστου διαμονῆς)

Καλεῖσαι ἵνα ἐμφανισθῆς αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τῇ 28ῃ Ἰουλίου 1969, ἡμέρα Δευτέρα καὶ ὥρα 8.30 π.μ. ἐν τοῖς Γραφείοις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὁδὸς Ἀγ. Φιλοθέης ἀριθμ. 19, ὅπως δικασθῆς ὡς κατηγορούμενος ἐπὶ ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι.

Προσεπιδηλοῦμέν σοι, ὅτι ἂν μὴ ἐμφανισθῆς τῇ ὡς ἄνω ἡμέρα τε καὶ ὥρα θέλεις δικασθῆ ἑρήμην.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 31ῃ Μαΐου 1969.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ἀρχιμ. Δαμασκηνὸς Λαζαρίδης † Ὁ Πατρῶν ΚΩΝ/ΤΙΝΟΣ

Κλητήριον ἐπίκριμα [1]

Πρὸς

Τὸν ἱερομόναχον Ἰάκωβον Παπανικολόπουλον

τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Σύρου, Τήνου, Ἄνδρου, Κέας καὶ Μήλου

(Ἀγνώστου διαμονῆς)

Καλεῖσαι ἵνα ἐμφανισθῆς αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τῇ 28ῃ Ἰουλίου 1969, ἡμέρα Δευτέρα καὶ ὥρα 8.30 π.μ. ἐν τοῖς Γραφείοις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὁδὸς Ἀγ. Φιλοθέης ἀριθμ. 19, ὅπως δικασθῆς ὡς κατηγορούμενος ἐπὶ ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι.

Προσεπιδηλοῦμέν σοι, ὅτι ἂν μὴ ἐμφανισθῆς τῇ ὡς ἄνω ἡμέρα τε καὶ ὥρα θέλεις δικασθῆ ἑρήμην.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 31ῃ Μαΐου 1969.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ἀρχιμ. Δαμασκηνὸς Λαζαρίδης † Ὁ Πατρῶν ΚΩΝ/ΤΙΝΟΣ

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἰωαννίνων ΣΕΡΑΦΕΙΜ

† Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Α) Ἐσωτερικοῦ: Δραχμαὶ 100 ἐτησίως.

Β) Ἐξωτερικοῦ: Δολλάρια 4 ἐτησίως.

Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»

δρχ. 6.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κωνστ. Γ. Μπόνης, Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου, Ὁ ὕμνος τῆς ἀγάπης τοῦ Παύλου.

Μητροπολίτου Λαοδικείας Ἰγνατίου, «Ἴδου καιὰ ποιῶ πάντα».

Μητροπολίτου Ἡλείας Ἀθανασίου, Ἡ ἐπισκοπικὴ ὀργάνωσις καὶ διοικήσις τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας.

Μάρκου Ἀντ. Σιώτη, Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου, Ἡ Καινὴ Διαθήκη περὶ τῆς σχέσεως τῶν μυστηρίων βαπτίσματος, χρίσματος καὶ θείας εὐχαριστίας.

Ἀρχιμ. Τιμοθέου Κοντομέριου, Προϊσταμένου τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ Ἀθηνῶν, Ἡ Ἐκκλησία καὶ οἱ ἀπόδημοι.

Ἀρχιμ. Ἀνθίμου Δ. Ρούσσα, Ὁπτασία καὶ ἀποκάλυψις.

Ἐκκλησιαστικὴ νομοθεσία: Β. Διάταγμα ὑπ' ἀριθ. 214.

Παρατηρήσεων στήλη.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά.

Προκηρῦξεις ἐκλογῆς ἱερέων.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ
Ἀθῆναι, Ἰασιῶν 1 — Τηλέφ. 710.734.